

De 22 van 2022

De meest bejubelde artikels van 2022

// Inhoud

Justitie

- P.08 De zaak Justitie t./ Zuhail Demir
- P.10 De 'Big Four' leren de advocaten een lesje deontologie
- P.13 Advocatuur onder vuur: recht op verdediging vs lidmaatschap criminele organisatie
- P.18 De nieuwe advocatenopleiding tijdrovend en duur

Arbeidsrecht

- P.36 Misbruik opeenvolgende arbeidsovereenkomsten uitzendarbeid: mijlpaalarrest Hof van Justitie
- P.38 Discriminatie op basis van gezondheidstoestand bij een ontslag: wees voorbereid
- P.40 Wanneer een werknemer te duur wordt

Vastgoed

- P.59 Burenhinder: ook na verkoop heeft eigenaar nog belang bij vordering
- P.61 Buitenlands vastgoed: toekenning kadastraal inkomen
- P.63 Renovatieplicht in 2023: wat houdt dat in?
- P.65 Ik verkoop mijn gebouw: welke attesten moet ik als verkoper voorzien?
- P.68 Stijgende materiaalprijzen: alleen het probleem van de aannemer?

Voor u vertrekt

- P.04 Zomercolumn: Vakantie. Is dat wel iets voor juristen?
- P.06 Annulatie of lange vertraging van uw vlucht?

Kantoor en Beleid

- P.22 Kwantumcomputing voor juristen
- P.26 Het optimaliseren van uitwendige omstandigheden om stress te managen volstaat niet in juridische beroepen
- P.29 De bedrijfsjurist en LinkedIn: een match made in heaven
- P.32 De queeste van de notaris naar medewerkers

Fiscaliteit en ondernemen

- P.42 Vermenging van eigen en gemeenschappelijke gelden op een bankrekening: voorzichtigheid geboden
- P.44 Is uw taxatie redelijk? Doe de check!
- P.47 De fiscus loert mee
- P.50 Ik krijg certificaten van een stichting, wat zijn mijn rechten?
- P.55 Zet uw vennootschap nu al om voor het te laat is
- P.57 Crypto: weigeren banken fiat (te geven)?

Strafrecht

- P.70 Uw afbeelding plots online? Wat zijn uw rechten en mogelijkheden?
- P.74 Grote strafrechtelijke risico's voor witwassende 'money mule'

VOORWOORD

De 22 van 2022

NAMENS DE REDACTIERAAD

Aan het begin van de zomer bundelen we voor u graag de beste 22 artikels (of ietsje meer) die in de eerste jaarhelft op Jubel.be verschenen in één handige en overzichtelijke pdf.

Zo kunt u bijlezen wat u de afgelopen maanden heeft gemist, terwijl u geniet van een cocktail aan een zomers zwembad, of een ijsje op een zonnig terras, of terwijl u wacht op uw vlucht en zelfs tijdens uw vliegreis naar uw bestemming.

Ook in exotische oorden heeft u nu Jubel zo bij de hand, zelfs als uw internetverbinding het laat afweten. Waar de reis ook heen gaat, Jubel reist een beetje met u mee. Maar ook de thuisblijvers kunnen hier ongetwijfeld enkele uren mee zoekmaken.

Speciaal voor uw gemak hebben we de artikels thematisch ingedeeld. U leest over de justitiële stand van zaken, over tips voor een beter kantoormanagement of zorgt dat u weer helemaal up-to-date bent met het arbeidsrecht, strafrecht, fiscaal of ondernemingsrecht.

Als extraatje schreef meester Hugo Lamon speciaal voor ons zomermagazine een eigenzinnig opiniestuk dat nog niet eerder op Jubel werd gepubliceerd.

De Jubel-redactie wenst u veel leesgenot

Voor u
vertrekt

Zomercolumn: Vakantie. Is dat wel iets voor juristen?

auteur: Hugo Lamon

HUGO LAMON

Mr. Hugo Lamon is advocaat in Hasselt. Hij publiceert over o.m. ondernemingsrecht en deontologie van vrije beroepen. Hij mengt zich al jaren in het maatschappelijk debat over justitie. Iedere week verschijnt zijn column "LAMON op woensdag" op Jubel.be.

Vroeger bestond er zoiets als de gerechtelijke vakantie. In juli en augustus was er geen juridische activiteit. De Parijse advocaat Bredin beschrijft in zijn in 2005 verschenen memoires (*Mots et pas perdus*) hoe het er daar na de Tweede Wereldoorlog aan toe ging. Tussen begin juli en eind augustus lieten de advocaten hun kantoren onbeheerd achter en trokken ze zich terug in hun buitenverblijven. Brieven werden pas eind augustus geopend en dan in functie van de hoogdringendheid al dan niet beantwoord. Er waren toen nog geen mails om hun rust te verstoren.

Advocaten die
een maand lang
onbereikbaar zijn hebben
allicht bij hun terugkeer
geen cliënten meer

De tijden zijn veranderd. Er zijn minder zaken bij de rechtbanken, zodat die al lang niet meer alleen het ritme van de zomermaanden bepalen. Overigens is er in de rest van de samenleving blijkbaar veel meer nood aan korte vakanties doorheen het jaar. Advocaten die een maand lang onbereikbaar zijn hebben allicht bij hun terugkeer geen cliënten meer.

Misschien is het echte rustpunt voor juristen de vakantie van de ministers en het parlement, zodat er een iets minder dwingende behoefte bestaat om iedere dag naar het Staatsblad te gluren om er te ontdekken dat er weer een vertrouwd ankerpunt uit het recht onderuit is gehaald. De relatieve rust laat toe om bij te benen in een poging de laatste wijzigingen te doorgronden. Om maar een willekeurig voorbeeld te geven: Hoe zit het nu eigenlijk met het opstellen van de algemene voorwaarden? Ja, Europa beschouwt

consumenten als zeer te beschermen onwetenden, wat zich onder meer vertaalt in het verbod van "onrechtmatige bedingen" in standaardcontracten tussen ondernemingen en consumenten (B2C). In 2019 vond de wetgever dat dit ook met een Belgische saus moest worden overgoten, door ook onrechtmatige bedingen te voorzien in relaties tussen ondernemingen (B2B). Dat dubbel spoor volstond blijkbaar niet, want vanaf 1 januari 2023 zal het boek 5 van het nieuwe Burgerlijk Wetboek in werking treden, met – u kan het raden – ook een bijkomende regeling van onrechtmatige bedingen. Volgens de rechtsleer geldt die dan in C2C-contracten (het juridisch jargon wordt alsmaar uitgebreider). In plaats van te deconnecteren, zullen heel wat juristen de zomermaanden kunnen gebruiken om dat driesporenbeleid om te zetten in hopelijk voor hen lucratief advies. Die samenloop van wetgeving is alvast geen literair hoogstandje. Van Stendhal (1783-1842) wordt gezegd dat hij bij de voorbereiding van zijn *Chartreuse de Parme* de Code civil las om zijn taalgevoel bij te spijkeren. Het valt te betwijfelen of de gecombineerde lectuur van het Wetboek van Economisch Recht en het Burgerlijk Wetboek tot dezelfde literaire extase zal leiden.

Een jurist blijft dat altijd
en overal, de oproepen
om de work-lifebalance
te respecteren ten spijt

Maar voor veel juristen is het sterker dan henzelf. Zelfs als ze tijdens hun vakantie in een al dan niet opgelegde rustmodus zijn, blijven ze de wonderbaarlijke wereld anders bekijken. Ze worden opstandig wanneer de stranduitbater bij de zetelverhuring doet alsof het strand een eiland is van rechteloosheid. Ze kijken

kritisch naar de documenten die met de autoverhuur gepaard gaan of trekken ten strijde wanneer het hotel de beloofde upgrade bij aankomst plots anders interpreteert. Een jurist blijft dat altijd en overal, de oproepen om de work-lifebalance te respecteren ten spijt.

De jurist kan tijdens zijn vakantie vakliteratuur verslinden of – zeldzamer – een beschouwend boek over recht lezen. Sommigen vinden mentale rust als ze lezen over het recht, in de ijdele hoop "bij te blijven". Het recht is in permanente evolutie en dat is maar goed ook. Maar misschien kan ook literatuur helpen om juridisch scherp te blijven. Waarom niet eens Antigone van Sophocles herlezen, de Griekse tragedie van ca. 442 voor onze tijdrekening. Jaren geleden las ik in het boek "recht en literatuur" een intrigerende tekst van Prof. Wilfried Rauws (met de beklijvende titel "Dura lex, sed lex. Summum ius, summa injuria") waarin hij de stelling verdedigde dat Sophocles lezen ook in de huidige tijd een aangename en nuttige tijdsbesteding is. Het vertolkt "de moderne strijd tussen het individueel geweten van burgers die geconfronteerd worden met onrechtvaardige wetten en die bereid zijn daar tegen in te gaan". Het was dat artikel dat mij toen naar Sophocles bracht en misschien moet ik die ook deze zomer nog eens tot mij nemen.

De uitgevers van jubel.be willen een verzameling brengen van "het beste van het afgelopen jaar". Omdat de ondergetekende columnist iedere week zijn zieleroerselen op woensdag verspreidt (als dat niet het ultieme bewijs is dat die blog niet verder reikt dan de waan van de dag) krijgt u de huidige column als een "niet eerder uitgegeven bonusbijdrage", zoals muzikanten dat al eens plegen te doen bij een nieuwe CD met oud materiaal. Een extra Lamon dus, maar leest u deze zomer vooral maar een boek. En ik zing vals.

[Hugo Lamon](#)

Voor u vertrekt

Annulatie of langdurige vertraging van uw vlucht? Binnen het jaar actie ondernemen

auteur: Studio Legale

De pandemie heeft er helaas voor gezorgd dat vluchten steeds vaker worden geannuleerd of sterke vertraging oplopen. Nu we weer reizen, dreigen de acties van het luchtvaartpersoneel roet in het eten te strooien. In juni werden er al heel wat vluchten geschrapt. Wat kunt u als reiziger doen?

In zulke gevallen hebt u als passagier een aantal rechten. Deze werden door de Europese wetgever vastgelegd in een Verordening nr. 261/2004, de zogenaamde Passagiersverordening. Deze rechten zijn van toepassing zowel op passagiers die vertrekken vanuit de Europese Unie als op passagiers die aankomen in de Europese Unie.

De Europese verordening kent bepaalde rechten toe aan passagiers bij volgende gebeurtenissen:

- annulering van een vlucht;
- vertraging van een vlucht;
- instapweigering op een vlucht.

“Het louter feit dat de luchtvaartmaatschappij geen compensatie betaalt, is geen strafbaar feit. Het is dus niet zo dat men als passagier kan stilzitten om nadien binnen de langere vijfjarige verjaringstermijn alsnog een vordering in te stellen”.

Voor een uitgebreid overzicht van de verschillende rechten waar u als passagier aanspraak op kan maken bij elke gebeurtenis, [kan u hier verder lezen](#).

Één van de rechten waar u aanspraak op kan maken, is het recht op een geldelijke compensatie. Het bedrag van de compensatie hangt af van de vliegafstand:

Vluchtafstand	Vergoeding
Minder of gelijk aan 1500 km	250 euro
Intracommunautaire vlucht meer dan 1500 km	400 euro
Andere vluchten tussen 1500 km en 3500 km	400 euro
Overige vluchten	600 euro

De luchtvaartmaatschappij moet de compensatie cash, per overschrijving of met bankcheque uitbetalen. Een reisbon of alternatieve dienst ter compensatie is enkel mogelijk indien de passagier hier schriftelijk mee toestemt. Let wel: in het kader van de coronacrisis werden hieromtrent afwijkende regels opgesteld.

Hoewel dit niet altijd gebeurt, is de luchtvaartmaatschappij verplicht een schriftelijke berichtgeving uit te sturen naar de passagiers waarin de regels voor compensatie en bijstand zijn opgenomen, alsook de gegevens van de nationale instantie die belast is te controleren of de bepalingen van de Europese Verordening worden nageleefd. In België is deze nationale instantie het Directoraat-Generaal Luchtvaart van de FOD Mobiliteit en Vervoer.

Om een vergoeding te verkrijgen, is het aangewezen contact op te nemen met de klantendienst van de betreffende luchtvaartmaatschappij. Indien deze niet antwoordt binnen een redelijke termijn van zes weken of indien je niet akkoord bent met de regeling die zij voorstellen, kan je de dienst passagiersrechten van de FOD Mobiliteit contacteren. Dit gebeurt via een online [klachtenformulier](#).

Blijft betaling van de compensatie uit, dan kan u dit recht **afdwingen** voor de nationale rechtbanken. In dat geval rijst de vraag binnen welke termijn deze vordering moet worden ingesteld. De Europese Verordening bepaalt zelf geen termijn, waardoor de nationale rechtsregels in verband met het instellen van rechtsvorderingen, beter gekend als de ‘verjaringstermijnen’, moeten worden gevolgd. In België variëren de verjaringstermijnen sterk afhankelijk van het type rechtsvordering die men instelt. In het kader van deze problematiek heeft het Hof van Justitie geoordeeld dat ‘de verbintenis tot betaling van de compensatie aan de passagier, voortvloeit uit de luchtvervoerovereenkomst zelf.’ Dergelijke materie wordt in ons land geregeld door boek X van het Wetboek Economisch Recht.

Artikel X.49 lid 3 bepaalt dat “rechtsvorderingen ontstaan uit de overeenkomst van personenvervoer, met uitzondering van die welke volgen uit een strafbaar feit, verjaren door verloop van **één jaar**.”

De verjaringstermijn begint reeds te lopen vanaf de dag waarop het feit dat tot de rechtsvordering aanleiding geeft, zich heeft voorgedaan. Passagiers die hun recht op compensatie via de rechtbank willen afdwingen, moeten hun vordering dus instellen binnen het jaar na de annulatie of vertraging.

Gelet op het feit dat er al wat tijd zal verstrijken door de compensatie te proberen bekomen via de luchtvaartmaatschappij zelf of via de FOD Mobiliteit, kan de korte eenjarige verjaringstermijn snel in het gedrang komen.

Het niet naleven van de verplichtingen die de Passagiersverordening oplegt, maakt een strafbaar feit uit. Dit strafbaar feit kan aanleiding geven tot een burgerlijke of strafvordering, dewelke een andere, langere verjaringstermijn heeft nl. vijf jaar. Er is echter enkel sprake van een strafbaar feit wanneer de luchtvaartmaatschappij 1) ten onrechte weigert om de compensatie te betalen en 2) wanneer de passagier zijn verzoek tot compensatie tijdig heeft ingediend. Het louter feit dat de luchtvaartmaatschappij geen compensatie betaalt, is geen strafbaar feit. Het is dus niet zo dat men als passagier kan stilzitten om nadien binnen de langere vijfjarige verjaringstermijn alsnog een vordering in te stellen.

De eenjarige verjaringstermijn die in België van toepassing is, is de kortste in Europa. Op 19 april 2022 werd er dan ook een wetsvoorstel ingediend om dit te verlengen tot drie jaar.

Voorlopig moet u echter de termijn van één jaar goed in de gaten houden.

[Studio Legale](#)

STUDIO | LEGALE
Advocaten www.studio-legal.be

STUDIO | LEGALE Advocaten is een jong en dynamisch advocatenkantoor met slechts één doel voor ogen: u snel en pragmatisch bij juridische aangelegenheden helpen.

STUDIO | LEGALE is een juridische “ONE-STOP-SHOP” : u vindt er verschillende specialisten onder één dak. In tegenstelling tot de huidige trend naar meer nichekantoren tracht STUDIO | LEGALE net een FULL SERVICE kantoor te zijn. U wil immers één vertrouwenspersoon voor al uw juridische problemen. Bij STUDIO | LEGALE staan momenteel 17 advocaten en 5 administratieve medewerkers te uwer beschikking. U vindt ons in Antwerpen en Brussel.

Justitie

De zaak Justitie t./ Zuhel Demir

auteur: Hugo Lamon

HUGO LAMON

Mr. Hugo Lamon is advocaat in Hasselt. Hij publiceert over o.m. ondernemingsrecht en deontologie van vrije beroepen. Hij mengt zich al jaren in het maatschappelijk debat over justitie. Iedere week verschijnt zijn column "LAMON op woensdag" op Jubel.be.

Het gebeurt niet vaak: de Orde van Vlaamse Balies, het College van Hoven en Rechtbanken, de magistratenvereniging Magistratuur & Maatschappij en de Hoge Raad voor de Justitie waren eensgezind in hun misprijzen voor de Vlaamse minister van Justitie. Dat is opmerkelijk en geeft aan dat indien minister Zuhel Demir op ramkoers wilde komen met de ganse juridische wereld ze met één tweet voldoende had.

De aanleiding van de commotie is de veroordeling van de 19-jarige Ben C. uit Hove tot vier jaar cel, waarvan twee jaar effectief. Hij kreeg ook strenge voorwaarden opgelegd. C. had op 7 april 2021 's ochtends vroeg in Lier een 29-jarige zwangere vrouw van haar fiets getrokken en verkracht. De vrouw was op weg naar het werk toen ze door de stomdronken C. van haar fiets werd gesleurd. De maximumstraf die de rechtbank voor de feiten had kunnen opleggen, bedroeg vijf jaar. Tot daar de feiten zoals ze door *De Standaard* werden samengevat.

En dan nu de tweet van Vlaams minister van Justitie (eigenlijk van strafuitvoering: *"Een doodgewone jongen, meester Mussche? Een doodgewone jongen verkracht geen vrouwen. Daar is nooit een excuus voor. Nooit. #telagestraf."*) Niet alleen had ze kritiek op de strafmaat, maar wilde ze ook nog eens reageren op het pleidooi van de advocaat van de veroordeelde (Mr. Mussche), die blijkbaar gepleit had dat haar cliënt tot voor de gepleegde feiten een 'doodgewone' jongen was.

Meer is er echt niet nodig om de juridische wereld in rep en roer te zetten. Het College van Hoven en Rechtbanken reageerde prompt en ook via de sociale media met een heldere boodschap: "Een strafrechtelijke veroordeling valt niet zomaar te

beoordelen in een #tweet, maar vereist kennis van het dossier, van de behandeling op de zitting en de positie van de in het proces betrokken mensen, minstens kennis van de precieze motieven van het vonnis. Een #minister van Justitie (zij het de Vlaamse), dient ook bij het twitteren stil te staan bij de rechtsstaat en de scheiding der machten". De Hoge Raad voor de Justitie was al even scherp: "Wanneer politici een rechterlijke uitspraak bekritisieren komt het evenwicht tussen de machten in het gedrang en kan dit de legitimiteit van de rechtstaat en het vertrouwen van de burger in justitie ondermijnen". In een door de magistratenvereniging Magistratuur & Maatschappij gesteund opiniestuk op knack.be veegde ook vrederechter Christophe Snoeck de minister de mantel uit door vast te stellen dat "sommige politici zich niet onthouden om kritiek te uiten op een specifieke uitspraak van een rechter, zeker wanneer het om maatschappelijk gevoelige zaken, zoals zedenzaken, gaat. Deze politici zijn er zich terdege van bewust dat de rechter, zijn deontologie indachtig, niet zal reageren op de kritiek en dus een makkelijke prooi is van een populistisch ingestelde politicus".

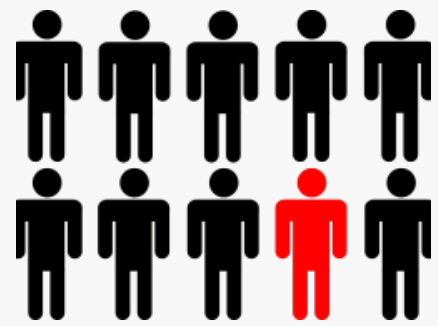
Peter Callens, voorzitter van de Orde van Vlaamse Balies, trok op zijn beurt hard van leer in een opiniestuk in *De Standaard* ("Montesquieu en Locke draaien zich om in hun graf") dat als je de poort opent voor openlijke kritiek van een minister van Justitie op concrete vonnissen, je de rode loper uitrolt voor reële of gepercipieerde beïnvloeding van de rechter door de uitvoerende macht. Het maakt daarbij niet dat het hier niet om de federale minister van Justitie gaat, maar wel de (de niet bevoegde) Vlaamse. Terecht stelt Callens dat die reactie nergens op slaat, omdat iedere minister van Justitie zich uiterst terughoudend moet opstellen in zijn commentaar op rechterlijke uitspraken. "Altijd, en ongeacht de politieke familie waartoe de minister behoort, want het gaat hier hoegenaamd niet om partijpolitiek".

Er kwamen geen verontschuldigungen van minister Demir, zodat de vraag moet worden gesteld wat haar bezielde. Die eensgezinde reacties had ze kunnen voorspellen en toch deed ze het. Is het een provocatie ten aanzien van de rechterlijke orde of hoort dit thuis in een zekere populistische logica? In beide gevallen is dit laaghartig, nu de minister goed weet dat de magistraten die het vonnis uitspraken niet kunnen reageren en zij overigens de enigen zijn die te oordelen hebben op grond van het volledige dossier. Er is overigens niemand die beweert dat ze de wet niet hebben nageleefd.

Is het misschien de bedoeling om via sociale media de burgers tegen justitie op te zetten? Er bestaan al talloze rapporten over wat er dan in duistere landen gebeurt wanneer politici zich daarmee inlaten. Het wordt tijd dat de federale minister van Justitie zijn "team justitie" in bescherming neemt en zich openlijk afzet tegen ondermijnende boodschappen die enkel tot gevolg kunnen hebben dat het vertrouwen in de rechtstaat afkalft.

[Hugo Lamon](#)

Een #minister van Justitie (zij het de Vlaamse), dient ook bij het twitteren stil te staan bij de rechtsstaat en de scheiding der machten.

Justitie

De 'Big Four' leren de advocaten een lesje deontologie

Auteur: Nicolaas Vinckier

Op de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies van 25 mei 2022 stond de tweejaarlijkse evaluatie van het verbod op multidisciplinaire associaties op de agenda.

Verbod op multidisciplinaire associaties

Het verbod (art. 178 Codex Deontologie voor Advocaten) verhindert in essentie dat een advocaat zijn beroepsactiviteiten inbrengt in een vennootschap waar ook een niet-advocaat deel van uitmaakt. Concreet mag een advocaat bv. geen vennootschap oprichten om met een accountant samen als één rechtspersoon advocaten -en accountancydiensten aan te bieden.

Oorspronkelijk verbood de advocatendeontologie elke duurzame multidisciplinaire samenwerking (tussen advocaat en niet-advocaat). In een arrest van 25 september 2003 oordeelde het Hof van Cassatie echter dat dergelijk absoluut verbod te ver ging.

Advocaten mogen sedertdien wel een netwerk met een niet-advocaat oprichten waarbij de leden van het netwerk hun cliënteel onderling aanbevelen,

en zelfs ook een groepering waarbij de kosten van gemeenschappelijke diensten worden gedeeld. Zowel het netwerk als de groepering kunnen onder een eigen benaming naar buiten treden.

Baten of verliezen met een niet-advocaat delen, alsook zeggenschap of eindverantwoordelijkheid delen, mag evenwel niet. Dit is de verboden multidisciplinaire associatie.

Na een kort debat besloot de algemene vergadering het verbod op associaties te behouden en dit zoals voorzien in artikel 178.2. Codex Deontologie voor Advocaten, na twee jaar opnieuw te evalueren.

Waarom het verbod in stand houden?

Nu hoor ik u denken: typisch voor de behoudsgezinde beroepsgroep en haar zo mogelijk nog conservatievere beroepsorganisatie. Wereldvreemd, hautain en zonder voeling voor wat de markt vraagt. Straks vervoegen advocaten de rangen van de dodo die zich ook niet wist aan te passen aan een veranderende omgeving.

Nochtans heeft de advocatuur een goede reden om de boot inzake volledige associaties af te houden: de 'onafhankelijkheid'. Zowel een essentiële plicht als een kernwaarde van het advocatenberoep.

Onder meer daarom hebben zowel het Hof van Cassatie, het Grondwettelijk Hof, het Europees Hof voor de Rechten van de Mens als het Europees Hof van Justitie de bijzondere positie erkend die een advocaat inneemt in de rechtstaat.

Zo blijft hetgeen een cliënt aan zijn advocaat vertelt geheim zelfs voor een onderzoeksrechter, waar dit niet zo zou zijn als die cliënt hetzelfde aan een gewone consultant zou vertellen. Zo is een advocaat niet het hulpje van de fiscus dat banken en cijferberoepers door de witwaswetgeving zijn geworden. Wanneer iemand door de politie wordt verhoord dan heeft hij het recht zich te laten bijstaan door zijn advocaat niet door zijn accountant. En wanneer men in voorlopige hechtenis wordt genomen en op zogenaamd 'secreet' wordt geplaatst dan mag zelfs je eigen moeder je niet meer komen bezoeken maar wel nog je advocaat.

Dit 'exceptionalisme' van de advocaat, dat in België op het vlak van witwas en beroepsgeheim overigens sterker ontwikkeld is dan in andere Europese landen, komt niet uit de lucht vallen maar staat in direct verband met de onafhankelijkheid van de beroepsgroep. Zo is het heus geen toeval dat in landen waar men niet moeilijk doet over vreemd kapitaal in de advocatuur, het beroepsgeheim t.a.v. fiscus en gerecht meer onder druk staat.

Deze bijzondere positie is er overigens niet om het ego van de advocaat te strelen (hoewel niets menselijks de beroepsgroep vreemd is) maar staat ten dienste van de cliënt-rechtzoekende.

Het is zeer de vraag of dit alles houdbaar zou zijn als de advocaat zou vervellen tot advocaat/accountant,

advocaat/notaris of gewoon allround juridische dienstverlener.

Wie zichzelf bepaalde beperkingen oplegt, mag en kan soms meer. Niet ondanks maar juist dankzij die beperkingen. Dit is zowat de kwintessens van een beroepsdeontologie.

Ook big four zetten stap terug naar 'onafhankelijkheid'

Nu mag 'onafhankelijkheid' een stoffig begrip lijken dat niet past in een marktgeoriënteerd denken van multidisciplinariteit, consolidatie en one-stop-shop maar dan rekent men blijkbaar buiten *the Big Four*. Of toch minstens één van de vier.

In De Tijd van vrijdag 27 mei 2022 werd melding gedaan van de strategische beslissing die bij EY (voormalig Ernst & Young) aan het rijpen was om de afdelingen consultancy en audit van elkaar te splitsen in aparte rechtspersonen. De reden? U raadt het al: onafhankelijkheid.

Men kan dit van oorsprong Amerikaanse accountantsnetwerk moeilijk beschuldigen van *dodo-isme*.

Nadat *big accountancy* eerst zo groot mogelijk werd, begint het nu blijkbaar toch te dagen dat het een meerwaarde kan hebben bepaalde dingen juist niet te doen of ze alleszins apart te doen.

In de jaren '70 dacht *Corporate America* ook dat bedrijven zoveel mogelijk diverse activiteiten in één conglomeraat moesten onderbrengen. Wie succesvol koekjes kon verkopen, kon dat net zo goed met auto's, ijskasten en waarom ook niet met bankdiensten, was de gedachte. Alleen bleek al snel dat de bedrijfsleiding door de overvloed aan activiteiten het overzicht

verloor. Specialisatie en onafhankelijkheid bleken toch voordelen te hebben ten aanzien van generalisatie. De meeste concerns werden opengebroken in onafhankelijke eenheden.

Eenzelfde soort slingerbeweging lijkt zich bij zakelijke dienstverleners aan te kondigen. Wie multidisciplinair alle mogelijke diensten aan zijn cliënteel wil aanbieden, verliest vaak het evenwicht bij de spreidstand die dit kan teweegbrengen. Zoals EY vaststelt, is het moeilijk zowel advies te geven over het opstellen van een boekhouding en deze vervolgens op onafhankelijke wijze te controleren.

Zou het niet jammer zijn mocht de advocaat pardoes tegen de onafhankelijks-slinger aanlopen, juist op het moment dat hij terug haar richting uitkomt?
Soms kan men door heel erg lang ouderwets te blijven, vanzelf weer hip worden.

[Nicolaas Vinckier](#)

(Dit artikel verscheen eerder in [Today's Lawyer](#))

Vinckier advocaten is gelegen in Roeselare, het hart van West-Vlaanderen, en samen met Kortrijk, Izegem en omstreken een van de centra van KMO(MKB)-bedrijvigheid in Vlaanderen.

Het hoeft dan ook niet te verwonderen dat het kantoor zich vooral op dienstverlening aan die KMO, zijn bedrijfsleiders en vennoten heeft toegelegd.

Geheel in de lijn met de mentaliteit van de streek, staat Vinckier advocaten voor een no-nonsense aanpak, waarbij het oplossen van het probleem centraal staat. Een persoonlijke aanpak, directe communicatie en een combinatie van ervaring en vernieuwing staan garant voor een hoogwaardige juridische advisering.

Het kantoor bevindt zich in het Roeselaarse stadsdeel 't Fort. Ons logo is geïnspireerd op deze naam. Het is het internationaal symbool op zeekaarten voor een burcht of fort.

Net als een fort wil Vinckier advocaten ook symbool staan voor betrouwbaarheid en zekerheid.

Justitie

Advocatuur onder vuur: recht op verdediging vs lidmaatschap criminele organisatie

Auteur: Philip Daeninck

Het valt zorgwekkend te noemen dat advocaten steeds vaker in het vizier lijken te komen van politie en parket, in het bijzonder wanneer er een onderzoek gevoerd wordt naar een mogelijke criminele organisatie. Tot een daadwerkelijke vervolging – laat staan veroordeling – komt het uitermate zelden, doch het gegeven dat advocaten steeds vaker ter verantwoording worden geroepen voor de wijze waarop zij de verdediging van hun cliënt waarnemen, is opmerkelijk. Er dient alleszins over gewaakt te worden dat de advocaat zijn taak in alle onafhankelijkheid en vrij van enige angst voor vervolging kan vervullen.

In een omvangrijk strafdossier werd een advocaat recent buiten vervolging gesteld voor lidmaatschap aan een criminele organisatie. Het Openbaar Ministerie had aanvankelijk de doorverwijzing naar de correctionele rechtbank gevraagd, doch berustte uiteindelijk in het oordeel van de raadkamer. De beslissing van de raadkamer is leerrijk aangezien duidelijk wordt bepaald aan welke vereisten moet voldaan zijn vooraleer men als advocaat vervolgd kan worden voor lidmaatschap aan een criminele organisatie.

De juridische omschrijving van lidmaatschap aan een criminele organisatie

Artikel 324ter, § 1 Sw. beoogt de bestraffing van een persoon, niet om reden van zijn persoonlijke deelname aan misdrijven of zijn persoonlijke bedoeling misdrijven te plegen, maar enkel om reden van zijn lidmaatschap aan de criminele organisatie, op voorwaarde dat hij kennis heeft van de criminele aard van de organisatie waartoe hij behoort. Men kan bijgevolg lid zijn van een criminele organisatie zonder zelf enig misdrijf te plegen. Het wetsartikel viseert verder iedere persoon die er wetens en willens bij betrokken is *"het plegen van misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken"*.

Deze omschrijving brengt de advocatuur in een delicate situatie wanneer zij de verdediging waarneemt – of zo men wil “organiseert” – van personen die verdacht worden van deelname aan een criminele organisatie.

Voorgaande was de wetgever evenwel niet ontgaan. Uit de parlementaire voorbereiding blijkt: *“Opdat een advocaat kan worden gestraft wegens het deelnemen aan geoorloofde activiteiten van een criminele organisatie, is vereist dat hij weet dat hij optreedt voor een criminele organisatie en weet (of moet weten) dat zijn deelneming bijdraagt tot de doelstellingen van de criminele organisatie. Vanzelfsprekend slaat dat niet op het in rechte verdedigen van zijn cliënt. In dat geval gaat het niet alleen in geen enkel opzicht om een activiteit van de criminele organisatie. Het optreden van de advocaat draagt dan bovendien niet bij tot de doelstellingen van de criminele organisatie, maar beantwoordt aan de doelstelling de rechten van de verdediging in een democratische staat te waarborgen.”*

Cruciaal is bijgevolg het gegeven dat het optreden van de advocaat – vooraleer strafbaar te kunnen zijn – dient bij te dragen tot de doelstelling van de criminele organisatie. Zolang de advocaat zich beperkt tot de verdediging van zijn cliënt kan er van strafbaarheid geen sprake zijn, hetgeen uiteindelijk de evidentie zelve is. Concreet zal de rechter – bijvoorbeeld in het klassieke geval van een criminele organisatie die zich inlaat met de invoer van verdovende middelen – moeten beoordelen of het optreden van de advocaat op enige wijze heeft bijgedragen tot de totstandkoming van die invoer. In casu oordeelde de raadkamer dat zulks niet het geval was en besliste bijgevolg tot de buitenvervolginstelling.

Met de vereiste dat het optreden van de advocaat moet bijdragen tot de doelstelling van de criminele organisatie, lijkt een duidelijke grens getrokken vanaf

wanneer een advocaat zich schuldig zou kunnen maken aan het misdrijf lidmaatschap aan die criminele organisatie. Niettemin worden advocaten steeds vaker uitgenodigd voor verhoor teneinde uitleg te verschaffen over bepaalde handelingen die zij hebben gesteld in het kader van de door hen gevoerde verdediging. Deze evolutie is uitermate zorgwekkend nu het gevaar bestaat dat de advocaat niet langer in volledige vrijheid en onafhankelijkheid zijn taak zal kunnen of durven vervullen. Er lijken twee redenen voorhanden voor deze evolutie, met name enerzijds een onvoldoende kennis bij politie en parket van de praktische werking van de advocatuur en anderzijds een zekere verwatering van de deontologie bij de advocatuur.

Onbekend is onbemind

Een klassiek ogenblik waarop politiediensten de wenkbrauwen fronsen ten aanzien van de advocatuur, betreft het ogenblik van “de tussenkomst”. Dit betreft het ogenblik waarop er beslist wordt om – na het tot dan in alle stilte gevoerde onderzoek – over te gaan tot arrestaties, huiszoekingen, inbeslagnames etc. Het tot dan geheime onderzoek gaat op dat ogenblik “open”: de verdachten weten vanaf dan dat er een onderzoek naar hen gevoerd werd en wordt.

In het kader van onderzoeken naar mogelijke criminele organisaties gaat dit vaak gepaard met veelvuldige arrestaties tegelijkertijd. Ingevolge de wettelijk voorziene bijstand door een advocaat, moet de advocatuur evenzeer snel schakelen, meestal compleet onverwacht en met een zeer beperkte kennis van de situatie. In de ogen van de onderzoekers zwermen advocaten dan plots van overal toe en zeker wanneer de advocaat adviseert om zich op het zwijgrecht te beroepen, wordt al eens geopperd dat bepaalde advocaten door de criminele organisatie worden gestuurd teneinde hun leden het zwijgen op te leggen.

Voorgaande uitspraak getuigt van een compleet gebrek aan inzicht in de realiteit waarin advocaten leven. Het spreekt voor zich dat de tussenkomst van de politie een schok teweegbrengt, ook bij de entourage van de verdachten. Het is volstrekt logisch en geenszins strafbaar dat familie en vrienden van een opgepakte verdachte op zoek gaan naar een geschikte advocaat. Het zal finaal uiteraard de verdachte zelf zijn, die de definitieve keuze moet maken wie zijn belangen zal behartigen, doch deze materie behoort absoluut niet tot de beoordeling van de politiediensten.

Het feit dat een advocaat zijn cliënt adviseert om zich bij de aanvang van zulk een onderzoek op het zwijgrecht te beroepen, is evenmin vreemd. Zeker wanneer de kans op aanhouding reëel wordt ingeschat, valt het zelfs verstandig te noemen om eerst inzage te kunnen nemen van het dossier, vooraleer een verklaring af te leggen. Dat men het advies om zich in die omstandigheden op het zwijgrecht te beroepen als verdacht bestempelt, getuigt van een verregaand gebrek aan kennis van de rol van de advocaat en bewijst dat het zwijgrecht in België nog steeds niet volledig aanvaard, laat staan ingeburgerd is.

Ook het feit dat advocaten, wanneer zij om welke reden ook niet kunnen optreden voor een bepaalde verdachte, een potentiële cliënt doorverwijzen naar een andere, vaak bevriende advocaat, valt evenmin verdacht te noemen. Politiediensten maken hier al eens opmerkingen over en opperen dan volstrekt ongepast dat de advocatuur zich samen met de andere criminele organisatie organiseert om zich te verdedigen. Men vergist zich terdege: het feit dat een advocaat een potentiële cliënt doorverwijst naar een andere advocaat geeft integendeel veeleer blijk van een correcte toepassing van de deontologie. Het is met name door niet op te treden – bijvoorbeeld wegens een belangenconflict – dat de advocaat correct handelt.

Onderscheid deontologie en lidmaatschap criminele organisatie

Niettemin komt het evenzeer voor dat advocaten te ver gaan in de verdediging van hun cliënt, daarbij flirtend met de regels van de deontologie. Vaak spelen commerciële redenen een rol, soms ook onervarenheid en/of een gebrek aan expertise. De komst van de Salduz-permanentie heeft wellicht evenmin bijgedragen tot een stijging van het niveau van de advocatuur. In die zin zijn de Supralat-opleidingen alleszins een positief gegeven.

Wanneer het optreden van een advocaat inderdaad onregelmatig is, dient wel steeds de vraag gesteld te worden welke fout de advocaat precies heeft gemaakt: Werd er een deontologische regel geschonden? Werd er misbruik gemaakt van het inzagerecht? Of is er daadwerkelijk sprake van lidmaatschap aan de criminele organisatie? Bij dit laatste zal dan – zoals hierboven aangetoond – moeten worden nagegaan of het optreden van de advocaat heeft bijgedragen tot de doelstelling van de criminele organisatie zelf. Niet elke fout die een advocaat maakt van hem ook een lid van de criminele organisatie.

Ongetwijfeld is hier ook een rol weggelegd voor de balie zelf. Het lijkt van belang al de advocaten terdege te informeren van de *“do’s and don’ts”* in het strafrecht. Zeker jonge advocaten dienen te worden gewezen op de uitermate delicate opdracht die zij vervullen. Een zekere terughoudendheid bij advocaten die minder vertrouwd zijn met het strafrecht, lijkt ook aan te bevelen, dit zowel ter bescherming van henzelf als in het voordeel van hun cliënt wiens belangen zij dienen te behartigen. Het gevoelen leeft immers dat de aangescherpte aandacht van politie en parket voor de advocatuur ook te wijten is aan het feit dat de balie niet streng genoeg is voor haar leden. *“Indien de balie zelf niet optreedt, zullen wij het doen”*, luidt dan de redenering.

Een gebrek aan duidelijkheid

Over een groot aantal zaken bestaat weinig twijfel. Een advocaat die tijdens de voorlopige hechtenis van zijn cliënt na inzage van het strafdossier informatie over het lopend onderzoek meedeelt of stukken van het strafdossier overhandigt aan iemand anders dan zijn cliënt schendt meerdere regels tegelijkertijd. Zoals hierboven reeds aangetoond, maakt dit hem evenwel niet automatisch lid van de criminele organisatie, doch riskeert hij wel andere tuchtrechtelijke en/of strafrechtelijke vervolgingen.

Er bestaan echter evenzeer onderwerpen waarover twijfel en discussie lijkt te bestaan, ook onderwerpen die van uitermate groot belang zijn voor de dagdagelijkse praktijk. De vraag of een advocaat in het kader van de voorlopige hechtenis stukken van het dossier mag overhandigen aan zijn eigen cliënt behoort daartoe.

De kopiename van het dossier betreft een domein waar de belangen van onderzoekers en verdediging logischerwijze zeer tegenstrijdig zijn. Vanuit onderzoekszijde is men ervoor beducht dat stukken uit het onderzoek in verkeerde handen terechtkomen en dat hierdoor het onderzoek gedwarsboomd wordt. De verdediging zal integendeel zoveel mogelijk informatie trachten te vergaren, dit met het oog op een doeltreffende verdediging.

Wellicht mede ingevolge de verhoogde gevoeligheid van politie en parket ten aanzien van de advocatuur, deinzen vele advocaten er thans voor terug om een kopie van het strafdossier te overhandigen aan hun cliënt. Men wil geen enkel risico nemen en alleszins niet zelf in het zoeklicht van de onderzoekers terecht komen.

Voorgaande lijkt alleszins niet nodig, ook niet tijdens de periode van voorlopige hechtenis. Zo stelt artikel

21, § 3 VHW uitdrukkelijk: *“De inzage van het dossier houdt in dat de verzoeker of zijn advocaat er zelf met hun eigen middelen kosteloos een kopie van kunnen nemen ter plaatse.”* Met dit laatste wordt bedoeld op het nemen van scans of foto's ed. De wet voorziet aldus uitdrukkelijk in de kopiename van het dossier, ook tijdens de voorlopige hechtenis, en dit voor zowel de verzoeker als zijn advocaat.

Het komt dan ook onjuist over dat de verdachte zelf niet over stukken van zijn dossier zou mogen beschikken. De taak van de advocaat bestaat er bovendien in om zijn cliënt te confronteren met de resultaten van het onderzoek. Klassiek bevatten strafonderzoeken geregeld omvangrijke PV's inzake telefonie met daarin de neerslag van ettelijke passages van relevant geachte gesprekken. Onderzoeken van deskundigen beslaan vaak uitgebreide rapporten die grondige studie vergen. De vraag rijst dan ook welk bezwaar er kan geformuleerd worden tegen het feit dat de advocaat de relevante stukken van het strafdossier aan zijn cliënt overhandigt, om deze dan op een later tijdstip, na grondige lezing ervan door cliënt, met hem te bespreken. Zulks komt zowel de efficiëntie van het werk van de advocaat als de waarheidsvinding ten goede.

De bekommernis van de onderzoekers kan alleszins niet gelegen zijn in het feit dat de verdachte kennis kan nemen van de resultaten van het onderzoek. Dit is namelijk het logische gevolg van het feit dat de verdediging recht heeft op inzage in, en kopiename van het dossier. Het feit dat stukken van het strafdossier zouden misbruikt kunnen worden, staat op zich los van de vraag of de verdachte recht heeft op een kopie van zijn dossier.

Drie bedenkingen dringen zich hierbij op. Vooreerst spreekt het voor zich dat daadwerkelijke misbruiken van het inzage- en kopierecht gesanctioneerd kunnen worden. Onder andere artikel 460ter Sw. voorziet hier

uitdrukkelijk in. Indien een advocaat stukken van het strafdossier “lekt” aan anderen dan zijn cliënt, stelt hij zich bloot aan vervolging. Doch voorgaande impliceert niet dat een advocaat per definitie geen stukken van het dossier aan zijn cliënt mag overmaken. Het lijkt integendeel de logica zelve dat een verdachte kan beschikken over het strafdossier dat hem betreft.

Vervolgens is het zo dat een zekere blootgeving van het onderzoek onvermijdelijk is ingevolge de voorlopige hechtenis. Dit is evenzeer de logica zelve. Men kan niet een “open” onderzoek voeren met arrestaties, inbeslagnames en dergelijke, en tegelijkertijd wensen dat niemand van iets op de hoogte is. Men kan niet tegelijk blazen en het meel in de mond houden.

Ten slotte is het zo dat wanneer een cliënt toch misbruik maakt van de overgemaakte stukken dit niet de advocaat aangewreven kan worden. Wellicht is het aangewezen dat advocaten hun cliënten uitdrukkelijk wijzen op het feit dat de stukken uit het strafdossier geheim zijn, maar advocaten zijn geenszins verantwoordelijk voor het gedrag van hun cliënt. In de praktijk wordt het omgekeerde aanvoeld door veel advocaten, hetgeen de rem verklaart die velen voelen om hun werk ten volle te kunnen doen. Ook deze tendens dient dringend een halt toegeroepen te worden. Het is evident dat er een onderscheid moet gemaakt worden tussen de cliënt en de advocaat.

Nood aan overleg en duidelijkheid

De relatie tussen politie en parket enerzijds en advocaten van de verdediging anderzijds zal steeds een zekere animositeit in zich houden. Hier is op zich niets mis mee, nu dit louter het gevolg is van de tegenstrijdige belangen die hier spelen. Het wordt evenwel een kwalijke evolutie wanneer de advocaat in de uitoefening van zijn taak zelf gevisieerd wordt door het onderzoek. Gelet op de twijfel en discussie

die thans nog heerst over onderwerpen die van groot belang zijn in de dagdagelijkse praktijk, lijkt overleg aangewezen om duidelijke richtlijnen op te stellen over datgene wat mag en niet mag. Op deze manier kan voorkomen worden dat advocaten tot hun eigen verbazing vervolgd worden voor een lidmaatschap dat zij alleszins zelf niet geambieerd hebben.

[Philip Daeninck](#)

“De taak van het strafrecht bestaat erin om op een beschaafde manier te reageren op gepleegde criminaliteit.”

PHILIP DAENINCK

Philip Daeninck is sinds 2000 advocaat aan de balie van Limburg. Hij was tevens onderzoeker aan het NICC en wetenschappelijk medewerker aan de KU Leuven, alwaar hij thans ook praktijklector is. Daarnaast is hij sinds 2016 lid van de Commissie Strafrecht van de OVB en publiceert hij geregeld over diverse onderwerpen aangaande het straf(proces)recht.

De vernieuwde beroepsopleiding van de advocaat-stagiair: tijdrovend en duur

Justitie

Auteur: Valentine Vandendriessche (Generation J)

Iedere advocaat-stagiair moet de beroepsopleiding volgen en uiteindelijk het bekwaamheidsattest (BUBA-attest) behalen om ingeschreven te kunnen worden op het tableau van de Orde van Advocaten. Sinds 2020 is deze beroepsopleiding echter ingrijpend hervormd. De oude beroepsopleiding kreeg namelijk frequent de kritiek dat ze te weinig praktijkgericht was. De vraag is nu of de vernieuwde beroepsopleiding een antwoord biedt op deze kritiek en alle verwachtingen inlost. De ervaring leert evenwel dat het de werkdruk op de nieuwe advocaat-stagiairs aanzienlijk verhoogt.

Vernieuwing

De Stageschool wou met de vernieuwing van de beroepsopleiding afstappen van de klassieke *ex cathedra* opleiding. In het verleden bestond de beroepsopleiding uitsluitend uit het volgen van fysieke lessen en het afleggen van examens.

De vernieuwde beroepsopleiding is voortaan een combinatie van e-learning, webinars, paper

en fysieke werkcolleges, waarbij hoofdzakelijk op afstandsonderwijs wordt ingezet. Waar er vroeger nog (grote) verschillen waren in de beroepsopleiding tussen verschillende balies, is deze nu volledig geüniformiseerd over heel Vlaanderen en de Nederlandstalige balie van Brussel. De beroepsopleiding bestaat vandaag uit één traject, waarbij de keuzevakken zijn afgeschaft.

De vernieuwde beroepsopleiding is bovendien veel intensiever geworden ten opzichte van vorige jaren. Zo is de opleiding uitgebreid tot twee jaar in plaats van de gebruikelijke één jaar.

Online belevenis

De vernieuwde beroepsopleiding heeft een radicale shift gemaakt naar online lesomgeving. Alle stagiairs vinden op het Privaat Luik de applicatie *Beroepsopleiding*, waarin alle informatie over de beroepsopleiding te vinden is. Het geeft een overzicht van het traject dat de advocaat-stagiair moet afleggen en welke lesonderdelen al zijn afgewerkt. De applicatie vormt het referentiepunt en de wegwijzer van de beroepsopleiding. Dit is alvast een zeer positieve evolutie, en men kan de Stageschool dan ook enkel feliciteren met de succesvolle online uitrol.

Vier luiken

De vernieuwde beroepsopleiding bestaat voortaan uit vier luiken, verspreid over twee jaar.

Het tweede luik bestudeert niet het klassieke recht, maar wel de praktische aspecten waarmee de stagiair mee in aanraking komt of zal komen bij het uitoefenen van het beroep van advocaat.

Eerste luik

Het eerste jaar stage leunt het dichtst aan bij de oude beroepsopleiding. De stagiair dient drie hoofdvakken te volgen, die uiteindelijk worden afgesloten door een klassiek examen. Deze hoofdvakken zijn *Deontologie*, *Burgerlijk procesrecht* en *Strafprocesrecht*.

Deze theoretische lessen van de hoofdvakken staan volledig online en zijn beschikbaar *on demand*. De stagiair heeft hierdoor de volledige vrijheid om te

kiezen waar en wanneer men de lessen bekijkt. De lessen dienen volledig bekeken te worden voordat het bijhorend werkcollege plaatsvindt. Hoewel de werkcolleges oorspronkelijk fysiek zouden doorgaan, vonden deze door de pandemie echter ook online plaats. Dankzij de versoepelingen vonden dit gerechtelijk jaar een aantal van de werkcolleges op locatie plaats.

Net zoals in de oude beroepsopleiding, gebeurt de evaluatie in de vorm van schriftelijke examens. Deze examens duren één week en gaan online door. Om enig bedrog te voorkomen tijdens het afleggen van de examens, die nog steeds gesloten boek zijn, wordt de stagiair gefilmd via zijn webcam en zijn gsm. Deze opname-constructie is zo opgesteld dat de examinatoren een overzicht hebben over de volledige ruimte en waardoor spieken onmogelijk wordt.

Tweede luik

Hoewel het eerste luik nog zeer sterk aanleunt tegen de klassieke *ex cathedra* lessen met examens, wou men met de overige drie luiken overstappen naar permanente evaluatie. Het tweede luik bestudeert niet het klassieke recht, maar wel de praktische aspecten waarmee de stagiair mee in aanraking komt of zal komen bij het uitoefenen van het beroep van advocaat. Volgende vakken komen aan bod: *GDPR*, *Boekhouding*, *Fiscale & sociale aspecten*, *Juridische bijstand* en *Beroepsaansprakelijkheid*.

Ook in het tweede luik zijn de lessen online *on demand* te bekijken via de applicatie op privaat luik. Voor deze vakken worden er geen examens afgenomen, maar volgt normaal een online bevraging.

Derde luik

Het derde luik van de beroepsopleiding bestaat uit drie vakken: *Schriftelijke communicatie*, *Ondernemen & kantoororganisatie* en *ADR & mondelinge communicatie*. Dit derde luik is zeer intensief en

bestaat uit verschillende volledige lesdagen.

Voor het vak *Ondernemen & kantoororganisatie* verwacht een grote inzet en is tijdrovend. *Flanders Business School* staat in voor de vormgeving van deze opleiding dat vorig jaar nog aangeboden werd als een opleiding van 35 permanente vormingspunten. Het is een intensieve business game, met wekelijkse deadlines en opdrachten. De stagiairs dienen immers een bedrijf te runnen dat elektronische scooters produceert, waarbij zij de beslissingen en berekeningen moeten maken qua prijs, productielijnen, marketing, personeel, kapitaal etc.

Vierde luik

Op het einde van de beroepsopleiding dient de stagiair een paper te schrijven. Hiervoor krijgt de stagiair een stukkenbundel toegestuurd waarbij de inhoud wordt geput uit de volledige beroepsopleiding. De beroepsopleiding wordt ten slotte afgesloten met de klassieke pleitoefening.

Zware inspanning: tijdrovend en duur

Zoals hierboven uiteengezet, verwacht de nieuwe beroepsopleiding een veel grotere inzet van de advocaat-stagiair dan vorige jaren. Het intensieve en gediversifieerde traject komt ook met een prijskaartje van maar liefst 1.200,00 euro. In de praktijk vormt dit een zware financiële last voor de startende advocaat-stagiair, die meestal maar het loon van 1.800,00 euro bruto (vanaf 2022: 2.000,00 euro bruto) betaald krijgt. Dit komt erop neer dat quasi een volledig netto maandinkomen aan de opleiding verdwijnt.

Daarnaast vraagt de vernieuwde beroepsopleiding ook veel meer tijd, wat een duidelijke weerslag heeft op de beschikbaarheid van de advocaat-stagiair op

het kantoor van de stagemeeester. Het is duidelijk dat vele stagemeeesters nog niet op de hoogte zijn van de verstrenge verplichtingen die zijn verbonden aan de beroepsopleiding. De vernieuwde beroepsopleiding neemt bij benadering 185 lesuren in beslag, dit exclusief de tijd voor vele opdrachten, voorbereidingen en examens. Een aantal van deze lesuren vallen dan ook tijdens de kantooruren. Het gevoel leeft bij veel advocaat-stagiairs dat de Stageschool uit het oog verliest dat de stagiairs ook een voltijdse en veeleisende job uitoefenen naast de beroepsopleiding.

Bovendien stellen veel stagiairs ook de vernieuwde lesinhoud in vraag. Voornamelijk de relevantie van de business game krijgt veel kritiek te verduren. In realiteit heeft het besturen van een klassieke onderneming weinig te maken met het (vrij) beroep van advocaat. De tijd en inspanning voor dit vak staat niet in evenwicht met de kennis die wordt bijgebracht. Het afschaffen van de keuzevakken is voorts ook een spijtige evolutie gelet op het feit dat meer en meer advocaat-stagiairs zich specialiseren in één rechtsdomein.

Hoewel de beroepsopleiding een zeer gediversifieerd lessenspakket aanbrengt, voldoet het toch nog niet aan de noden en vragen van de advocaat-stagiair. Zo wordt de advocaat-stagiair zich in zijn stage daarop ook nog geconfronteerd met verschillende andere stageverplichtingen, zoals bijstand bij een geestesziekenpiket, voorlopige bewindvoerder, Saldus-bijstand en pro Deo-dossiers. Deze opdrachten waarbij de nieuwe advocaat-stagiair een grote verantwoordelijkheid draagt, worden vaak uitgevoerd zonder de nodige basiskennis. Zo zal een stagiair die zijn volledige rechtenstudies heeft gefocust op het ondernemings- en fiscaal recht zich in de haren krabben bij een gedwongen opname tot internering of bij een dossier van betwisting vaderschap.

Let op, dit is geen betoog om deze praktijkgerichte stageverplichtingen af te schaffen. Het is zeker nuttig voor de advocaat-stagiair om enigszins beperkt kennis te laten maken met kleine dossiers in andere rechtstakken. Maar de beroepsopleiding schiet echter nog steeds te kort om de advocaat-stagiair hiervoor een gedegen voorbereiding en handleiding te geven. Nochtans is het enkel maar in het belang van de rechtzoekenden dat de jonge stagiair voldoende geïnformeerd is over zijn of haar verplichtingen in bijvoorbeeld een geestesziekenpiket of een voorlopige bewindvoering.

Ten slotte vormt de communicatie van de Stageschool ook een groot heikel punt. Zeker de tweedejaars-stagiairs die vorig jaar als eerste groep werden geconfronteerd met de vernieuwde beroepsopleiding wisten vaak niet wat er precies van hen werd verwacht. De communicatie van de lessen, taken en examens gebeurde vaak pas op het laatste moment. De hoeveelheid tijd en inzet was voor velen van hen dan ook een verrassing, net zoals de verhoging van de opleidingskost een verrassing was voor de huidige eerstejaars-stagiairs.

De realiteit stelt dat de stage is geëvolueerd naar een hybride opleiding, waarbij de advocaat-stagiair een soort werkstudent is die zijn tijd dient te verdelen tussen de beroepsopleiding, zijn balieverplichtingen waaronder vele pro-Deodossiers, en uiteindelijk het kantoor van de stagemeeester. De vraag is waar de advocaat-stagiair nog tijd vindt om te werken aan eigen cliënteel wanneer de stage uiteindelijk afloopt. Het is dan ook de hoop van vele advocaat-stagiairs dat men de beroepsopleiding terug in evenwicht brengt met de andere balieverplichtingen.

[Valentine Vandendriessche](#)

(Dit artikel verscheen eerder in [Today's Lawyer](#)).

“Het intensieve traject komt ook met een prijskaartje van maar liefst 1.200,00 euro. In de praktijk vormt dit een zware financiële last voor de startende advocaat-stagiair, die meestal maar het loon van 1.800,00 euro bruto (vanaf 2022: 2.000,00 euro bruto) betaald krijgt. Dit komt erop neer dat quasi een volledig netto maandinkomen aan de opleiding verdwijnt”

VALENTINE VANDENDRIESSCHE

Valentine Vandendriessche behaalde haar Master in de rechten aan de KU Leuven, met als specialisatie strafrecht (2019, met onderscheiding). Aansluitend behaalde zij een LL.M. in internationaal en grensoverschrijdend strafrecht aan de Universiteit van Amsterdam (2020). Valentine vervoegde het meertalige Brusselse advocatenkantoor Janson in hetzelfde jaar. Zij legt zich voornamelijk toe op het ondernemingsstrafrecht.

Kantoor & Beleid

Kwantum-computing voor juristen

Auteur: Cicero LawPack

CICERO LawPack is al meer dan 30 jaar gespecialiseerd in software voor advocaten, onder meer door een zeer persoonlijke aanpak en de voortdurende verbeteringen en de ontwikkeling van nieuwe toepassingen die uw werk gemakkelijker en efficiënter maken.

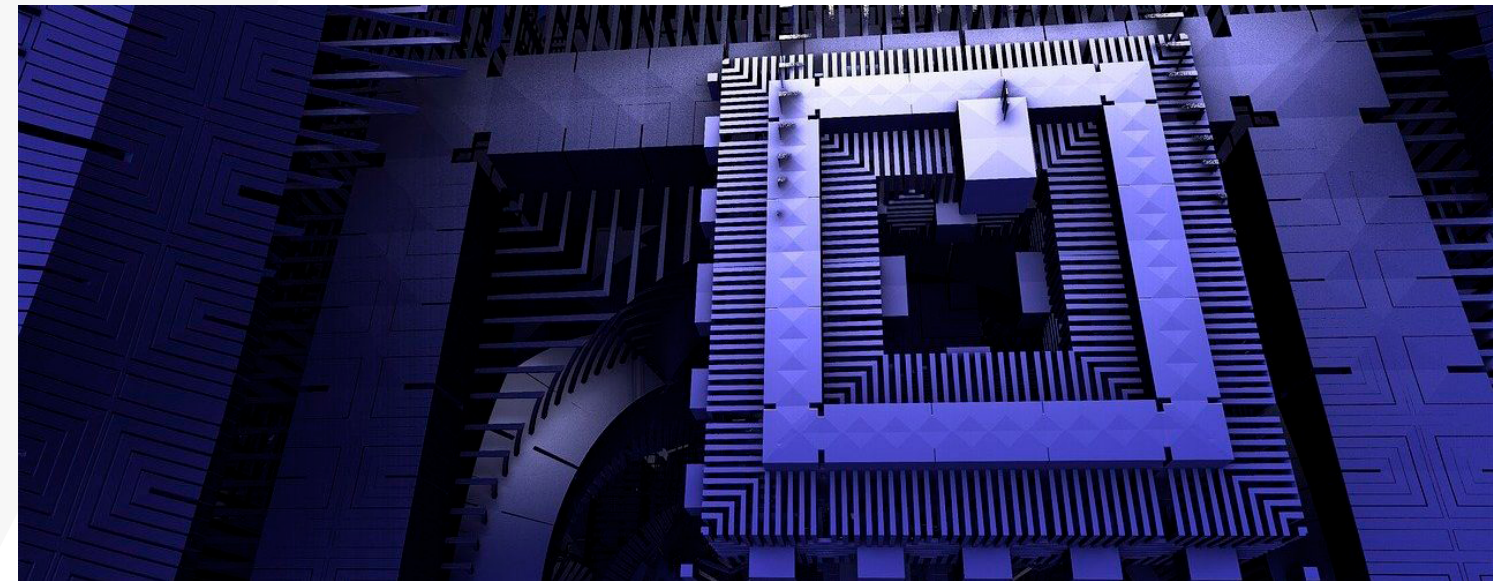
In dit artikel hebben we het over kwantumcomputing voor advocaten. Wij leggen uit wat kwantumcomputing is, hoe het verschilt van traditionele informatica, wat de voordelen en de toepassingen ervan zijn, en hoe het relevant is voor advocaten.

Wat is kwantumcomputing?

Om uit te leggen wat kwantumcomputing is, is het waarschijnlijk gemakkelijker om eerst uit te leggen wat een kwantumcomputer is. Een kwantumcomputer is een zeer geavanceerde computer die gebruik maakt van de kwantumtoestanden van subatomaire deeltjes om informatie op te slaan (Bing). De definitie op Wikipedia parafraserend, kunnen we kwantumcomputing definiëren als een type berekening dat gebruik maakt van de collectieve eigenschappen van kwantumtoestanden van subatomaire deeltjes, zoals superpositie, interferentie, en verstrengeling, om berekeningen uit te voeren.

Verschillen met traditionele informatica

Wat is het verschil tussen kwantumcomputers en traditionele computers? Traditionele computers werken met bits, die een waarde van één of nul vertegenwoordigen. Kwantumcomputers daarentegen werken met qubits: dat zijn subatomaire deeltjes die gegevens opslaan, en die meerdere eigenschappen hebben. In de klassieke meetkunde heeft een stip geen dimensies. Bits zijn zoals stippen: ofwel zijn ze er (waar, 1), ofwel zijn ze er niet (onwaar, 0). Vergelijk dat met elektronen rond de kern. Alleen al om ze te lokaliseren heb je drie dimensies nodig. Het eerste grote verschil tussen klassieke en kwantumcomputers ligt dan ook in het feit dat de onderliggende gegevenseenheden drie dimensies hebben, terwijl klassieke computers slechts één aan- of uit-toestand hebben. Dit betekent dat een

qubit aanzienlijk meer informatie kan opslaan dan een bit.

Een tweede verschil heeft te maken met de interactie tussen gegevenseenheden. Bits hebben een logische waarde van onwaar of waar, wat betekent dat hun interacties worden geregeld door traditionele Booleaanse logische operatoren: NIET, EN, en OF. De interacties tussen elektronen zijn veel complexer. Hier moet je ook rekening houden met verschijnselen als superpositie, verstrengeling en interferentie. Dit betekent niet alleen dat zij veel meer informatie kunnen integreren, maar ook dat zij veel complexere berekeningen kunnen uitvoeren.

Het derde en laatste grote verschil tussen klassieke en kwantumcomputers heeft te maken met hun efficiëntie. In essentie bestaat elke handeling van een klassieke computer uit het zeer snel aan- en uitschakelen van een elektrische stroom. Dit is een eenrichtingsproces dat niet omkeerbaar is, en het produceert warmte. Kwantumoperatoren daarentegen zijn bi-directioneel, wat betekent dat acties ongedaan

kunnen worden gemaakt, en dat de oorspronkelijke toestand van het elektron weer kan worden hersteld. Dit betekent dat zij meer verwerkingsinformatie per operatie hebben, wat op zijn beurt betekent dat zij sneller kunnen werken, en zonder noodzakelijkerwijs de warmte te produceren die traditionele computers genereren.

Dit alles betekent dat kwantumcomputers miljoenen malen krachtiger zullen zijn dan de krachtigste computers van vandaag.

Wat zijn de voordelen van kwantumcomputing?

Het behoeft geen betoog dat kwantumcomputers vele voordelen bieden. Een eerste voordeel hebben we al belicht, namelijk dat ze veel meer informatie tegelijk kunnen verwerken, en ongelooflijk veel sneller zijn dan traditionele computers. Een voorbeeld: eind 2019 slaagde Googles *Sycamore* kwantumcomputer erin om in 200 seconden iets te berekenen dat op

een traditioneel apparaat millennia zou duren. Met andere woorden, kwantumcomputing kan problemen oplossen die op een traditioneel systeem vrijwel onmogelijk zijn.

Een tweede reeks voordelen heeft te maken met alle dingen waarvoor kwantumcomputers kunnen worden gebruikt. De meeste gebruiksscenario's die doorgaans worden voorspeld, liggen niet op juridisch gebied. Zij omvatten zaken als het ontdekken van nieuwe geneesmiddelen, het maken van betere batterijen, het voorspellen van het weer, het selecteren van aandelen, het verwerken van taal, het helpen oplossen van het reizende-verkopers-probleem. (Als een bedrijf meerdere verkopers heeft, hoe kunnen die dan het best geografisch en qua tijd worden ingezet?) Een ander gebruiksvoordeel van kwantumcomputers is de verbeterde beveiliging die zij kunnen bieden. De keerzijde van de medaille is dat degenen die op traditionele apparaten werken een veel zwakkere beveiliging zullen hebben die gemakkelijk door kwantumcomputers kan worden doorbroken. Dit heeft ernstige gevolgen voor momenteel veilige technologieën zoals Blockchain, die niet langer veilig zullen zijn. Kwantumcomputers zullen ook een revolutie teweegbrengen op het gebied van cloud computing, waardoor snellere, vrijwel ogenblikkelijke communicatie mogelijk wordt. Een laatste reeks voordelen heeft te maken met kunstmatige intelligentie, waar grote doorbraken worden verwacht. Een van de grote problemen waarmee AI wordt geconfronteerd, is dat factoren die gelijktijdig voorkomen niet noodzakelijk een correlatie impliceren, en dat een correlatie niet noodzakelijk een oorzakelijk verband impliceert. Het huidige machinelere wordt steeds beter in het ontdekken van correlaties. Met kwantumcomputing zal AI naar verwachting veel beter zijn in het ontdekken van causaliteit, in plaats van correlatie. Een tweede verwachting is dat Trusted AI centraal zal komen te staan. Met kwantumcomputers zal AI naar verwachting

leren om zijn vooroordelen te ontdekken en te neutraliseren, en om uit te leggen waarom het tot bepaalde conclusies is gekomen.

Hoe zijn kwantumcomputers relevant voor juristen?

Omdat de rekencapaciteit van kwantumcomputers zo enorm veel groter is dan die van traditionele computers, brengen zij een aantal verontrustende mogelijkheden met zich mee. Het eerste gebied waarop dit tot uiting komt, is de cyberveiligheid. Veel van de technologieën die nu als veilig worden beschouwd wanneer ze met traditionele computers worden gebruikt, zullen helemaal niet meer veilig zijn. Een voorbeeld dat al eerder werd genoemd is Blockchain, waar kwantumcomputers in staat zullen zijn om de versleuteling die in Blockchain wordt gebruikt gemakkelijk te breken. De meeste van de huidige verdedigingsmechanismen zullen nutteloos zijn tegen kwantumcomputers. Hierdoor ontstaat een ernstig onevenwicht tussen degenen die toegang hebben tot kwantumcomputers en degenen die dat niet hebben.

Een tweede gebied waarop kwantumcomputers een bedreiging vormen, is de bescherming van de privacy en persoonsgegevens. Grote technologiebedrijven als Google en Facebook beschikken al over een enorme hoeveelheid informatie over mensen. Stelt u zich voor welke informatie zij zouden kunnen verzamelen als zij kwantumcomputers zouden gebruiken. Of denk aan overheidsinstanties met kwantumcomputers die gemakkelijk toegang zouden kunnen krijgen tot elk traditioneel apparaat wanneer ze maar willen. Een auteur wijst er terecht op dat dit in feite alle legitieme klokkenluiders in gevaar zou brengen, omdat hun anonimiteit niet langer zou kunnen worden gegarandeerd.

Er zijn natuurlijk veel gebieden waar kwantumcomputers nuttig kunnen zijn voor juristen. Een eerste gebied waar zij een nuttig instrument zullen zijn is taalverwerking. Kwantumcomputers zullen veel beter zijn in tekstanalyse. Dit geldt ook voor juridische teksten, waar zij naar verwachting in staat zullen zijn de context beter te begrijpen. Zij zullen ook de kwaliteit van juridische vertalingen verbeteren.

Kwantumcomputers zullen ook de manier waarop advocaten werken drastisch veranderen, aangezien zij een revolutie teweeg zullen brengen in de optimalisering van de betrokken processen en workflows. Dit zal niet alleen gelden voor de manier waarop advocatenkantoren worden gerund, maar ook voor de juridische diensten die juristen aanbieden. Kwantumcomputers zullen in staat zijn juridisch onderzoek en papierwerk effectiever te stroomlijnen. Een verwant gebied waar kwantumcomputers verwacht worden juridische dienstverlening te wijzigen, is dat van geautomatiseerd juridisch advies en geautomatiseerde juridische dienstverlening. Kwantumcomputers zullen slimmer worden dan de slimste advocaten. Dit zal aanleiding geven tot enorme vooruitgang op het gebied van computationeel recht, waarbij, waar mogelijk, juridisch redeneren wordt geautomatiseerd. (Voor meer informatie over hoe dit nu al gebeurt, [lees ons artikel over het productiseren van juridische diensten](#)).

Kwantumcomputers zullen het ook mogelijk maken [machine learning](#) veel doeltreffender te maken. Dit zal resulteren in voorspellende analyses die de kansen op succes voor verschillende strategieën in een bepaalde situatie zullen projecteren.

Een laatste gebied waarop kwantumcomputers nuttig zullen zijn voor juristen is samenwerking, waarbij gegevens op een meer doeltreffende manier kunnen worden gedeeld. Dit zal ook de samenwerking over grote afstanden vergemakkelijken.

Conclusie

Moet uw advocatenkantoor nu al beginnen te kijken naar kwantumcomputers? Verschillende IT-deskundigen adviseren om daar nu al mee te beginnen, maar bedrijven als Deloitte en Gardner zijn voorzichtiger. Zij erkennen het grote potentieel, maar wijzen erop dat nog niet genoeg van dat potentieel wordt gerealiseerd. Hun advies is om op de hoogte te blijven van de vorderingen die worden gemaakt, maar dat het nog te vroeg is om al investeringen te doen.

Journaliste Shannon Flynn voorspelt in *Legal Technology Today* dat wanneer kwantumcomputers doorbreken, er "op korte termijn pijn zal zijn voor advocaten en aspirant-advocaten, maar dat de voordelen voor de gemiddelde burger duidelijk zullen zijn. De voordelen zullen onder andere zijn: betere vertegenwoordiging, lagere kosten en grotere efficiëntie. Voor de maatschappij zal de verandering netto positief zijn."

[Cicero-LawPack](#)

“Door de enorme rekencapaciteit zullen de meeste van de huidige verdedigingsmechanismen nutteloos zijn tegen kwantumcomputers”

Kantoor & Beleid

Het optimaliseren van uitwendige omstandigheden om stress te managen volstaat niet in juridische beroepen

Auteur: Jeff Keustermans

Te lang te veel werk, bottlenecks op het werk en/of in het privéleven, onredelijke vragen van cliënten of van oudere kantoorgenoten of vennoten: we gaan er vaak van uit dat de hoeveelheid stress die we ervaren afhangt van omstandigheden buiten ons. Gedeeltelijk is dat ongetwijfeld zo.

Terwijl jongere medewerkers zich afvragen of boven hun hoofden niet anders kan worden beslist, vraagt ook de patroon of de advocaat-vennoot zich af waarom cliënten het werk niet beter gespreid aanleveren. Voor een medewerker is leren werken en leven met druk van binnen het kantoor een leerschool om later te leren omgaan met de druk van buiten het kantoor. Die druk is inherent aan de praktijk van elke jurist. Een medewerker kan menen dat werk weigeren 'aan de top' vlotter mogelijk is dan hij/zij zelf binnen het kantoor het werk kan weigeren, doch dat is in realiteit niet echt zo.

Hoe groter de organisatie hoe groter de risico's wanneer er een keer te weinig werk is. En ook die medewerker wil dan zijn of haar job niet verliezen. Daardoor ontstaat bij het management van een kantoor de begrijpelijke neiging te zorgen voor een buffer: liever te veel dan te weinig. Wanneer men grote inspanningen heeft geleverd om te groeien, is het niet

evident om de soms overvloedige vruchten daarvan af te wijzen... hetzelfde geldt trouwens voor elke individuele medewerker.

Een deel van het welzijn van een organisatie wordt bepaald door management van de hoeveelheid werk. Het weigeren van zinloze deadlines en van het 'dossier te veel', het tijdig aanwerven van voldoende krachten, het goed communiceren over verwachtingen en noodwendigheden, etc. draagt bij tot welzijn. Alle stakeholders hebben hierbij belang.

Mensen zijn gelukkiger en werken efficiënter als drie factoren voldoende aandacht krijgen:

1. Competentie in de job kan worden verhoogd op diverse manieren. De voor de hand liggende wijze is door te voorzien in voldoende en voortdurende opleiding en training. Een opdracht buiten het veld van de specialisatie kan tijdelijk, doch indien men te vaak moet werken in domeinen waarvan men voelt er niet de gewenste competentie voor te hebben, leidt dat niet langer tot voldoening in het werk.
2. Betrokkenheid wordt geoptimaliseerd door betere communicatie over de organisatie van het werk, de doelstellingen en evoluties, met bijhorend overleg en zo veel als mogelijk inspraak.
3. Autonomie heeft te maken met het hebben van vrijheid en keuze bij de uitoefening van taken (wat doe ik waar en wanneer?).

Uit recent Gallup-onderzoek blijkt dat getalenteerde medewerkers vlot van werk veranderen naar plaatsen die op een authentieke manier begaan zijn met hun welzijn (zie "[Wil je dat toptalent blijft en komt? Zet dan in op welzijn!](#)"). Daarom zijn bovenstaande elementen belangrijk wanneer de bekommernis met het welzijn van een team en organisatie oprecht is. **Maar zelfs wanneer deze aspecten aandacht krijgen, blijft de uitdaging om gelukkig te leven en efficiënt te werken in een juridisch beroep nog behoorlijk groot.**

De meeste juristen hebben nooit expliciet geleerd hoe optimaal om te gaan met stress, hoe toch verantwoorde of noodzakelijke grenzen te stellen. De toegenomen drukte en snelheid in het beroepsleven in de 21ste eeuw vormt mee de basis voor uitgebreid wetenschappelijk onderzoek m.b.t. omgaan met stress. Deze kennis sijpelt evenwel maar heel traag door naar een beroepsgroep die er grote nood aan heeft.

Prof. **Gabriele Oettingen** (N.Y.U. en Universität Hamburg) stelt in haar boek 'Rethinking Positive Thinking': *"We're used to exerting conscious effort to achieve our goals – to push hard, to strive. There is nothing wrong, of course with doing that. But as*

participants in our experiments will tell you, you can accomplish so much more, direct your energies better, and pursue what really matters to you and what you realistically can achieve by moving beyond the conscious and the rational." Prof. **John Bargh** (Yale University) legt in zijn boek 'Before You Know It: The Unconscious Reasons We Do What We Do' uit dat de meest succesvolle mensen minder wilskracht gebruiken dan anderen, maar integendeel gebruik maken van de kracht van hun onbewuste brein om quasi automatisch goede gewoonten toe te passen.

De principes en inzichten die ik vandaag toepas kende ik grotendeels reeds in de aanloop van mijn burn-out (2017). Het verschil is de kracht waarmee ik die principes en inzichten nu toepas door de technieken die ik heb verworven op een vierdaagse training in Nederland. Via de kracht van het onbewuste brein leerde ik voor het juridische beroep handige inzichten en principes tot automatismen te maken, zodat het een gewoonte werd met de juiste attitude te leven en te werken, zonder dat ik daar nog veel bij moest nadenken. Zo gaat er een nieuwe wereld open en wordt men veel minder afhankelijk van de uitwendige uitdagingen die inherent zijn aan een boeiend beroep.

Door te leren onze stress te managen worden we efficiënter. Dat laat toe om met minder stress een hogere productiviteit te bereiken, samen met een hoger welzijn en geluk. Dat leidt dan tot (nog) meer succes in ons werk en leven.

Om te leren onbewust energieverlies te stoppen en de beschikbare energie optimaal aan te wenden is maar één "succes capaciteit" vereist: de bereidheid levenslang te leren. Vooral omdat het leren omgaan met stress geen deel uitmaakt van de normale opleiding van de jurist. Stress leren aansturen, beheersen en zelfs vermijden, is een vaardigheid zoals zwemmen en fietsen. Alleen door het te zien, voelen en oefenen kan men het leren... op minder dan tien uren. Meer dan 800 (vooral) juristen hebben de oefeningen intussen in de vingers. Tot dan is inzetten op meer competentie, betrokkenheid en autonomie een erg zinvolle stap in de richting van meer welzijn in elke organisatie.

[Jeff Keustermans](#)

JEFF KEUSTERMANS

Jeff Keustermans (°1961) is advocaat en medeoprichter van advocatenkantoor & De Bandt in Brussel. Hij legt zich toe op intellectuele eigendom, media- en informaticarecht. Jeff studeerde in Antwerpen, Leuven en Los Angeles. Hij is lid van de balie te Brussel en New York. Hij schreef diverse boeken en tientallen artikelen over Belgisch en Europees recht en gaf lezingen in Praag, Londen, München, Los Angeles en Amsterdam. Hij doceerde gastcolleges aan universiteiten in Leuven, Londen en Brussel en pleitte diverse keren voor het Europese Hof van Justitie te Luxemburg.

Naast zijn werk als advocaat ontwikkelde hij de training 'SERVO Helder Groeien' die stress en burn-out helpt te voorkomen en bijdraagt tot een bloeiende professionele en persoonlijke ontwikkeling. Over de efficiënte aanwending van de kenmerken van ons bewuste en onbewuste brein schreef hij in 2018 de syllabus "SERVO-training voor efficiënt beheer van je energie en tijd". Op Jubel schrijft hij open en behulpzaam over stress en burn-out voorkomen in de juridische wereld. In dit interview deelt hij zijn ervaringen en inzichten.

In zijn vrije tijd is Jeff ook eindredacteur van het Italiëtijdschrift Non Solo Italia.

Kantoor & Beleid

De bedrijfsjurist en LinkedIn: een match made in heaven

Auteur: Jubel Services

Veel professionele internetgebruikers zien eerst je LinkedInpagina voor ze op een andere manier met jou in contact komen. Het is dus cruciaal om een volledig en aantrekkelijk profiel te hebben. Daarnaast moet je ook écht aanwezig zijn en regelmatig deelnemen aan online discussies. Zo zet je jouw expertise in de kijker. We geven graag enkele tips hoe je het meeste kunt halen uit dit sociale netwerk.

Je profielpagina als visitekaartje

Eens je een profiel hebt aangemaakt, is het zaak om dit profiel zo volledig mogelijk in te vullen. Je profielpagina is een soort uitgebreid visitekaartje waarin je jouw opleidingen, vaardigheden, ervaring en jobs kunt vermelden. Bij elke functie en studie kan je toelichten wat je deed en hoe het je als professional vormde. Doe dat in een toegankelijke taal die aanspreekt: vermijd vakjargon en technische details. Maak daarbij zeker gebruik van interessante trefwoorden – of beter gezegd zoekwoorden, de termen die mensen googelen. LinkedInpagina's scoren immers hoog op zoekmachines. Zo word je makkelijk gevonden.

Voor zoekmachines is het veld met de kopregel of headline het meest interessant. Die kopregel springt letterlijk het meest in het oog, want komt in beeld bij de zoekresultaten van Google. Maak er dus werk van en zet vooral daar de treffende termen die veelzeggend zijn over jou.

Geef jezelf een gezicht en voeg een foto toe. Kies een neutrale foto waarop je duidelijk herkenbaar bent. Vermijd groepsfoto's (waar je al dan niet jezelf uitsnijdt), vakantiefoto's en foto's die verouderd zijn. Zelfs als je jezelf niet fotogeniek vindt, raden wij aan er toch één toe te voegen. Ga eventueel langs een professionele fotograaf, die je mooiste kant op de gevoelige plaat weet vast te leggen. Een profiel zonder foto is een afknapper.

Je netwerk online en offline uitbouwen

Het maken van je profiel is de eerste stap. Op zich ben je daar nog niet veel mee. De belangrijkste stap komt daarna: connecties aangaan met andere gebruikers. Je moet niet zozeer het grootste netwerk bouwen. Wel het beste. Zet in de eerste plaats in op connecties die een (professionele) meerwaarde kunnen zijn. Start bij voorkeur met mensen die je kent: oud-studiegenoten, personen die je effectief al hebt gesproken, mensen met wie je samenwerkte, bedrijfsjuristen bij andere ondernemingen, andere juridische professionals. Met andere woorden: de mensen waar je ook offline mee zou netwerken.

Een online netwerk kan je trouwens ook uitbouwen tot een offline netwerk. Als je je onlinecontacten later in levende lijve ontmoet, is de stap om een meer persoonlijk contact te leggen immers wat kleiner, omdat je virtueel al een connectie hebt.

Ook is het altijd een goed idee om een persoonlijke boodschap te schrijven bij een verzoek tot connecteren. LinkedIn plaatst een standaardboodschap bij jouw connectieverzoek, maar je kunt die vervangen door een persoonlijke tekst, waarin je toelicht waarom je wil connecteren, waar je elkaar al gesproken hebt of vanwaar de persoon je kent. Dit vergroot de kans dat de ander positief reageert op je connectieverzoek.

Zet je expertise in de verf (maar overdrijf niet)

Profiel klaar en connecties gevormd? Tijd om actief te worden! LinkedIn is een sociaal medium. Dit sociale aspect mag je niet uit het oog verliezen. Ga in gesprek met de andere gebruikers. Dat kan op twee manieren: door zelf te posten en door te reageren op posts van anderen.

Hoe vaak je iets moet delen op LinkedIn is moeilijk te zeggen. Twee goede stelregels zijn: (i) deel enkel iets als je effectief iets interessant te vertellen hebt en (ii) beperk je tot één of twee posts per week. Zo ben je voldoende aanwezig om op te vallen, maar niet zo vaak dat je mensen gaat vervelen of irriteren. Je mag gerust je eigen kennis in de verf zetten, maar overdrijf niet. Mensen houden niet van grootsprekers.

Wat betreft de inhoud van de post kunnen we duidelijk zijn:

- Houd het professioneel. Voor persoonlijke verhalen zijn er andere kanalen. Dit gezegd zijnde, uiteraard kan je wel eens een verhaal delen over meer persoonlijke zaken die je na aan het hart liggen (bv. engagement voor een goed doel), als die iets zeggen over jou als mens (en daardoor ook als professional).
- Zorg dat je anderen aanspreekt: gebruik een sprekende titel en voeg afbeeldingen toe.
- Houd het kort. *In der Beschränkung zeigt sich erst der Meister*. Mensen scrollen nogal snel door hun tijdlijn op sociale media. Met een post die krachtig en to the point is, grijp je sneller de aandacht dat met een lang epistel.

Ga in gesprek

Minstens even belangrijk is de interactie met andere gebruikers. Je kunt posts van anderen ‘interessant’ vinden, delen, of er commentaar op geven. Zo draag je op een authentieke manier bij aan de conversatie, kun je je expertise laten blijken en word je gezien door andere gebruikers. Een groot voordeel is dat je zo niet alleen je eigen netwerk bereikt, maar ook het netwerk van je connecties. De mogelijkheid om snel en eenvoudig in contact te komen met het netwerk van je netwerk is nu net één van de sterktes van LinkedIn.

Je kan ook lid worden van besloten groepen in je interess domein of vakgebied. Daar kan je het laatste nieuws over je vak lezen, vragen voorleggen aan beroepsgenoten, deelnemen aan discussies, opportuniteiten vinden, en nieuwe contacten leggen.

Ten slotte kan je ook makkelijk privéberichten sturen naar je contacten. Het is vaak sneller dat een e-mail sturen. Bovendien kan je ook mensen bereiken waarvan je geen andere contactgegevens hebt. Gebruik deze mogelijkheid wel niet om je connecties te spammen met commerciële boodschappen.

Je profielpagina als cv

Op zoek naar een volgende uitdaging? Ook dan is een mooi uitgewerkt LinkedIn-profiel een must. Je kan makkelijk op je profiel aangeven dat je klaar bent voor een nieuwe job door de *OpenToWork*-feature. Je bereikt onmiddellijk heel je eigen uitgebreide netwerk, waar misschien wel een bedrijfsleider tussen zit die net naar nieuwe mensen op zoek is. Maar er is meer. Rekruteerders gaan op LinkedIn meer en meer actief op zoek naar interessante profielen.

Heb je zelf een motivatiebrief uitgestuurd? Dan is de kans groot dat de HR-verantwoordelijke die de sollicitaties behandelt, eerst jouw aanwezigheid op sociale media checkt. Met een uitgewerkt LinkedIn-profiel maak je al meteen een goede indruk.

Gebruik sociale media op het werk

Maar wat doe je met LinkedIn tijdens de werkuren? Mag je je persoonlijk netwerk uitbreiden en artikels liken tijdens je dagarbeid? De meningen daarover zijn verdeeld. Voor zelfstandigen is het in hun eigen belang om volop de LinkedIn-kaart te trekken, lijkt ons, terwijl

voor loontrekkenden afspraken daarover met het management geen overbodige luxe zijn.

Hoewel het gebruik van sociale media tijdens de werkuren dus niet evident is, gelden voor LinkedIn toch andere regels dan voor de andere netwerken. LinkedIn is immers bij uitstek een professioneel medium. **Netwerken maakt vandaag de dag een belangrijk deel uit van het werk van een professional.** Ook online je netwerk uitbouwen door actief LinkedIn te gebruiken tijdens de werkuren, moet dus zeker (in beperkte mate) kunnen. Tenslotte komt dit ook je werkgever (onrechtstreeks) ten goede.

Link of button in uw e-mailhandtekening

Nog een laatste tip? Zorg voor een link of button naar je LinkedInprofiel in je e-mailhandtekening. Zo komen contacten vlot op je profielpagina terecht.

Tot slot

LinkedIn is een essentieel onderdeel van je online zichtbaarheid als professional. Met onze tips maak je ongetwijfeld een indrukwekkende profielpagina waarmee je anderen overtuigt van je expertise. Wil je weten hoe je echt het verschil maakt op LinkedIn? Heb je na het lezen van deze blog nog verdere vragen over je online aanwezigheid? Wil je als bedrijfsjurist gevonden en gezien worden op het internet? Contacteer Jubel Services. Wij helpen je graag verder!

[Jubel Services](#)

Kantoor en Beleid

De queeste van de notaris naar medewerkers

Auteur: Tijdschrift Notarieel Management

De meeste notarissen zullen zich in deze titel wel in meerdere of mindere mate herkennen: het aanwerven van nieuwe medewerkers lijkt wel op een avontuurlijke, lange reis waarbij hindernissen moeten overwonnen worden, al dan niet met hulp. Een queeste is geen walk in the park: men bewaart er best zijn cool bij.

Het notariaat bevindt zich daarmee niet in een uitzonderlijke situatie. Vele sectoren kampen met een schrijnend onevenwicht tussen het aantal vacatures en de beschikbare arbeidskrachten: denk maar aan de horeca, de zorg, de bouwsector, maar de lijst is veel langer. Dit is natuurlijk macro-economisch te verklaren door de situatie op de arbeidsmarkt, waarbij er veel meer vacatures zijn dan mensen die een nieuwe job zoeken. In 2021 zal de VDAB landen op de ongeziene hoogte van om en bij 352.000 vacatures. In werkelijkheid zijn er dat een stuk meer want lang niet alle vacatures worden via de VDAB bekend gemaakt. En dit terwijl het aantal werkzoekenden zonder werk

op een historisch laag peil staat: 180.823 mensen in november 2021. De arbeidsmarkt is voor werkgevers een vraagmarkt geworden, waarbij totaal andere dynamieken spelen dan in de luxepositie van een aanbodmarkt.

In deze bijdrage bespreken we het proces van aanwerving. We situeren dit als een proces en dat is niet toevallig: het heeft weinig zin om op één onderdeel in te zetten, terwijl in een ander onderdeel deze inspanningen meteen teniet gedaan worden. Tegelijkertijd opperen we ook voor elk onderdeel mogelijkheden tot optimalisatie.

We starten bij de branding van het beroep. Hier valt het eerder stoffig imago op van 'de' notaris en 'het' notariaat. Vanuit onze intuïtie kunnen we wel stellen dat de sector kampt met een imagoprobleem. Mensen, misschien ook wel de professionals op de arbeidsmarkt, associëren de sector met saai en oubollig. Ongetwijfeld is het interessant om meer gericht te onderzoeken wat precies het imago is en welke kenmerken de buitenwacht de sector toedicht. Meten is weten, en pas als we zicht hebben op de basis kunnen we doelgericht aan de slag met de troeven die er ook best wel zijn. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van een campagne, of een doorgedreven communicatie-aanwezigheid op een gepast kanaal. Hierbij denken we in eerste instantie aan het versterken van de visibiliteit van de sector op LinkedIn, maar ook aan initiatieven als de Open Bedrijvendag. Het smoel geven aan het notariaat kan ook via digitale of live netwerkevents met als doel het verlagen van de drempels rond het notariaat. Hieraan werken of verder werken is veeleer een opportuniteit voor de Federatie der Notarissen. Werken aan een globale sectorbranding is een werk van lange adem, komt ten goede aan het hele sector en gebeurt daarom best door de koepelorganisatie.

De aanwezigheid op kanalen en websites waar mensen met hogere profielen op zoek gaan naar vacatures

in Tax en Legal is dan weer een quick win. Vandaag treffen we daar geen notaris.be.

De branding van je kantoor gaat over de vraag hoe men zich profileert als kantoor. Denk daarbij aan vragen als hoe je wil werken, wat belangrijk is voor jullie, welke waarden je als kantoor belichaamt, hoe de accommodatie eruitziet, hoe je de sfeer op kantoor kan beschrijven en wat kunnen jouw medewerkers verwachten? Is het denkbaar om daarbij getuigenissen van je eigen medewerkers in te zetten, via storytelling 'mijn dag op het notariskantoor', 'daarom hou ik van mijn job in het notariaat', mogelijks via een video-opname? Of een virtuele rondleiding doorheen je kantoor, van het archief tot aan de keuken? Of een foto van hoe het kantoor eruitziet, of een groepsfoto van alle medewerkers van het kantoor? We leven in een beeldcultuur, en het aanleveren van beeldmateriaal is

aantrekkelijk, roept de nieuwsgierigheid op en werkt drempelverlagend.

De functie-inhoud van de jobs. Uit de bestaande vacatures valt af te leiden dat er in het notariaat slechts een beperkt aantal jobs aangeboden worden die dan nog een vrij prototypisch karakter tonen: administratief medewerker, notarieel medewerker en notarieel jurist. Zijn dit nog wel de juiste profielen, laat staan aantrekkelijke profielen? En beperken we ons mede daardoor niet teveel tot wat al een kleine niche is in de arbeidsmarkt, met name de juridisch geschoolden? Een zekere vorm van arbeidsanalyse kan ons een heel stuk verder brengen naar een andere functie inhoud en andere functietitels. Denk bijvoorbeeld aan level 1 jobs, waarbij het hoofdaccent ligt op het verzamelen van informatie, level 2 jobs waar die informatie juridisch toegepast wordt en naar oplossingen gezocht wordt,

level 3 jobs waarin de post acte werkzaamheden gebeuren. Op deze manier denken opent mogelijkheden naar andere type jobs, zoals daar zijn:

- backoffice medewerker, voor jobs met sterk gestandaardiseerd en administratief werk
- frontoffice medewerker, voor jobs met een onthaal en balie dienstverlening
- dossierbeheerder, voor jobs die dossiers van A tot Z behartigen
- accountmanager, voor jobs waarbij het contact met de klant centraal staat
- office manager, voor jobs die ten dienste staan van interne collega's
- familieadviseur, voor jobs die te maken hebben met het vakgebied familierecht
- vastgoedexpert, voor jobs betreffende vastgoeddossiers
- juridisch adviseur, voor jobs die naar juridische oplossingen zoeken, constructies onderzoeken en adviseren voor klanten
- directiesecretaresse, voor jobs die verschillende projecten en activiteiten van het kantoor administratief en organisatorisch ondersteunen; documenten voorbereiden, informatie verzamelen en verwerken; klanten telefonisch en persoonlijk onthalen; informatie vertrouwelijk beheren

Het interessante aan deze oefening is dat deze functies een breder spectrum openen op de arbeidsmarkt: ook economisch en administratief geschoolden voelen zich aangesproken. En misschien is het wel zo dat ook laaggeschoolden in aanmerking kunnen komen, mits ze maar de juiste attitude hebben en er een degelijk opleidingsparcours voorzien wordt?

De inhoud van de communicatie die je uitstuurt naar de arbeidsmarkt. Als je weet wat mensen aantrekt op de arbeidsmarkt, kan je daarop inspelen. Uit onderzoek (alert: pre-corona) blijkt dat de top drie van kenmerken,

die werknemers aantrekkelijk vinden in jobs, als volgt luidt: een competitief loonpakket, aangename werksfeer en werkzekerheid. Deze top drie geldt grosso modo zowel voor mannen als voor vrouwen. Kan je jobaanbieding deze criteria doorstaan? Zo ja, maak het dan ook hard in je advertentie maar ook in de verdere communicatie naar kandidaten. En vooral: wees daarin consistent met de realiteit. Zo nee, dan is er ander werk aan de winkel: een bedrijfsmatige cijferoefening over de kost van eventueel ruimere of meer flexibele arbeidsvoorwaarden, een ingreep in de samenwerking en de relationele sfeer op kantoor, of op zoek gaan naar een tijdelijke oplossing voor je capaciteitsprobleem. Naast de werknemersoptie is er inderdaad nog de mogelijkheid om beroep te doen op gespecialiseerde uitzendkantoren, freelancers en zelfstandigen.

De kanalen om een vacature bekend te maken, volgen zoals gezegd deels uit het resultaat van de voorgaande elementen. Doorgaans zullen we ons richten op kanalen voor professionals en op kanalen die actief werkzoekenden consulteren. Voor alle profielen is de VDAB een optie, maar ook Indeed en LinkedIn komen hier in de picture naast de beroepskanalen (notaris, be) dat vast een eigen publiek aantrekt maar in een vraagmarkt misschien niet de gewenste output levert. Het gebruik maken van je netwerk is een sterk kanaal, maak gebruik van de multiplicatorfactor ervan en maak je vacature bekend via je eerste netwerk: je familie, je medewerkers, je LinkedIn profiel, je bedrijfspagina op sociale media, vaktijdschriften, je Facebook- en Instagram-profiel ... en je tweede netwerk: je leveranciers, je klanten, je collega's, je abonnementen, ...

Misschien is er wel wat werk aan de winkel om de eigen aanwezigheid op sociale media en vooral dan op LinkedIn te versterken. Maak gebruik van de mogelijkheid om een persoonlijk professioneel profiel

aan te maken en een bedrijfsprofiel, en speel in op het potentieel daarvan. Dit is een zinvolle start om je netwerk voor jou te laten werken.

Een laatste element dat we in de queeste naar medewerkers willen aanraken betreft de mindset van de notaris als werkgever. Bewust of onbewust hanteren we allemaal ideeën, oordelen en vooroordelen die we aannemen als waarheid, terwijl dat lang niet altijd het geval hoeft te zijn en ze net de zoektocht naar medewerkers belemmeren.

In dit artikel hebben we het gehad over de uitdagingen die er op vandaag zijn op het vlak van recrutering van medewerkers. Hierna volgen nog belangrijke processen, te weten de selectie: hoe sluit je risico's bij de aanwerving zoveel mogelijk uit? En vervolgens de onboarding: hoe organiseren we een optimale inwerktijd? Tot slot blijft het natuurlijk evengoed belangrijk om goede medewerkers daadwerkelijk te kunnen behouden, dit kan men met een retentiebeleid tot stand brengen.

[Tijdschrift Notarieel Management](#)

Het Tijdschrift Notarieel Management biedt een antwoord op de vragen waar de notaris als manager mee geconfronteerd wordt bij het runnen van zijn of haar notariaat. Notaris zijn is lang niet alleen akten verlijden, maar ook het leiden van een team en het dragen van verantwoordelijkheden, zowel juridisch als niet-juridisch.

Het tijdschrift Notarieel Management bevat topics en onderwerpen die iedere begane notaris aanbelangen. Wat is belangrijk voor een succesvol notariaat, los van de juridische kennis en dossiers? Investeren in digitalisering, het correct verlonen van personeel, mentaal welzijn op het kantoor, strategische keuzes over associaties, etc.

Het managen van een notariaat omvat diverse aspecten die in dit tijdschrift (per kwartaal) worden behandeld.

Op zoek naar meer informatie of naar de abonnementsvoorwaarden? Ontdek het hier!

Arbeidsrecht

Misbruik opeenvolgende arbeidsovereenkomsten uitzendarbeit: mijlpaalarrest Hof van Justitie

Auteur: Amaury Mechelynck (Arbeidsrecht Journaal)

Deze bijdrage is een verkorte versie van een artikel dat verscheen in het Arbeidsrecht Journaal, een online uitgave van het Instituut voor Arbeidsrecht. De uitgebreide versie [kunt u hier lezen](#).

Behalve voor dagcontracten beperkt het Belgische arbeidsrecht het gebruik van opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor uitzendarbeit niet. Zelfs indien het van meet af aan duidelijk is dat de uitzendkracht voor een lange duur aan de slag zal zijn bij de gebruiker, kan zijn tewerkstelling worden opgesplitst in een reeks van opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor korte duur.

Dit vormt een standaardpraktijk. Uitzendkrachten worden vaak tewerkgesteld in een keten van korte arbeidsovereenkomsten, meestal week- of dagcontracten. Hun tewerkstelling kan dus elke week of elke dag beëindigd worden, zonder opzeggingstermijn of -vergoeding. Drie vakbonden hebben dit thema recent aangekaart en op de onderhandelingsagenda van de Nationale Arbeidsraad geplaatst. Hun eisen hebben vooral betrekking op dagcontracten, maar ze betreuren meer algemeen “de carrousel van opeenvolgende contracten bij dezelfde gebruiker”.

Antimisbruikbepaling

Deze situatie werd tot nu toe nooit als problematisch beschouwd in het licht van het EU-recht, ook al bevat richtlijn 2008/104/EG van 19 november 2008 betreffende uitzendarbeit een specifieke antimisbruikbepaling. Artikel 5, lid 5 van deze richtlijn vereist immers dat lidstaten passende maatregelen nemen “met het oog op voorkoming van misbruik bij de toepassing van dit artikel, met name voorkoming van achtereenvolgende opdrachten om de bepalingen van deze richtlijn te omzeilen” (hierna “de antimisbruikbepaling”).

Tot nu toe werd weinig gewag gemaakt van deze bepaling in de discussie over de werkonzekerheid die gelinkt is aan uitzendarbeit. Dit valt dan ook te verklaren: de antimisbruikbepaling is namelijk onduidelijk, zowel wat betreft de definitie van misbruik als de verplichtingen van lidstaten in dit verband. Naar aanleiding van een recent arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie zal de antimisbruikbepaling van richtlijn 2008/104 waarschijnlijk uit de schaduw treden. Op 14 oktober 2020 heeft het Hof zich in het arrest JH voor het eerst uitgesproken over de draagwijdte van deze bepaling en enkele criteria aangereikt om misbruik te identificeren. Dit arrest kan een belangrijke impact hebben op de nationale regeling van uitzendarbeit.

Uitspraak van het Hof

Het Hof komt tot een belangrijke beschikking. Het is niet omdat de antimisbruikbepaling geen precieze maatregelen oplegt (bv. het aantal opeenvolgende uitzendcontracten met eenzelfde uitzendkracht voor werk bij een bepaalde gebruiker beperken) dat lidstaten niets moeten ondernemen om misbruik van opeenvolgende uitzendcontracten te bestrijden. Integendeel, de antimisbruikbepaling moet in die zin worden begrepen “dat zij zich ertegen verzet dat een lidstaat geen enkele maatregel neemt om het tijdelijke karakter van uitzendarbeit te waarborgen, en dat een nationale regeling in geen enkele maatregel voorziet die voorkomt dat aan dezelfde uitzendkracht achtereenvolgende opdrachten bij dezelfde inlenende onderneming worden toevertrouwd om de bepalingen van richtlijn [...] in haar geheel te omzeilen”.

Lessen voor het Belgische recht

Naar mijn mening kunnen in de Belgische context twee belangrijke lessen getrokken worden uit het arrest JH.

De eerste les die uit dit arrest af te leiden is, is dat de antimisbruikbepaling van toepassing kan zijn op het Belgisch recht. Dit was tot nu toe, gezien de onduidelijke formulering van de antimisbruikbepaling, verre van zeker. Rechtsleer ging ervan uit dat de antimisbruikbepaling enkel toepassing kon vinden in rechtssystemen waar de essentiële arbeidsvoorwaarden (in het bijzonder loon en vakantie) van uitzendkrachten pas na een wachttijd worden gelijkgetrokken met die van vaste werknemers. Op het eerste zicht doelt de antimisbruikbepaling enkel op misbruiken met betrekking tot zulke wachttijd door middel van opeenvolgende uitzendcontracten waarvan de duur systematisch korter is dan de wachttijd. Omdat het Belgisch recht niet voorziet in zulke wachttijd (uitzendkrachten hebben vanaf dag één recht op hetzelfde loon als vaste werknemers) ging men ervan uit dat de antimisbruikbepaling in ons land een ver-van-mijn-bed-show was. Die zienswijze wordt in het arrest JH verworpen. De antimisbruikbepaling is dus relevant

voor de regeling van uitzendarbeit in de Belgische context. Dit is op zich een belangrijke evolutie.

De tweede les die uit het arrest JH te trekken is, is dat er maatregelen getroffen moeten worden om te voorkomen dat opeenvolgende overeenkomsten worden gehanteerd om de loongelijkheid te omzeilen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een onderbreking van de keten van korte arbeidsovereenkomsten die wordt georganiseerd door het uitzendkantoor en de gebruiker. Dat mag niet leiden tot het verlies van anciënniteit voor de uitzendkracht en tot de weigering van voordelen (bv. gewaarborgd loon in geval van arbeidsongeschiktheid binnen de maand van de onderbreking), in het bijzonder wanneer deze periode eigenlijk met jaarlijkse vakantie overeenkomt.

Hoewel uit het arrest JH reeds belangrijke lessen kunnen worden getrokken, moet het Hof haar rechtspraak op sommige punten nog verduidelijken. Het is bijvoorbeeld niet duidelijk of het opdelen van de tewerkstelling van de uitzendkracht in een reeks korte opeenvolgende uitzendcontracten op zich misbruik kan uitmaken, of dat er ook bewezen moet worden dat een andere bepaling van richtlijn 2008/104 (bijvoorbeeld de loongelijkheid tussen uitzendkrachten en vaste werknemers) werd omzeild. Ook is het niet duidelijk welke gevolgen een nationale rechter kan verbinden aan misbruik die hij of zij in een concreet geval zou vaststellen.

Het blijft afwachten hoe deze rechtspraak in de toekomst verder uitgebouwd zal worden door het Hof.

[Amaury Mechelynck](#) - PhD Sociaal Recht aan de Université libre de Bruxelles (ULB)

Arbeidsrecht

Discriminatie op basis van gezondheidstoestand bij een ontslag: wees voorbereid

Auteur: Méline Rovillard (Stappers Advocaten)

De rechtspraak over indirecte discriminatie op basis van gezondheidstoestand bij een ontslag wordt gekenmerkt door een nieuwe én strenge tendens. Het weerlegbaar vermoeden van discriminatie – waardoor de bewijslast bij de werkgever komt te liggen – treedt ingevolge deze rechtspraak behoorlijk snel in werking. En het tegenbewijs dat de werkgever daarbij moet leveren is niet min...

STAPPERS
ADVOCATEN

Stappers Advocaten werd in 1948 opgericht door Mr. Jan Stappers en is de eerste plaats gespecialiseerd in alle juridische kwesties met betrekking tot het arbeidsrecht, waaronder individueel en collectief arbeidsrecht, socia-lezekerheidsrecht, sociaal strafrecht en internationaal sociaal recht.

De grote lijnen

De Antidiscriminatiewet verbiedt discriminatie bij een ontslag op basis van gezondheidstoestand. Wanneer een werknemer een vordering tot schadevergoeding wegens discriminatie instelt, is het in de eerste plaats aan die werknemer om de feiten aan te leveren die het bestaan van discriminatie op grond van gezondheidstoestand **aannemelijk maken**. Zo treedt een vermoeden van discriminatie in werking.

Slaagt de werknemer hierin, dan komt de **bewijslast bij de werkgever** te liggen om dit vermoeden te weerleggen. De werkgever moet dan kunnen aantonen dat het ontslag niet werd gebaseerd op de gezondheidstoestand van de werknemer, maar dat er redenen waren die vreemd waren aan de gezondheidstoestand om tot ontslag over te gaan. Indien de werkgever het ontslag wel indirect gaf omwille van de arbeidsongeschiktheid, zoals bv. omwille van de desorganisatie van de dienst, dan moet de werkgever kunnen aantonen dat zo'n discriminatoir ontslag gebaseerd is op **een legitiem doel**, alsook dat het **passend en noodzakelijk** is.

Kan de werkgever het tegenbewijs niet leveren of geen redelijke verantwoording aantonen? Dan is er een **schadevergoeding van zes maanden loon** verschuldigd.

Wat zegt de rechtspraak over het vermoeden?

De volgende feiten werden als **voldoende** gezien om het vermoeden in werking te doen treden:

- De werknemer wordt daags na de verlenging van zijn attest ontslagen en de ontslagmotivering verwijst naar de verstoorde werking van de dienst (Arbh. Antwerpen 19 februari 2018, *onuitg.*);
- De werknemer is ziek op het moment van het ontslag en de ontslagmotivering verwijst naar het feit dat *“veelvuldige afwezigheden voor een erg moeilijke werkorganisatie zorgden”* (Arbh. Antwerpen 5 juni 2019, JTT 2019, afl. 1352, 474);
- Een vermelding op het C4 van de ontslagreden:

“frequente en gerechtvaardigde afwezigheden die de organisatie ontwrichten” (Arbh. Luik 13 februari 2020, *onuitg.*);

- Een ontslag één dag na het binnenbrengen van een arbeidsongeschiktheidsattest (Arbh. Antwerpen 14 juni 2021, *onuitg.*).

In één uitspraak van 2021 besliste het arbeidshof echter dat de combinatie van een ontslag tijdens ziekte en een vermelding van desorganisatie van de dienst **niet voldoende** was om het vermoeden in werking te doen treden (Arbh. Brussel 9 maart 2021, *onuitg.*).

En over het tegenbewijs?

In al deze uitspraken kwam het arbeidshof tot dezelfde conclusie: er was onvoldoende tegenbewijs dat er geen sprake was van discriminatie.

De arbeidshoven aanvaardden de **desorganisatie van de dienst niet**:

- Wanneer het bewijs niet wordt geleverd dat de functie van de werknemer werkelijk een sleutelfunctie is en men deze werknemer ook steeds kon vervangen (Arbh. Antwerpen 19 februari 2018, *onuitg.*);
- Wanneer blijkt dat er steeds 2 personen afwezig kunnen zijn zonder dat de minimumbezetting in gedrang komt en de werkgever heeft nagelaten de werknemer tijdelijk te vervangen, bv. via een interimkracht (Arbh. Antwerpen 5 juni 2019, JTT 2019, afl. 1352, 474)
- Aangezien het werk goed verdeeld kon worden en de werkgever het werkregime niet wenste aan te passen (Arbh. Luik 13 februari 2020, *onuitg.*);

Het arbeidshof aanvaardde ook **een functioneringsprobleem niet**, aangezien er geen opmerkingen of negatieve evaluaties waren en aangezien de getuigenverklaringen daaromtrent onbetrouwbaar waren (Arbh. Antwerpen 14 juni 2021, *onuitg.*).

Wat wordt dan **wel aanvaard als voldoende tegenbewijs** bij ontslag onmiddellijk na een periode

van ziekte? Drie recente uitspraken geven toch een genuanceerder beeld:

- Een externe audit waaruit blijkt dat de werknemer niet aan de verwachtingen voldeed (Arbrb. Brussel 19 april 2021, *onuitg.*);
- Een verslag van Mensura en verschillende getuigenverklaringen waaruit blijkt dat de werknemer de sfeer verziekte (Arbh. Brussel 20 april 2021, *onuitg.*);
- Negatieve evaluaties over de prestaties en verschillende pogingen om de werknemer andere jobs aan de bieden (Arbrb. Brussel 26 april 2021, *onuitg.*).

Besluit

De **werknemer** die ontslagen wordt tijdens of na een arbeidsongeschiktheid wordt goed beschermd. De werknemer die een vordering overweegt weet nu dat het vermoeden snel in werking treedt en dat het tegenbewijs door de werkgever niet zomaar geaccepteerd wordt. Maar let wel: om de slaagkansen van een vordering te beoordelen houdt u best rekening met andere mogelijke oorzaken van het ontslag of de potentiële rechtvaardiging en de bewijsstukken die uw werkgever daarvoor heeft.

Voor de werkgever die over wenst te gaat tot een ontslag van een arbeidsongeschikte werknemer is dossieropbouw opnieuw cruciaal. De rechtspraak is streng en het bewijs dat het ontslag gebaseerd werd op andere redenen dan ziekte of dat het ontslag gerechtvaardigd was moet objectief, overvloedig en sluitend zijn. Bewijs van bv. het wegvallen van de functie of slechte prestaties, zal daarbij sneller geaccepteerd worden dan bv. de desorganisatie van de dienst. Alleszins kan u zich meestal maar best onthouden van enige verwijzing naar de arbeidsongeschiktheid in de ontslagmotivering en beraadt u zich goed alvorens u een werknemer die terugkomt uit ziekte of een attest binnenbrengt onmiddellijk ontslaat.

Méline Rovillard ([Stappers Advocaten](#))

Arbeidsrecht

Wanneer een werknemer te duur wordt...

Auteur: Willy van Eeckhoutte

Te duur

Dat een werkgever een werknemer op een bepaald ogenblik "te duur" vindt, is een pijnlijke vaststelling waarmee vooral oudere werknemers worden geconfronteerd. Wat kan de werkgever in dat geval doen?

Loonsvermindering

Een loonsvermindering afspreken, bv. door bepaalde voordelen te laten wegvallen, is een eerste mogelijkheid. Zolang het bedrag of de voordelen niet verankerd zijn in een cao, is dat niet echt een probleem. Het probleem ligt hem wellicht in het afspreken: het akkoord van de werknemer is vereist.

Dat de werknemer nog onder het gezag van de werkgever staat en dat hij vreest voor "repesailles", eventueel zelfs voor zijn baan, als hij zijn instemming weigert, wordt af en toe nog eens ingeroepen als een vorm van dwang, "geweld" zoals het Burgerlijk Wetboek dat noemt, die de toestemming van de werknemer ongeldig zou maken en de loonsvermindering nietig (art. 1111 – 1112 oud BW). Maar doorgaans wordt niet aanvaard dat sprake is van het wilsgebrek "geweld". Op grond van de enkele omstandigheid dat de

toestemming wordt gegeven door een "economisch zwakke persoon" kan in ieder geval niet worden besloten dat de arbeidsovereenkomst nietig is omdat het akkoord van de werknemer door geweld zou zijn aangetast (Cass. 2 mei 1969).

Natuurlijk wordt het akkoord van de werknemer het best schriftelijk vastgelegd. Maar volgens een vaste, zij het betwistbare, rechtspraak van het Hof van Cassatie kan ook het verloop van de tijd die de werknemer nodig heeft om standpunt in te nemen, meebrengen dat hij geacht wordt een door de werkgever eenzijdig doorgevoerde loonsvermindering te hebben aanvaard (zie laatst nog Cass. 9 november 2015, S.13.0042.N). Het gaat hier weliswaar om rechtspraak in verband met impliciet ontslag in de vorm van wat een belangrijke eenzijdige wijziging van een essentieel bestanddeel van de arbeidsovereenkomst wordt genoemd, maar dat is een loonsvermindering bij uitstek.

Ontslag

Weigert de werknemer de loonaanpassing en voert de werkgever die toch door, dan kan de werknemer binnen een redelijke termijn impliciet ontslag inroepen. De werkgever heeft dan de arbeidsovereenkomst onregelmatig, want zonder dringende reden en zonder

een opzeggingstermijn in acht te nemen, beëindigd. Hij is dan een opzeggingsvergoeding verschuldigd.

Volhardt ook de werkgever in zijn voornemen de loonkost van de werknemer te reduceren, dan kan hij ook zelf de arbeidsovereenkomst beëindigen. Hij kan dat met onmiddellijke ingang doen, in welk geval hij om de hierboven vermelde reden een opzeggingsvergoeding verschuldigd is, of, om die te vermijden met betekening en inachtneming van een opzeggingstermijn.

Vraag is of een dergelijk ontslag, dat dus gebeurt om financiële redenen en eventueel ook om de werknemer te vervangen door een "goedkopere" arbeidskracht, behoorlijk is. Het antwoord op die vraag dient vanuit twee invalshoeken te worden bekeken.

Kennelijk onredelijk ontslag?

Is het ontslaan van een werknemer omdat hij als "te duur" wordt beschouwd, kennelijk onredelijk? Ik denk het niet. Kan men ernstig voorhouden dat nooit tot een dergelijk ontslag zou worden beslist door "een normale en redelijke werkgever", zoals vereist opdat het ontslag kennelijk onredelijk zou zijn (art. 8 Cao nr. 109)? Een werkgever heeft toch het recht zich te bevrijden van een verbintenis waarvan hij om economische redenen vindt dat die te zwaar begint te wegen.

Cao nr. 109 van 12 februari 2014, gesloten in de Nationale Arbeidsraad, betreffende de motivering van het ontslag

Het Hof van Cassatie oordeelde vroeger al eens dat zelfs de financiële lasten van private aard die de werking van de onderneming kunnen beïnvloeden, een "geldig ontslagmotief" kunnen zijn (Cass. 2 oktober 1989). Die uitspraak heeft weliswaar betrekking op de inmiddels verdwenen figuur van het willekeurig ontslag voor werklieden, maar die is zeker niet veeleisender dan die van het kennelijk onredelijk ontslag.

Rechtsmisbruik?

Om dezelfde redenen lijkt de werkgever die overgaat tot het ontslag van een werknemer om hem te vervangen door een "goedkopere", zich als zodanig niet schuldig te maken aan misbruik van zijn recht tot ontslag.

Maar dat belet niet dat daarvan in bepaalde gevallen toch sprake zou kunnen zijn. Het collectief ontslag waartoe P&O is overgegaan, is manifest wel een uitoefening van zijn ontslagrecht op een wijze die de grenzen overschrijdt van een normale uitoefening van dat recht door een voorzichtige en zorgvuldige werkgever. Een decente werkgever ontslaat geen werknemers om die door onderbetaalde werknemers te vervangen. Ook de werknemers collectief terugroepen en met een Zoomboodschap ontslaan terwijl bussen met vervangende uitzendkrachten klaar staan om hun plaats in te nemen, is een (loop)brug te ver.

Boris Johnson heeft (voor een keer) gelijk: een totaal onaantvaardbare manier van handelen.

[Willy van Eeckhoutte](#)

Licentiaat (1975) en doctor op proefschrift (1985) in de rechten (UGent). Willy van Eeckhoutte is buitengewoon hoogleraar emeritus aan de Universiteit Gent, waar hij van 1986 tot 2018 aan de Faculteit Rechtsgeleerdheid doceerde. In 1975 werd hij advocaat aan de balie te Gent. In 1999 werd hij benoemd tot advocaat bij het Hof van Cassatie en is dat nog altijd. Willy van Eeckhoutte doceerde ook aan de Gent-Leuven Management School en aan de KU Leuven (Leergang Pensioenrecht).

Fiscaliteit & ondernemen

Vermenging van eigen en gemeenschappelijke gelden op een bankrekening: voorzichtigheid geboden

Auteur: DELBOO

Het belang van de kwalificatie als eigen of gemeenschappelijke gelden wordt vaak onderschat. Dat verklaart ook waarom veel echtgenoten hun geldzaken niet steeds op een correcte manier organiseren. Wanneer het fout loopt, zullen de gevolgen vaak onbillijk zijn. Een verwittigd man is er twee waard.

Eigen versus gemeenschappelijke gelden

Het huwelijksvermogensstelsel van echtgenoten die niet gehuwd zijn onder een stelsel van (zuivere) scheiding van goederen bestaat uit drie vermogens, namelijk het eigen vermogen van elk van de echtgenoten en een gemeenschappelijk vermogen. In principe zullen alle (beroeps)inkomsten en besparingen van de echtgenoten terecht komen in het gemeenschappelijk vermogen. Tot het eigen vermogen van de respectievelijke echtgenoten behoort daarentegen alles wat zij voor het huwelijk reeds in hun bezit hadden en alles wat zij tijdens het huwelijk verkrijgen uit schenking, erfenis of testament.

De kwalificatie als eigen dan wel gemeenschappelijke gelden is belangrijk, omdat het bepaalt wie van de echtgenoten aanspraak zal kunnen maken op welke gelden. Eigen gelden komen toe aan de echtgenoot aan wie ze toebehoren, terwijl gemeenschappelijke gelden in principe aan elk van de echtgenoten voor de helft toekomen. Dit zal vooral van belang zijn wanneer het huwelijk wordt ontbonden en één en ander moet worden verdeeld.

Vermenging

Het gebeurt wel vaker dat er vermenging optreedt tussen eigen en gemeenschappelijke gelden. Er is sprake van vermenging wanneer eigen gelden op een gemeenschappelijke bankrekening terecht komen en omgekeerd. De kwalificatie als gemeenschappelijke of eigen bankrekening is niet afhankelijk van de titularis van de rekening: of de rekening op naam van beide echtgenoten, dan wel op naam van één van hen staat, speelt geen rol. Het is de kwalificatie van de gelden die op de bankrekening staan die zal bepalen of ze eigen of gemeenschappelijk is.

Het belang van goed georganiseerde financiën tussen de echtgenoten is groot. Het Belgisch huwelijksvermogensrecht gaat immers uit van een vermoeden van gemeenschappelijkheid. Dit betekent dat de gelden waarvan de echtgenoten niet kunnen bewijzen dat ze tot hun eigen vermogen behoren, tot het gemeenschappelijk vermogen zullen behoren. Het komt er voor de echtgenoten derhalve op aan om hun eigen gelden steeds goed afgescheiden te houden van het gemeenschappelijk vermogen of minstens die gelden te kunnen traceren.

Wanneer eigen gelden op een gemeenschappelijke bankrekening terecht komen en de echtgenoot in kwestie niet (meer) kan aantonen dat het eigen gelden betreffen, dan komt de integrale rekening in principe toe aan beide echtgenoten. Dit kan voor de echtgenoot wiens eigen middelen in de gemeenschap zijn opgegaan vaak onbillijk zijn.

Bewijs

Wanneer een echtgenoot meent dat er eigen gelden in het gemeenschappelijk vermogen zijn terechtgekomen, kan hij proberen bij wijze van een huwelijksvermogensrechtelijke vergoeding dat geld te recupereren. De echtgenoot in kwestie zal hiervoor wel enkele zaken moeten aantonen.

Hij moet vooreerst bewijzen dat er vermenging is opgetreden. Het feit dat er eigen geld op een gemeenschappelijke bankrekening is terecht gekomen, volstaat om te spreken van vermenging, maar is niet voldoende om een vergoeding van het gemeenschappelijk vermogen te kunnen bekomen. Volgens het Hof van Cassatie moet de echtgenoot **ook bewijzen dat deze vermenging onomkeerbaar is**. De onomkeerbaarheid van de vermenging houdt in dat de eigen gelden niet langer individualiseerbaar zijn op de gemeenschappelijke rekening. Dit kan bijvoorbeeld het gevolg zijn van verschillende bewerkingen op de bankrekening, waardoor het saldo lager is dan het bedrag van de eigen gelden die vermengd werden.

Een onomkeerbare vermenging kan volgens het Hof van Cassatie ook aangetoond worden **door middel van feitelijke vermoedens**. Volgens recente rechtspraak van het Hof is er sprake van een feitelijk vermoeden van onomkeerbare vermenging wanneer er vanaf een gemeenschappelijke bankrekening, waarop eigen gelden zijn terecht gekomen, nadien ook betalingen zijn gebeurd ten behoeve van het huishouden en het gemeenschappelijk vermogen (Cassatie 17 maart 2022).

Besluit

Echtgenoten gehuwd onder een gemeenschapsstelsel doen er goed aan eigen en gemeenschappelijke gelden steeds gescheiden te houden. Wanneer één van de echtgenoten bijvoorbeeld een geldsom verkrijgt uit een erfenis, dan laat hij die geldsom beter storten op een nieuwe rekening waarop geen inkomsten of andere geldstromen gestort worden.

Wanneer er toch vermenging is opgetreden, dan komt het er voor de echtgenoot die een vergoeding wenst te bekomen op aan om het bewijs te leveren van een onomkeerbare vermenging van eigen en gemeenschappelijke gelden. De omstandigheid dat er gemeenschappelijke kosten zijn betaald vanaf de vermengde bankrekening, vormt volgens het Hof van Cassatie een feitelijk vermoeden van onomkeerbare vermenging.

[DELBOO](#)

Als onafhankelijk advocatenkantoor zijn wij gespecialiseerd in de begeleiding van vermogende particulieren. Daarbij zoeken wij steeds naar een cliëntgerichte oplossing voor de meest complexe juridische zaken. Eenvoudige oplossingen waar mogelijk, meer uitgekiende oplossingen indien vereist.

Ons team van advocaten ontmoet u graag in onze vestigingen in Brussel, Waregem, Sint-Martens-Latem en Zandhoven.

Welkom bij DELBOO.

Fiscaliteit & ondernemen

Is uw taxatie redelijk? Doe de check

Auteur: IMPOSTO

Synoniemen voor redelijk zijn aannemelijk, behoorlijk, billijk, rechtvaardig, verstandig enzovoort. Een belastingplichtige zal wellicht vaak geneigd zijn op de vraag in de titel negatief te antwoorden. Velen vinden immers dat zij te veel belastingen betalen. Diegenen die ze graag betalen, zijn in ieder geval zeldzaam.

Het fiscaal recht is evenwel principieel van openbare orde. De subjectieve mening van de belastingplichtige over de taxatie is niet van tel. Dit neemt niet weg dat de redelijkheid van een taxatie wel objectief en juridisch-technisch kan worden gecheckt.

Behoorlijk bestuur en redelijkheid

De fiscus moet immers steeds **taxeren op de realiteit**, zelfs al is deze slechts bij benadering vast te stellen omdat de staat slechts recht heeft op wat hem toekomt en op niets meer (W.J. Ganshof van der Meersch, conclusie onder Cass. 23 mei 1950).

Volgens de rechtsleer is het **redelijkheidsbeginsel** een **algemeen beginsel van behoorlijk bestuur** op grond waarvan een overheid niet mag handelen zoals

geen enkele redelijk handelende overheid in dezelfde omstandigheden zou hebben gehandeld. Er is sprake van een schending van het redelijkheidsbeginsel wanneer het bestuur de mogelijkheid had te kiezen tussen verschillende mogelijke beslissingen en bij het maken van de keuze op een kennelijk onredelijke wijze heeft gehandeld (Raad van State 19 maart 2007).

Een gekend **voorbeeld** hiervan binnen de fiscale procedure vindt men bij het recht van de fiscale administratie om inlichtingen te vragen aan de belastingplichtige. Het redelijkheidsbeginsel vereist dat het **vraagrecht** op een goed overwogen en gematigde wijze wordt uitgeoefend: de administratie mag geen overbodige vragen stellen of vragen voorleggen waarvan zij zelf het antwoord kent of waarvan zij het antwoord gemakkelijk kan achterhalen in de boekhouding van de belastingplichtige. De vragen mogen geen buitensporig karakter hebben. Er mogen geen vragen gesteld worden die dusdanige opzoekingen en zoveel werk vragen dat ze een ongehoord tijdverlies en kosten zouden meebrengen (zie bv. Antwerpen 21 januari 2020; Antwerpen 11 september 2018 en Antwerpen 9 januari 2018).

Het redelijkheidsbeginsel duikt ook op bij de zogenaamde Antigoonleer die gaat over de al dan niet verplichting tot wering van **onrechtmatige verkregen bewijs**.

Verbod van willekeur – criteria

Een **uitvloeisel** van het redelijkheidsbeginsel is het **verbod van willekeur**. Wanneer is er dan sprake van willekeur? Dit juridisch begrip werd gedefinieerd door zowel het Hof van Cassatie (bv. Cass. 13 oktober 1997; Cass. 5 maart 1981; Cass. 17 maart 1973) als door het Grondwettelijk Hof (GwH 24 maart 2016). **Een aanslag is willekeurig:**

- wanneer de administratie zich op onjuiste feiten heeft gebaseerd;
- of uit juiste feiten niet te verantwoorden gevolgtrekkingen heeft afgeleid;

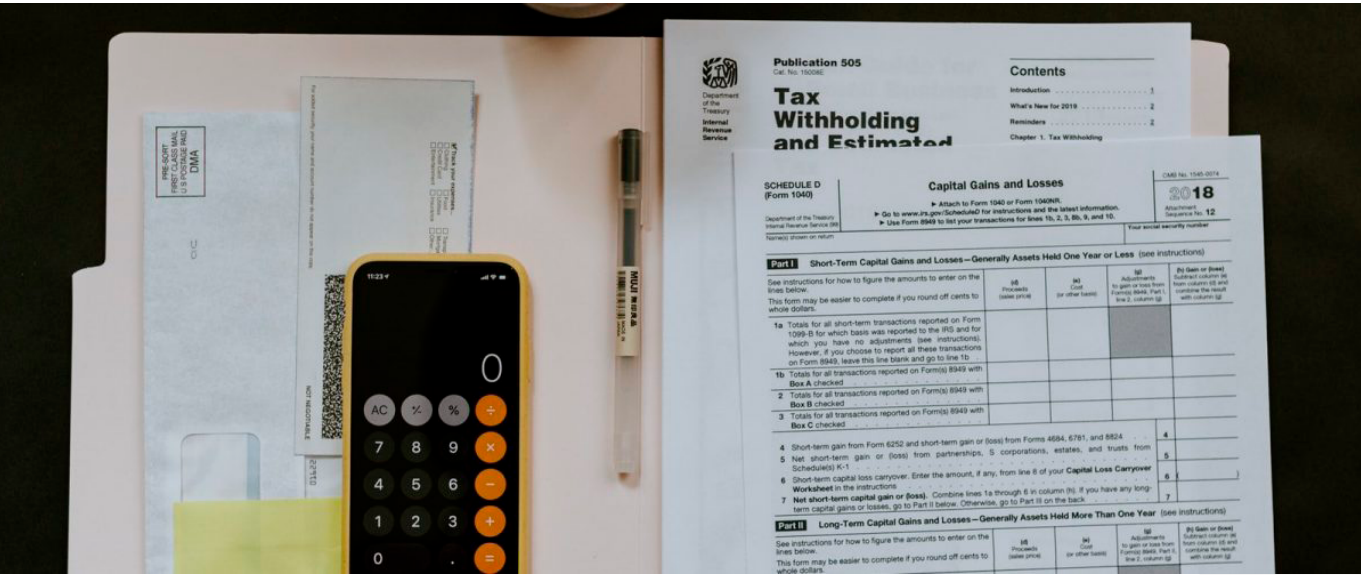
- of wanneer zij een rechtsdwaling heeft begaan (een vergissing in rechte).

Maakt **bijvoorbeeld** een schending uit van het redelijkheidsbeginsel: de ongemotiveerde verwerping van de aftrek van alle werkelijke beroepskosten, zonder onderscheid, in weerwil van de voorliggende stukken en van een akkoordverklaring m.b.t. diezelfde kosten van voorgaande jaren, terwijl er geen gewijzigde beroepsomstandigheden blijken (Antwerpen 23 mei 2017).

Een geschil waar de kwestie van willekeurige taxaties vaak aan de orde is, zijn de **betwistingen over de aanslag van ambtswege** (art. 351 WIB 92). Deze aanslag wordt onder meer toegepast wanneer de belastingplichtige geen of een laattijdige aangifte indient. Deze procedure veroorzaakt de omkering van de bewijslast. Het is dan aan de belastingplichtige om het juiste bedrag van de inkomsten en de juistheid van de zelf ingeroepen gegevens te bewijzen (art. 352 WIB 92).

Meer dan eens maakt de fiscale administratie misbruik van deze procedure door de aanslag niet met de nodige zorg te behandelen waardoor hij willekeurig is. Zelfs indien de grondslag ambtshalve wordt vastgesteld “op het bedrag van de belastbare inkomsten die zij kan vermoeden op grond van de gegevens waarover zij beschikt”, moet de fiscus steunen op één van de wettelijk toegelaten bewijsmiddelen, waaronder een **rechtsgeldig vermoeden**. Een vermoeden is juridisch-technisch gezien een onbekend feit dat wordt afgeleid vertrekkende vanuit een bekend feit. Er moet dus uitgegaan worden van bekende feiten en de gevolgtrekkingen moeten logisch zijn (vgl. supra: definitie willekeur).

Er is daarover bijzonder **veel rechtspraak**. Wij houden het hier bij **één sprekend voorbeeld**. Om de belastbare winst te bepalen van een stoffenhandelaar voor twee aanslagjaren gebruikt de taxatieambtenaar voor ieder aanslagjaar telkens twee methodes. Uiteindelijk kiest hij voor ieder aanslagjaar een andere methode, weliswaar telkens de methode die voor dat aanslagjaar de hoogst

belastbare winst oplevert. De Brusselse rechtbank vernietigt de aanslagen. Door te kiezen voor de ene dan wel voor de andere methode naargelang het hoogste resultaat, geeft de taxatieambtenaar volgens de rechtbank zelf blijk van het weinig betrouwbaar karakter van de berekeningen. Dit geldt des te meer doordat de berekeningen volgens de twee methoden tot grote verschillen leiden (Rb. Brussel 30 juni 2005).

Vernietiging aanslag als sanctie

Een **willekeurige aanslag leidt tot de vernietiging ervan** (Cass. 6 december 1996). Volgens het Hof van Cassatie, hierin gevolgd door het overgrote deel van de rechtsleer, is een willekeurige aanslag steeds geheel onwettig, zodat hij op bezwaar en voorziening niet verminderd, doch in zijn geheel vernietigd moet worden (Cass. 17 februari 1984; Cass. 30 april 1982; Cass. 5 maart 1981; Cass. 23 oktober 1975).

Bij een vernietiging van de aanslag zal de administratie naargelang het geval kunnen **hertaxeren** (art. 355 WIB 92) of een subsidiaire aanslag kunnen voorleggen aan de rechtbank (art. 356 WIB 92). De fiscale administratie zal naar aanleiding hiervan wel de **willekeur moeten kunnen wegwerken** en evenzeer moeten voldoen aan alle andere wettelijk voorwaarden voor een hertaxatie of subsidiaire aanslag. Want evenmin een willekeurige hertaxatie of subsidiaire aanslag kunnen door de beugel.

Conclusie

Precies omdat het fiscaal recht van openbare orde is, dient een taxatie correct onderbouwd te zijn. Iedere belastingplichtige dient het juiste bedrag aan belastingen te betalen, niets minder maar ook niets meer. Of een aanslag redelijk is, kan wel degelijk op objectieve wijze worden nagegaan. Het komt erop neer na te kijken of bij het vestigen van de aanslag de fiscale administratie niet willekeurig heeft gehandeld.

Dit is onder meer het geval wanneer de administratie zich op onjuiste feiten baseerde of onlogische gevolgtrekkingen maakte. Willekeur maakt onbehoorlijk bestuur uit, reden waarom willekeurige aanslagen worden vernietigd.

Steven Vancolen & Sarah Vandorpe
([IMPOSTO Tax Lawyers](#))

*Noot van de redactie 1/7/22:
Meester Steven Vancolen is op zondag 29 juni om het leven gekomen bij een verkeersongeval. Namens Jubel wensen we ons medeleven te betuigen aan alle familie en naasten. We blijven hem herinneren als een zeer gewaardeerd auteur.*

IMPOSTO Tax Lawyers (www.imposto.be) is een fiscaal nichekantoor met een uitstekende reputatie, dat kan bogen op meer dan 30 jaar ervaring in cliëntgerichte oplossingen voor uitdagende juridische en fiscale aanlegenheden.

Onze missie is het bijstaan van ondernemingen en hun stakeholders, en van vermogende particulieren in de domeinen Fiscaliteit, Vermogen & Vennootschappen.

Fiscaliteit & ondernemen

De fiscus loert mee

Auteur: Dirk Merckx (Novius Advocaten)

Minister van Financiën Van Peteghem wil de strijd tegen fiscale fraude verharderen. Hoewel dit op zich een nobel streven is, moeten we de manier waarop de minister deze strijd wil aanpakken in vraag durven stellen. Zo zullen vanaf eind januari fiscale ambtenaren kunnen zien hoeveel geld u op uw bankrekening heeft staan. Tegelijkertijd wil de minister dat parket en fiscus meer gaan samenwerken. Gaat dit allemaal niet te ver? Worden uw rechten als belastingplichtige nog wel voldoende gerespecteerd?

De fiscus weet alles (of toch heel veel) van u. De fiscus weet veel over u door, onder andere, het CAP of **Centraal Aanspreekpunt**. Dit is een **geïnformatiseerde databank** die door de Nationale Bank van België wordt beheerd. Alle Belgische financiële instellingen moeten sinds 2014 aan dit CAP de identiteit meedelen van iedereen die bij hen een bankrekening heeft. Als belastingplichtige moet u daarnaast laten weten of u een bankrekening in het buitenland heeft. De fiscus kan – principieel alleen wanneer hij aanwijzingen van belastingontduiking heeft – de gegevens van het CAP inzien. In 2021 werd deze databank driemaal meer ingekeken dan in 2020. En dat zal alleen maar toenemen, omdat het CAP steeds meer gegevens over u verzamelt.

Tot nu toe wist het CAP enkel dat u een rekening had bij een bepaalde bank. Maar nu zal de bank ook **het saldo van uw rekening aan het CAP moeten meedelen**. Dat moet gebeuren tegen 31 januari 2022. Ook verzekeringsmaatschappijen moeten informatie doorgeven. Meer bepaald de geglobaliseerde bedragen van verzekeringscontracten. Zij hebben dan hiervoor de tijd tot uiterlijk 31 maart 2022.

Vanaf dan moeten banken en verzekeringsmaatschappijen tweemaal per jaar geüpdatete gegevens aan het CAP bezorgen.

Als we daar ook nog de data bijtellen van het UBO-register, waarin de uiteindelijk gerechtigden van rechtspersonen worden opgenomen, komen we tot de slotsom dat de overheid veel over uw vermogen weet.

Waarom is deze verruimde aangifteplicht nodig?

Waarom is het nodig dat de info waarover het CAP beschikt steeds verder wordt uitgebreid? Op de site van de Nationale Bank wordt het als volgt verantwoord: “Deze verruimde aangifteplicht past in het kader van de strijd tegen het witwassen van geld, de financiering van terrorisme en zware criminaliteit en de belastingontduiking.”

Men kan zich alvast vragen stellen bij de proportionaliteit van al deze maatregelen.

Kritiek en actie uit diverse hoeken

Deze ontwikkelingen worden – ons inziens terecht – door rechtspractici en academici fel bekritiseerd. Zo gaf de **Gegevensbeschermingsautoriteit** (de vroegere privacycommissie) **een negatief advies** over de uitbreiding van het CAP. Minister Van Peteghem verkoos echter dit advies naast zich neer te leggen. Het *Ministry of Privacy* (van initiatiefnemer Matthias Dobbelaere-Welvaert) heeft bij het **Grondwettelijk Hof** **dan weer een beroep tot vernietiging** ingesteld tegen de wettelijke bepalingen die deze verregaande inbreuk op de privacy van belastingplichtigen mogelijk maken (meer bepaald Hoofdstuk 4 (artikelen 18 tot 22) van de programmawet van 20 december 2020). De zaak is nu aanhangig bij het Hof onder rolnr. 7612. De raadsheren hebben zich er nog niet over uitgesproken.

Een internationale trend

De hang van belastingautoriteiten naar meer kennis van het doen en laten van de belastingplichtige past in een internationale trend. Ook binnen de Europese Unie zien we dat de op zich legitieme strijd tegen belastingontduiking steeds verder gaat. In de EU openbaart zich dit bijvoorbeeld door de verordeningen die de **automatische gegevensuitwisseling tussen lidstaten regelen**. Deze DAC of *Directive on Administrative Cooperation* is ondertussen al aan zijn zesde versie. Waarbij de impact op belastingplichtigen in Europa steeds groter wordt.

Tegen DAC6 hebben zowel de Orde van Vlaamse balies, de Ordre des barreaux francophones

et germanophone, alsook het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten en de Belgian Association of Tax Lawyers een beroep tot vernietiging ingediend bij het Grondwettelijk Hof (zaken nrs. 7407, 7409, 7410, 7412, 7429 en 7443). Omdat voor het beantwoorden van de vraag een correcte interpretatie van het Europees recht essentieel is, heeft het Hof op zijn beurt een prejudiciële vraag gesteld aan het Hof van Justitie (zaak nr. C-694/20). Het is afwachten welk standpunt de Europese rechters innemen.

Politie, parket en fiscus één strijd?

Minister van Financiën Vincent Van Peteghem wil bijkomend ook opnieuw inzetten op verregaande **samenwerking tussen parket en fiscus in de strijd tegen fiscale fraude**. De minister geeft immers aan dat omwille van de “nieuwe feitelijke context” van het laatste decennium deze strijd een absolute prioriteit moet krijgen. Denk daarbij aan de diverse belastingschandalen als de *Panama Papers* en *Lux Leaks* die in de nationale pers veel aandacht kregen. Opvallend is echter dat dit net in het *Nationaal Veiligheidsplan 2022-2025* niet langer het geval is, wat zijn partijgenote minister van Binnenlandse Zaken Annelies Verlinden bevestigt (*De Tijd*, 14 december 2021). Fiscale fraude staat volgens dat plan niet langer op de lijst van problemen die “bijzondere aandacht” vereisen van de politie.

Met deze samenwerking – die in de strijd tegen sociale fraude wel courant is – grijpt de minister terug naar de situatie van voor 1986. In dat bijzonder jaar zag immers het *Charter van de belastingplichtige* het levenslicht. Het kwam tot stand omwille van de wantoestanden die voortvloeiden uit de samenwerking van parket en BBI, waarbij vaak abnormale druk op de belastingplichtige

werd gezet. **Net daarom verbiedt het charter uitdrukkelijk zulke samenwerking tussen gerecht en fiscus.**

Dat de minister deze samenwerking zonder slag of stoot terug wil opzetten is zorgwekkend. Het *Charter* is toch meer dan “een vodge papier”?

Besluit

Deze evoluties baren zorgen. Op een geruisloze manier worden de rechten van de belastingplichtigen méér en méér beknot door een al te wantrouwige overheid. **Waakzaamheid is dus geboden.** Het recht op privacy en de verworvenheden in het *Charter van de belastingplichtige* zijn immers noodzakelijke grondrechten in een democratie en die mogen niet zomaar, zonder een ernstig debat of rechterlijke controle, plots gewijzigd worden.

Dirk Merckx
([Novius Advocaten](#))

Novius wordt vertegenwoordigd door een sterk team van gespecialiseerde advocaten en medewerkers met een passie voor ondernemerschap. Als gespecialiseerde advocaten in fiscaal- en vennootschapsrecht hebben wij een antwoord op heel veel bedrijfsuitdagingen.

De liefde om net als onze cliënten de dingen vast te pakken en naar een hoger niveau te tillen, zorgt ervoor dat wij bij Novius advocaten altijd streven naar de meest duurzame oplossing.

Wij doen dit door dagelijks juridische ondersteuning en advies te bieden om onze klant te laten excelleren in hun vak. Legal guidance for better business, noemen wij dit.

Fiscaliteit & ondernemen

Ik krijg certificaten van een stichting, wat zijn mijn rechten?

Auteurs: Rik Deblauwe en Elisabeth De Nolf

Veronderstel dat mijn ouders een vennootschap hebben opgericht, die ondertussen wel wat waard is, en dat ze mij daarvan niet rechtstreeks de aandelen willen geven, maar certificaten van een stichting. Wat gebeurt er dan precies?

De bedoeling is, net zoals bij de burgerlijke maatschap, om ervoor te zorgen dat de kinderen wel de economische voordelen van de geschonken goederen krijgen, maar dat hun beslissingsmacht nog beperkt is. De ouders willen er zeker van zijn dat zij het nog voor het zeggen hebben. Ze willen het stemrecht nog voorbehouden, en soms willen ze de aandelen nog kunnen verkopen, zonder het akkoord van de kinderen te moeten vragen. Met een maatschap kan dat in principe ook, maar een stichting-administratiekantoor geeft nog meer zekerheid, want ze is echt zelfstandig eigenaar van de aandelen.

De structuur komt tot stand in drie stappen

1. Vooreerst wordt de stichting *opgericht*. Net zoals bij een vennootschap verschijnt iemand voor de notaris, en meestal zal dat de ouder zijn die de schenking daarna wil doen, en hij verklaart de stichting op te richten. De stichting krijgt een naam (meestal een soort fantasienaam), er wordt gezegd waar de zetel gevestigd zal zijn (bij een Nederlandse stichting zal dat in Nederland zijn), wat het doel ervan is (het certificeren van aandelen), en, zeer belangrijk, wie de stichting gaat besturen, eventuele bijzondere meerderheden voor bepaalde beslissingen, de wijze van beraadslaging, enz.

Daarbij moet, zoals bij de maatschap, goed gelet worden op de drie fases: zolang beide ouders leven, na het overlijden van de eerste ouder, en dan na het overlijden van de langstlevende. Vooral in de tweede fase gaat het om maatwerk, en komen de

kinderen eventueel al in het bestuur, worden er soms adviseurs aan toegevoegd, wordt het stemrecht minutieus geregeld, enzovoort. Ten slotte wordt er ook aangegeven hoe de stichting ontbonden kan worden.

De stichting wordt meestal in Nederland opgericht, maar meer en meer wordt ook gedacht aan de Belgische Private Stichting: ook die kan daarvoor dienstig zijn. Een belangrijk verschil is wel dat een Belgische stichting alleen ontbonden kan worden door de ondernemingsrechtbank, terwijl voor een Nederlandse stichting een eenvoudig besluit van het bestuur volstaat.

2. Een tweede stap is de vastlegging van de *administratievoorwaarden*. De stichting, die ondertussen opgericht is, verschijnt nu zelf voor de notaris (of maakt een onderhands document op) en verklaart: als ik aandelen zal krijgen van een vennootschap tot certificering, dan zal ik dat doen onder de volgende voorwaarden: ik zal zelf het recht hebben om te stemmen, maar alle vermogensvoordelen die de aandelen geven zal ik binnen de vijftien dagen doorstorten aan de certificaathouders. Als de stichting dus een dividend krijgt van de Belgische vennootschap, zal zij binnen de vijftien dagen dat dividend moeten doorgeven aan de certificaathouders. Hier wordt ook vastgelegd hoe die certificering ongedaan kan gemaakt worden, hoe de aandeelhouder dus zijn aandelen kan terugkrijgen. Men noemt dit 'royeren', doorstrepen. Zolang beide ouders leven zal dat wellicht niet mogelijk zijn, maar daarna soms wel, of onder bepaalde voorwaarden.

De stichting zal dus handelen als administratiekantoor, en dat is het verschil met een gewone private of openbare stichting, waarvan het bestuur zelf beslist wat er zal gebeuren met haar inkomsten.

3. De derde en laatste stap is de eigenlijke *certificering*: de ouders dragen hun aandelen over aan de stichting onder de voorwaarden bepaald in de administratievoorwaarden. De stichting wordt dus echt juridisch eigenaar van die aandelen maar geeft in ruil daarvoor certificaten aan de ouders die zij daarna

kunnen schenken aan de kinderen. Meestal wordt er per aandeel één certificaat afgeleverd. Het is ook mogelijk dat de ouders alleen maar de blote eigendom van hun aandelen overdragen, en dan behouden zij als vruchtgebruiker rechtstreeks het stemrecht, en het recht op de dividenden.

Het is ook mogelijk dat de ouders hun aandelen overdragen aan de stichting onder last om rechtstreeks certificaten uit te geven aan de kinderen, die verschijnen dan mee bij de akte.

Wat zijn mijn rechten als certificaathouder?

Daarvoor moet je gewoon die drie documenten bekijken. Soms zijn die behoorlijk lang, en in moeilijke taal opgesteld, al streven de Nederlandse notarissen er meer en meer naar om hun akten begrijpelijk te maken. Hoe dan ook, daaruit zal dus blijken waarop je recht hebt.

1. Uit de stichtingsakte, dat eerste document, kan blijken dat je vanaf een bepaald ogenblik of onder bepaalde voorwaarden in het bestuur van de stichting kunt zetelen. Dan beslis je mee over wat er met de aandelen gebeurt.

2. Uit de administratievoorwaarden, het tweede document, zal blijken op welke economische voordelen je recht hebt. In hoofdzaak gaat het hier over de doorstorting van de dividenden, maar bv. ook inschrijvingsrechten bij kapitaalverhoging kunnen hier geregeld worden.

3. Uit de certificeringsakte zelf, het derde document, zal blijken wat er overgedragen werd: hoeveel aandelen bezit de stichting nu, en gaat het over de volle eigendom of alleen maar over blote eigendom? Let dus wel op: ook als je volle eigendom hebt van certificaten is het mogelijk dat de stichting zelf alleen maar blote eigendom heeft van de aandelen, en dan heb je nog geen recht op dividenden of andere vruchten.

Ten slotte moet je uiteraard de schenkingsakte zelf bekijken: ook daar kunnen je rechten beperkt worden, of kunnen bepaalde verplichtingen opgelegd worden.

Interessant is wel dat je misschien recht hebt om de Algemene Vergadering van de vennootschap bij te wonen met raadgevende stem, als de kosten van de certificatie ten laste genomen werden door de vennootschap. Dat hoeft niet eens in de stichtingsakte of de administratievoorwaarden te staan, het volgt uit de Belgische wet. Het is dan ook alleen van toepassing op Belgische vennootschappen. Maar als dus blijkt uit de boekhouding of uit de rekeningen van de vennootschap dat zij de kosten van de stichting draagt, dan heb je als certificaathouder het recht om de Algemene Vergadering van die vennootschap bij te wonen.

Een verplichte jaarlijkse vergadering van certificaathouders is er niet. Je zult dus niet elk jaar opgeroepen worden om de jaarrekening goed te keuren. De certificaathouders zullen enkel samenkomen als er in de statuten of de administratievoorwaarden zou voorzien zijn dat bepaalde beslissingen moeten genomen worden door de certificaathouders. Wanneer de schenkers zich het vruchtgebruik hebben voorbehouden, is er dan ook na te gaan wie het stemrecht uitoefent: de vruchtgebruiker of (mede) de blote eigenaar. Zelfs als er een vergadering is, word je dus misschien niet uitgenodigd.

Hoe zit het nu fiscaal?

Wanneer het gaat om aandelen van Belgische of Europese vennootschappen, dan wordt de stichting “transparant behandeld”, zegt men. Men doet dan voor de belastingheffing op de inkomsten alsof de stichting niet bestaat en de certificering nooit plaats gehad heeft, als de voorwaarden vervuld zijn[4]. Dat houdt in dat alleen effecten van NV’s en BV’s zo gecertificeerd kunnen worden, en dat de emittent van certificaten (de stichting dus) zich ertoe moet verbinden onmiddellijk en na aftrek van eventuele

kosten, aan de certificaathouder de dividenden, de eventuele opbrengst van een inschrijvingsrecht en het overschot na vereffening door te storten, alsook alle bedragen die voortkomen uit een terugbetaling van de inbreng. Met “onmiddellijk” wordt hier binnen vijftien dagen bedoeld[5].

De certificaathouder wordt dan belast alsof hij rechtstreeks eigenaar is van de aandelen. Juist daarom levert men meestal één certificaat af per aandeel, dat vergemakkelijkt de zaken.

Wanneer het dus gaat om Belgische aandelen, heb je geen aangifteplicht in de personenbelasting, want dan heb je bevrijdende roerende voorheffing. Wanneer het daarentegen gaat om aandelen van een buitenlandse vennootschap, dan zul je de dividenden die je krijgt van de stichting wel moeten aangeven.

Het is ook mogelijk om andere zaken te certificeren, al gebeurt dat minder. Je zou obligaties kunnen certificeren, of kunst, of zelfs onroerend goed. Hiervoor is geen transparantie voorzien. De stichting wordt eigenaar van wat haar wordt overgedragen, en zij wordt ook zo belast. De certificaathouder heeft alleen maar een vordering, en de opbrengst van die vordering zal bij hem belast worden als een interest, en hij zal die dus ook moeten aangeven in de personenbelasting.

Wie certificaten *erft* zal de waarde ervan moeten aangeven, als roerende goederen. Wellicht zal de waarde ervan minder waard zijn dan de eigenlijke aandelen, want ook stemrecht heeft een zekere economische waarde: je zult minder geven voor een pakket aandelen waarmee je niet kunt stemmen, dan voor aandelen met stemrecht, zeker als het om een meerderheidsparticipatie gaat.

In de erfbelasting is ook een soort transparantie voorzien voor familiale ondernemingen. In artikel 2.7.4.2 van de Vlaamse codex fiscaliteit wordt immers voorzien dat certificaten van aandelen ook als aandelen beschouwd worden, als zij uitgereikt worden door een rechtspersoon met zetel in een van de Staten van de Europese economische ruimte,

en ter vertegenwoordiging van aandelen van de familiale vennootschappen die aan de gestelde voorwaarden voldoen. De rechtspersoon moet dan wel de verplichting hebben om de dividenden en andere voordelen onmiddellijk en uiterlijk binnen de maand door te storten aan de certificaathouder. Die transparantie was zelfs al voorzien vooraleer ze in de inkomstenbelasting bestond. Als de vennootschap voldoet aan de voorwaarden voor het gunsttarief inzake erfbelasting, 3% of 7%, zullen dus ook de stichting certificaten tegen dat tarief verkregen kunnen worden.

Daarvoor moet de stichting dus wel gevestigd zijn in de EER, de Europese Economische Ruimte. Een Belgische of Nederlandse stichting voldoet, ook een Liechtensteinse, maar een Zwitserse of Antilliaanse stichting niet.

Hetzelfde geldt in de schenkbelasting: daar geldt het 0%-tarief voor certificaten van aandelen, onder dezelfde voorwaarden als voor het verlaagd tarief in de erfbelasting.

Bij certificering van Belgisch onroerend goed zal het verkooprecht geheven worden, en de certificaten zijn daarna gewoon roerend goed, aldus – o.i. terecht – standpunt 17022 van de Vlaamse Belastingdienst: “Er kan immers niet worden voorbijgegaan aan het gegeven dat de STAK, in tegenstelling tot bv. de maatschap, rechtspersoonlijkheid bezit. Als er onroerende goederen in de STAK werden ingebracht, tegen uitreiking van certificaten aan de inbrenger, is het onroerend goed juridisch gezien de eigendom van de STAK. De certificaathouder is juridisch gezien eigenaar van roerende goederen. De overdracht van de certificaten wordt bijgevolg beschouwd als de overdracht van roerende goederen.”

Andere verplichtingen

Er zijn een aantal verplichtingen verbonden aan de oprichting en werking van een STAK, en die verschillen naargelang het een Belgische of een buitenlandse

stichting betreft. In principe is het bestuur van de stichting belast met deze verplichtingen.

Voor Belgische stichtingen

Een uittreksel van de statuten van een Belgische stichting wordt gepubliceerd in de bijlagen bij het *Belgisch Staatsblad* en de statuten zijn integraal consulteerbaar via de statutendatabank van het Belgisch notariaat.

De stichting moet ook ingeschreven worden bij de *Kruispuntbank van Ondernemingen*. Daar is de zetel van de stichting te zien, alsook wie de bestuurder(s) van de stichting zijn.

Ook zullen de bestuurders de *UBO's* (“ultimate beneficial owners”) van de stichting moeten registreren en de UBO’s van de gecertificeerde vennootschap moeten wijzigen.

Hiermee worden de natuurlijke personen bedoeld die een zeggenschap of controle uitoefenen over de stichting of die de uiteindelijke eigenaar zijn. Het gaat er dus om te kunnen vaststellen wie er effectief achter de stichting staat of economisch voordeel haalt uit de stichting. De bedoeling is om sterker te staan in de strijd tegen het witwassen van geld, de financiering van terrorisme en de onderliggende misdrijven.

Voor een Belgische stichting zijn het voornamelijk de bestuurders en de stichter die vermeld moeten worden. Die gegevens zijn toch al consulteerbaar via de KBO en het *Belgisch Staatsblad*. Of ook de certificaathouders vermeld moeten worden in het UBO-register is niet heel duidelijk in de richtlijnen van de FOD Financiën. Je kunt het zo interpreteren dat de certificaathouders bij naam moeten vermeld worden, maar ook dat enkel een categorie ‘certificaathouders’ moet vermeld worden. Enkel wie een legitiem belang kan aantonen met betrekking tot het witwassen van geld of terrorismefinanciering kan de UBO’s van een stichting consulteren.

Verder is de stichting gehouden tot het voeren van een *boekhouding*. Er zijn voorschriften voor de opmaak van de boekhouding en de jaarrekening, afhankelijk van de grootte van de stichting. De jaarrekening moet worden neergelegd op de griffie van de ondernemingsrechtbank, maar moet niet gepubliceerd worden.

Voor Nederlandse stichtingen

De stichting moet ingeschreven worden bij de Nederlandse *Kamer van Koophandel*; daar zie je de zetel van de stichting en de bestuurders ervan. Een uittreksel van de statuten van een Nederlandse stichting moet daar neergelegd worden en is toegankelijk via de website van de Kamer van Koophandel. Een Nederlandse stichting moet logischerwijs haar zetel in Nederland houden. Wanneer de familie niet beschikt over een adres in Nederland (bv. van een vennootschap) dan wordt vaak beroep gedaan op een fiduciekantoor. De stichting zal dan op het adres van de fiducie gedomicilieerd worden. Merk op dat er, naast een vrij hoge kost, ook een zeer uitgebreide informatieplicht bestaat. Niet enkel het vermogen van de stichting, maar ook informatie omtrent de persoon en het vermogen van de bestuurders en certificaathouders, wordt onderzocht.

Wanneer de stichting gevestigd is in Nederland, moet de registratie gebeuren in het Nederlandse *UBO register*. Daar is het zo dat de certificaathouders in beginsel niét als UBO van de stichting aangemerkt worden en dus niet als dusdanig moeten geregistreerd worden.

In Nederland is er geen wettelijke verplichting om een jaarrekening op te maken.

Buitenlandse entiteiten die niet of zeer laag belast worden, kunnen aan de Kaaimantaks onderworpen zijn. Een Nederlandse stichting zou hier ook onder kunnen vallen. Het praktische gevolg voor de certificaathouder is echter beperkt: hij dient louter het bestaan van de stichting te melden in zijn aangifte personenbelasting als '*juridische constructie*'.

Besluit

Zo'n stichting, naar Nederlands of Belgisch recht, is ingewikkelder dan een maatschap, maar zij kan ervoor zorgen dat de ouders meer zekerheid hebben dat zij hun zeggenschap behouden, en dat zij dus al eerder aan schenken zullen denken dan zonder die structuur. Wie certificaten gekregen heeft, heeft dikwijls niet veel te zeggen, maar heeft wel de economische voordelen van wat de stichting-administratiekantoor bezit. De formaliteiten verschillen nogal naargelang het een Belgische of een Nederlandse stichting betreft, maar die moeten vooral door het bestuur van de stichting vervuld worden.

Rik Deblauwe en Elisabeth De Nolf
(Tiberghien advocaten)

Vroeger advocaat en nu wetenschappelijk adviseur bij Tiberghien Advocaten.

Auteur van o.a. Inleiding tot de Successierechten (2013), Het Recht van terugkeer of de anomale erfopvolging (2014), Inleiding tot de Vlaamse Registratiebelasting (2017) en 'Inleiding tot de Vlaamse Erfbelasting, 3de editie (2021)' en 'Het erfrecht praktisch toegelicht – Modellen van brieven en akten – 2de editie, 2021 – alle uitgegeven bij KnopsPublishing.

Vakgebieden: Vlaamse registratie- en successiebelasting, erfrecht.

Rik Deblauwe is lid van de redactiecomités van diverse wetenschappelijke tijdschriften en veelgevraagd spreker.

Fiscaliteit & ondernemen

Zet uw vennootschap nu al om voor het te laat is

Auteur: Toon Rummens en Leo Peeters
(Seeds Of Law)

De vennootschapswetgeving is ingrijpend gewijzigd door de invoering van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen (WVV). Het WVV heeft het aantal vennootschapsvormen beperkt. Dit maakt dat er vennootschapsvormen verdwenen zijn. Bestaande vennootschappen moeten zich voor 1 januari 2024 aanpassen. Wacht hiermee niet tot het laatste moment!

Alle BVBA's (besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid), en daarmee ook de EBVBA (eenpersoons-bvba) en de starters-BVBA, moeten omgezet worden in een BV (besloten vennootschap). Coöperatieve vennootschappen die niet (meer)

voldoen aan het coöperatieve gedachtegoed, moeten eveneens worden omgezet. De BV komt voor dit type vennootschap (de oude CVBA) in aanmerking, maar andere vormen zijn mogelijk.

De commanditaire vennootschap op aandelen (Comm.V.A.), de coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid (CVOA), de landbouwvennootschap en de stille en tijdelijke handelsvennootschappen zijn sinds 1 januari 2020 verdwenen. Dergelijke vennootschappen kunnen nog bestaan en zijn als dusdanig nog in de kruispuntbank van ondernemingen ingeschreven. Ook deze vennootschappen moeten worden omgevormd.

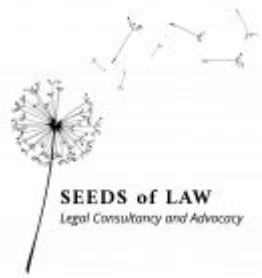
Welke formaliteiten vervullen voor de omzetting?

Een omzetting moet gebeuren door een statutenwijziging, ofwel gelijktijdig met een andere wijziging van de statuten of ten laatste voor 1 januari 2024, indien voor die datum geen statutenwijziging is gebeurd.

Doet u dat niet, dan zal de vennootschap, waarvan de vorm werd opgeheven, automatisch omgezet worden in de rechtsvorm die het dichtst aanleunt bij de oude vorm. In sommige gevallen is dat niet opportuun, en kan dat zelfs aanleiding geven tot vervelende situaties.

Maar ook bij een automatische omzetting wordt u niet ontslagen van de nodige formaliteiten. U zal als bestuurder het initiatief moeten nemen om de statuten effectief te wijzigen en binnen zes maanden een algemene vergadering bijeen moeten roepen (ten laatste op 30 juni 2024).

Zet u deze stappen niet, dan riskeert u als bestuurder persoonlijk én hoofdelijk aansprakelijk gesteld te worden voor alle schade die de vennootschap of derden lijden wegens het niet naleven van deze verplichting.

Seeds of Law is een full service advocatenkantoor, gespecialiseerd in ondernemingsrecht, vastgoed- en bouwrecht en administratief recht.

Onze cliënten - ondernemingen, overheden en particulieren - zijn actief over heel de wereld en in een brede waaier van diverse sectoren. Wij zijn een meerwaarde voor hen omdat wij, van bij de start van ieder project, strategisch meedenken en duurzame oplossingen bieden vanuit een klantgerichte en pragmatische aanpak. Indien nodig staan we hen natuurlijk ook bij in procedurekwes-ties.

Onze cliënten vinden in ons een waardevolle partner voor de uitbouw van hun toekomst en de realisatie van hun plannen. Het is enkel zo dat zij zich op een serene manier volledig kunnen focussen op wat echt voor hen telt.

Seeds of Law heeft een jong en dynamisch, multicultureel en divers team en is daar trots op. Onze diensten zijn dan ook mogelijk in het Nederlands, Frans, Engels, Duits, Spaans, Russisch en Arabisch.

Het motto van Seeds of Law is "All the flowers of tomorrow are in the seeds of today".

Statuten conformeren met het WVV

Ook bestaande vennootschappen die niet meteen moeten worden omgevormd, doen er goed aan hun statuten te conformeren aan het WVV.

Vanaf 1 januari 2020 zijn alle dwingende bepalingen van het WVV van toepassing ook indien de statuten deze niet vermelden. De wet voorziet bovendien dat u deze dwingende bepalingen in uw statuten moet opnemen.

Ook hier geldt dat de plicht tot aanpassing ten laatste moet gebeuren naar aanleiding van een wijziging van de statuten of voor 1 januari 2024, indien geen statutenwijziging werd doorgevoerd voor die datum. Uiteraard begeleidt Seeds of Law u graag bij dergelijke projecten. Aarzel dus niet ons hiervoor in te schakelen en contacteer ons.

Toon Rummens en Leo Peeters
([Seeds of Law](#))

Fiscaliteit & ondernemen

Crypto: weigeren banken fiat (te geven)?

Auteur: Pieter Souffriau, Mitchell Hoefman, Emma Lermyte (Tiberghien)

Recent verschenen er heel wat berichten in de media betreffende cryptobeleggers die hun crypto-inkomsten, eens omgezet naar fiat, maar moeilijk van de exchange naar hun reguliere bankrekening krijgen. Dit is een problematiek die ook wij in menig dossier vaststellen. Gelden die afkomstig zijn vanop een crypto-platform worden veelal gecontroleerd, wat vrijwel meteen aanleiding geeft tot vragen naar de herkomst van het vermogen en zelfs de bevrozing van de tegoeden tot gevolg kan hebben.

Maar hoe kan u zich voorbereiden op de overschrijving van gelden van de *exchange* naar uw 'traditionele' bank? Naar welke informatie peilt men en welke details bent u beter indachtig, ook *in going concern*?

In dit artikel hebben we het over de informatie die banken veelal opvragen wanneer u winsten uit cryptomunten (in euro's) heeft overgeschreven of wilt overschrijven naar uw reguliere bankrekening. Hierbij zijn **historiek** en **transparantie** alvast de niet te vergeten kernwoorden.

Framework voor informatie-inwinning

Veel (groot)banken stelden reeds een *framework* op dat aangeeft op basis van welke informatie de *compliance* afdeling kan oordelen of de gelden in eer en geweten – en binnen het geldend wetgevend kader – kunnen worden toegelaten. Gelet op

meerdere waarschuwingen van de (internationale) financiële autoriteiten en de recent strenger geworden antiwitwaswetgeving, willen banken immers voldoende kennis hebben van de concrete situatie in het dossier om comfortabel de gelden te kunnen aanvaarden.

In de praktijk zien wij dat het zwaartepunt van deze *frameworks* liggen bij:

- de herkomst van de gelden;
- de munten/producten waarin geïnvesteerd werden;
- de gebruikte platformen en exchanges;
- de fiscale conformiteit van de verkregen inkomsten;

Het is belangrijk om op te merken dat (nog) niet alle banken een crypto-policy ontwikkeld hebben en er tussen banken niet te verwaarlozen verschillen op te merken zijn. Terwijl enkele banken de munten quasi volledig schuwen, aanvaarden andere banken alleen de inkomsten verkregen uit welbepaalde 'klassieke' munten (zoals Bitcoin en Ethereum). Nog andere banken duiken dan weer wel minutieus in de feiten van het dossier om een concrete en onderbouwde analyse te verrichten met het oog op al dan niet aanvaarding. Een constructieve houding is hier en daar dus zeker te vinden.

Eerst zien en dan geloven

Uiteraard wordt bij een aanvaardingsproces veelal niet zomaar genoeg genomen met enkele verklaringen en *screenshots* van platformen. In de praktijk merken wij dat banken een volledig dossier wensen te

ontvangen met een gedetailleerde weergave van de historiek van niet alleen alle transacties, maar ook van de gebruikte platformen en alle munten waarin ooit werd geïnvesteerd.

Een belangrijk aspect hierbij betreft de fiscale conformiteit van de inkomsten ([lees er hier meer over](#) in een voorgaand artikel): kunt u onderbouwen waarom de door u genoten inkomsten uit het verleden niet aangegeven moesten worden? In voorkomend geval moet dit verleden worden geremedieerd middels een fiscale regularisatie. Indien de inkomsten eventueel nog moeten worden opgenomen in een toekomstige aangifte personenbelasting, wordt in bepaalde gevallen een fiscale ruling als één van de toelaatbaarheidsvereisten vooropgesteld. Een fiscale ruling is immers een beslissing waarbij de FOD Financiën aangeeft hoe de belastingwetten op een specifieke situatie dienen te worden toegepast, wat de belastingplichtige – maar ook de banken – rechtszekerheid geeft omtrent de fiscale conformiteit van de inkomsten. Uiteraard moet hierbij wel sprake zijn van een voorafgaand karakter opdat de rulingcommissie zich nog kan uitspreken over het dossier (alook meer informatie rond dit onderwerp in [een voorgaand artikel](#)).

Spontane transfer

Vaak trachten cryptobeleggers hun opbrengsten over te schrijven naar hun Belgische bankrekening zonder de bank hierover te informeren. Veelal betreft dit dan een transfer naar de instelling van waar men oorspronkelijk ook de gelden heeft overgemaakt naar het platform. Het idee leeft dat er in dergelijke geval geen discussie kan bestaan om de fondsen te aanvaarden daar de bank op de hoogte is van de herkomst.

Het is inderdaad correct dat hier alvast – indien kan worden aangetoond dat alle fondsen te herleiden zijn tot de initiële transfer – geen discussie kan bestaan omtrent de herkomst van de fondsen. Echter, de overige punten in het hierboven geschetste framework zijn hierbij niet gecontroleerd. Banken zullen deze zaken dus alsnog onderzoeken.

Indien tijdens een later onderzoek blijkt dat men alsnog niet past binnen het framework, zullen de banken niet aarzelen om de rekening gelieerd aan deze fondsen te blokkeren en het dossier melden aan de CFI (Cel voor Financiële Informatieverwerking). Onnodig gezegd dat dit een zeer oncomfortabele situatie is die absoluut dient te worden vermeden.

Conclusie

Alvorens u opbrengsten van cryptomunten gaat overschrijven naar uw Belgische bankrekening is het belangrijk om vooraf uw dossier op orde te hebben. Slechts indien uw dossier sluitend is, is een vlotte aanvaarding door de bank mogelijk. Het alternatief waarbij men als het ware met de ogen dicht fondsen gaat overschrijven in de hoop dat er geen vragen worden gesteld, is absoluut te vermijden daar men geen zekerheid verkrijgt omtrent de definitieve aanvaarding van de tegoeden. Menige financiële instelling aarzelt op dit ogenblik immers niet om cliënten die niet kunnen aantonen dat de tegoeden op hun rekening hun fiscaliteit in België hebben ondergaan, alsnog naderhand hun rekening te blokkeren.

Pieter Souffriau, Mitchell Hoefman, Emma Lermyte
([Tiberghien](#))

T.

Tiberghien is een toonaangevend fiscaal advocatenkantoor, gespecialiseerd in cliëntgerichte oplossingen voor complexe juridische zaken. Met kantoren in Brussel, Antwerpen, Gent, Luxemburg en Zürich is Tiberghien bekend om zijn ondernemers- en bedrijfsgerichte aanpak.

Dankzij zijn krachtige netwerk met een aantal internationale (fiscale) advocatenkantoren kan Tiberghien zijn cliënten consistent grensoverschrijdend belastingadvies aanbieden.

Vastgoed

Burenhinder: ook na verkoop heeft ex-eigenaar nog belang bij vordering

Auteur: Sven Sobrie (Cassatierechtspraak)

Op [7 februari 2022](#) sprak het Hof van Cassatie zich uit in een interessante casus over burenhinder. Eisers waren ex-eigenaars van een woning die schade had opgelopen door renovatiewerken aan het huis van hun voormalige burens. Het feit dat ze zelf geen eigenaar meer zijn van de woning doet geen afbreuk aan een eventueel recht op schadevergoeding. De appelrechter mag er niet van uitgaan dat de schade of hinder reeds werd gecompenseerd door de verkoopprijs.

De feiten

De feiten zijn eenvoudig: een koppel is eigenaar van een woning. Wanneer de burens ingrijpende renovatiewerken beginnen, loopt hun huis ernstige schade op. Het koppel trekt naar de rechtbank en vordert op grond van burenhinder een schadevergoeding zowel voor de materiële schade als genotsderving. Lopende de procedure koopt het koppel de woning, maar zet het de procedure verder.

Hof van beroep wijst vordering integraal af

Het hof van beroep van Gent (Gent 15 januari 2021) wijst hun vordering volledig af.

- De vordering inzake materiële schade verwerpt het hof omdat de schade in hoofdte van het koppel tot nihil zou zijn herleid door de verkoop van de woning.
- De vordering inzake genotsderving verwerpt het hof dan weer omdat een vordering inzake genotsderving niet zou strekken tot het herstel van het evenwicht tussen de erven, maar dat enkel materiële schadevergoeding zou mogelijk zijn.

Hof van Cassatie fluit de appelrechter evenwel tweemaal terug

Materiële schade

Wat de materiële schade betreft, heeft de appelrechter volgens het Hof van Cassatie ten onrechte de gevorderde schadevergoeding verrekend met de verkoopprijs die het koppel heeft ontvangen voor de woning.

“Ingeval de eigenaar van een onroerend goed, ingevolge schade of nabuurschapshinder, overeenkomstig voormelde bepalingen recht heeft op een vergoeding of compensatie en vervolgens zijn goed verkoopt zonder zijn recht op vergoeding of compensatie mee over te dragen, kan deze vergoeding of compensatie niet worden verrekend met de verkoopprijs. Die prijs behelst de geldelijke tegenprestatie voor de eigendomsoverdracht en strekt niet tot vergoeding of compensatie van de schade of hinder.”

Deze uitspraak is een interessante variant op een gekend thema, namelijk de vordering inzake schade aan een woning en/of inzake burenhinder die wordt ingesteld of verder nagestreefd na verkoop van de woning. **In de regel is het de eigenaar van de woning die een dergelijke vordering instelt.** Dit betekent ook dat het recht om die vordering in te stellen of verder uit te voeren bij verkoop mee overgaat van de verkoper naar de koper. De vordering is immers slechts **een accessorium van de hoofdzaak** (de woning). Zo geniet de koper van een gebouw alle aan de verkoper toebehorende rechten en rechtsvorderingen die aan dat gebouw verbonden zijn, zoals diens rechtsvordering die ertoe strekt de aannemer contractueel aansprakelijk te doen verklaren wegens gebreken van het gebouw. Het Hof van Cassatie heeft dat ook al als dusdanig al bevestigd.

De overdracht van het goed betekent evenwel niet ipso facto dat de verkoper ieder belang verliest bij zijn vordering. Het is mogelijk dat **de verkoper-rechtsvoorganger nog een rechtstreeks en zeker belang behoudt bij zijn vordering**, niettegenstaande de eigendomsoverdracht, bijvoorbeeld omdat hij het onroerend goed aan een veel lagere prijs heeft moeten verkopen of omdat hij genotsderving geleden heeft in de periode dat hij nog eigenaar was. Ook het Hof van Cassatie heeft bevestigd dat de verkoper nog steeds bepaalde vorderingen kan instellen als hij daarbij een belang heeft. Ook wat de burenhinder betreft, heeft

het Hof van Cassatie geoordeeld dat het voor de ontvankelijkheid van de vordering niet vereist is dat de benadeelde nog eigenaar is van zijn erf op het tijdstip dat die vordering wordt ingesteld.

In casu benaderde de appelrechter het probleem evenwel niet als een **ontvankelijkheidskwestie**, maar als een kwestie inzake het bestaan van schade en/of hinder en dus als een **gegrondheidskwestie**. Door de verkoop zou geen sprake meer zijn van materiële schade. Dit kan uiteraard niet worden bijgetreden, nu de belanghebbende verkoper dan alsnog zou verstoken blijven van een rechtsmiddel. Het Hof oordeelt dan ook terecht dat het loutere feit dat men een verkoopprijs heeft ontvangen, niet impliceert dat men geen schade meer zou hebben geleden. De verkoopprijs strekt immers niet tot vergoeding van de geleden schade maar betreft enkel de tegenprestatie voor de eigendomsoverdracht. Verkoopprijs en materiële schade aan de woning staan los van elkaar, al was het maar omdat de bekomen verkoopprijs per hypothese lager zal zijn geweest net ten gevolge van de materiële schade aan de woning.

Genotsderving

Wat de genotsderving betreft, komt volgens het Hof “zowel de door de naburige eigenaar geleden schade aan diens eigendom als gebruiks- en genotsderving [...] voor een rechtmatige en passende vergoeding in aanmerking.”

Daarmee bevestigt het Hof zijn eerdere rechtspraak volgens dewelke de schadelijder tegen de buur die het evenwicht tussen de eigendommen verbroken heeft, een vordering kan instellen ter vergoeding van de genotsderving, zelfs als de hinder ondertussen opgehouden heeft te bestaan.

[U kunt hier het arrest raadplegen.](#)

[Sven Sobrie](#), advocaat Omega Law & research fellow
KU Leuven

Vastgoed

Buitenlands vastgoed: toekenning kadastraal inkomen

Auteur: Cazimir

Het kadastraal inkomen wordt bepaald op basis van de informatie die de belastingplichtige zelf heeft meegedeeld. In principe moet voor gebouwen de actuele verkoopwaarde worden opgegeven. Mocht u hierover niet beschikken, zijn er evenwel enkele alternatieven voorhanden. Voor een uitvoerige bespreking van de aangifte tot vaststelling van het kadastraal inkomen zelf verwijzen wij graag naar onze eerdere nieuwsberichten hieromtrent.

Indien u niet kan instemmen met het toegekende kadastraal inkomen – bijvoorbeeld omdat er een fout in de berekening is geslopen –, is het mogelijk om het bedrag te betwisten. Een bezwaar kan geldig worden ingediend met een ter post aangetekende brief binnen een termijn van twee maanden na de datum van betekening van het kadastraal inkomen. U zal hierbij het inkomen moeten vermelden dat u stelt tegenover datgene dat aan het onroerend goed is toegekend (art. 499 WIB 92).

In tegenstelling tot de Belgische vastgoedmarkt, zijn buitenlandse onroerende goederen wel vaker onderhevig aan belangrijke waardeschommelingen. Artikel 491 WIB 92 laat toe om het kadastraal inkomen te herzien op aanvraag van de belastingplichtige indien – buiten elke wijziging van het onroerend goed om – tussen het kadastraal inkomen en de normale netto-huurwaarde, zoals deze bepaald zou geweest zijn indien de voormelde omstandigheden op het tijdstip van zijn vaststelling hadden bestaan, een verschil van tenminste 15% bestaat. In de circulaire 2021/C/21 verduidelijkt de belastingadministratie expliciet dat bij het plaatsvinden van waardedalingen

ingevolge de lokale economische of politieke context de belastingplichtige de mogelijkheid heeft om te verzoeken om een herziening van het toegekende kadastraal inkomen. Deze aanvraag tot herziening moet worden gemotiveerd en worden ingediend bij de Administratie Opmetingen en Waarderingen. Bij ‘aanzienlijke wijzigingen’ aangebracht door de belastingplichtige moet er bovendien een herschatting plaatsvinden. Hiervoor zal de belastingplichtige opnieuw een aangifte moeten indienen binnen de dertig dagen volgend op de voltooiing van de werken.

Aangifte in de personenbelasting

Pro memorie lichten we bondig toe hoe deze inkomsten moesten worden aangegeven in het verleden. Tot en met aanslagjaar 2021 moest u wettelijk gezien steeds de huurprijs of huurwaarde van uw buitenlands vastgoed aangeven in de aangifte personenbelasting, waarbij de fiscus vervolgens tolereerde dat dit bedrag verminderd mocht worden met de buitenlandse belastingen die deze onroerende inkomsten bezwaard hebben. Voor bebouwde onroerende goederen werd er vervolgens nog een forfaitaire kostenafrek van 40% toegestaan. Het voor Belgische onroerende goederen bestaande onderscheid tussen onroerend goed dat verhuurd wordt aan een huurder die het aanwendt voor beroepsdoeleinden (of het verhuurt aan bijvoorbeeld een vennootschap) enerzijds, en onroerend goed dat niet verhuurd wordt of verhuurd wordt voor privégebruik door particulieren anderzijds, werd voor buitenlands onroerend goed niet gemaakt.

Vanaf aanslagjaar 2022 (inkomstenjaar 2021) worden buitenlandse onroerende goederen belast op basis van identiek dezelfde belastbare grondslag als in België gelegen onroerende goederen.

In de aangifte wordt niet langer een onderscheid gemaakt tussen inkomsten van Belgische oorsprong en inkomsten van buitenlandse oorsprong, hetgeen tot een vereenvoudiging van de belastingaangifte leidt. In de aangifte zullen deze inkomsten allen moeten worden aangegeven onder vak III, rubriek A.

Heeft de Belgische rijksinwoner de vakantiewoning niet verhuurd of verhuurt hij deze aan natuurlijke personen die deze louter voor particuliere doeleinden gebruiken, dan wel aan rechtspersonen (niet zijnde vennootschappen) die deze ter beschikking stellen aan natuurlijke personen om deze uitsluitend als woning te gebruiken, dan zal de heffingsgrondslag het geïndexeerd kadastraal inkomen, vermeerderd met 40 %, bedragen. De belastingplichtige zal in zijn aangifte het (niet-geïndexeerd) kadastraal inkomen moeten invullen in verhouding tot het aandeel dat hij in het goed bezit. Indien de belastingplichtige niet gedurende het hele jaar eigenaar was, dan moet het kadastraal inkomen worden vermeld a rato van het aantal dagen dat hij effectief eigenaar is gedurende dat jaar. Merk bovendien op dat het een netto-inkomen betreft. Dit houdt in dat – in tegenstelling tot wat het geval was onder de oude regelgeving – buitenlandse belastingen die werkelijk de inkomsten van de onroerende goederen in kwestie hebben bezwaard, niet langer in mindering kunnen worden gebracht. Ook het kostenforfait van 10% respectievelijk 40% kan niet meer afgezet worden tegen de toepasselijke belastbare grondslag.

Heeft de Belgische rijksinwoner het buitenlands onroerend goed verhuurd aan andere dan voormelde personen (bijvoorbeeld een persoon die een winkelpand gelegen in het buitenland verhuurt), dan is hij belastbaar op het totale bedrag van de huurprijs en huurvoordelen te verminderen met een kostenforfait van 40 % dat geacht wordt onderhouds- en herstellingskosten te dekken. De buitenlandse belastingen die het onroerend goed bezwaren mogen evenwel niet (meer) in

minderung worden gebracht. Let wel: ook voor deze eigenaars geldt/gold een aangifteverplichting tot vaststelling van het kadastraal inkomen. Dit is immers ook in het raam van de personenbelasting van belang om de minimale belastbare grondslag te bepalen. U zal bijgevolg het (niet-geïndexeerd) kadastraal inkomen moeten aangeven, alsook het totaalbedrag van de huurprijs en huurvoordelen.

Er wordt verder ook in een rubriek B voorzien in de aangifte waarin u zal moeten verduidelijken welk gedeelte van uw onder rubriek A aangegeven onroerende inkomsten voortvloeien uit buitenlands vastgoed. U moet hierbij telkens het land, de code uit rubriek A (waarin de onroerende inkomsten opgenomen werden) en het aangegeven bedrag vermelden. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de inkomsten waarop de vrijstelling met progressievoorbehoud van toepassing is (ingeval er een dubbelbelastingverdrag werd gesloten met het land waar het onroerend goed gelegen is, waaruit blijkt dat een vrijstelling toegekend moet worden) en de inkomsten waarvoor de belasting met de helft wordt verminderd (ingeval u zich niet kan beroepen op een dergelijke vrijstelling).

CAZIMIR

CAZIMIR is ons eigenzinnig en geïntegreerd team van gespecialiseerde advocaten dat vermogende families en ondernemers helpt met al hun juridische vragen en zorgen over hun vermogen.

Reken op ons als uw specialist en adviseur in juridische kwesties. Wij adviseren u rechtstreeks of we staan uw revisor, bankier, advocaat, notaris of boekhouder bij met onze expertise in complexe dossiers. Samen vormen we een team dat u proactief en persoonlijk ondersteunt.

In fiscale of familiale conflictsituaties verdedigen wij uw belangen met kennis van zaken en alle middelen die aangewezen zijn.

[Cazimir](#)

Vastgoed

Renovatie- plicht in 2023: wat houdt dat in?

Vanaf 1 januari 2023 moeten nieuwe eigenaars van energieverblindende woongebouwen (dat zijn woongebouwen met een EPC-label E of F) hun aangekochte woning binnen de vijf jaar na aankoop grondig energetisch te renoveren tot minimum EPC-label D. Wat betekent dat precies?

2023... of het jaar van de energiezuinige renovaties

Iedereen die een huis koopt met label E of F, moet binnen de vijf jaar de nodige inspanningen doen om het gebouw naar niveau D te brengen. Dat wordt immers gezien als het haalbaar gemiddelde. Ben je al eigenaar van een woning? Dan krijg je iets meer tijd... je hebt tot 2030 om het energielabel minstens naar D te brengen.

Wie vandaag van plan is om een huis te kopen, calculeert best een renovatiebudget in als het gaat om energieverblindende woning.

Hoe weet je of je woning energiezuinig is?

Het instrument om te weten hoe energiezuinig je woning is, is het energieprestatiecertificaat (EPC). Dat moet hoe dan ook aanwezig zijn bij een verkoop. Sinds 1 januari 2022 moet je bij een verkoop trouwens

Notaris.be: info en tips over sleutel-momenten in je privé- en professioneel leven! In alle vertrouwen gaan samenleven, een woning kopen, een eigen zaak starten of een erfenis voorbereiden.

Vastgoed

Ik verkoop mijn gebouw: welke attesten moet ik als verkoper voorzien?

Auteur: Titeca

altijd in het bezit zijn van een 'vernieuwd' EPC. Dat is een EPC dat naast een energiescore, ook labels meegeeft en aanbevelingen bevat. Op die manier weten eigenaars welke werken prioritair zijn. Een EPC blijft tien jaar geldig. Wie grondig renoveert, doet er echter goed aan om zijn EPC te laten aanpassen, zodat het de energetische toestand van de woning correct weergeeft. Een nieuw EPC laten opstellen door een energiedeskundige kan het verschil uitmaken met oog op een toekomstige verkoop: de energiezuinigheid van de woning speelt een steeds grotere factor voor de waardebeoordeling van een woning.

Financiële steunmaatregelen om je te helpen

Energetisch renoveren kost geld. Daarom voorziet de overheid een aantal interessante financiële duwtjes.

1. Het renteloos renovatiekrediet

Wie een woning koopt met een slechte energiestatus met de bedoeling om de energiestatus binnen de vijf jaar aanzienlijk te verbeteren, kan genieten van een renteloos renovatiekrediet. Die renteloze lening kan je afsluiten op hetzelfde moment dat je je hypothecair krediet in orde brengt. Op zich betaal je wel een rente, maar je krijgt de rente automatisch een keer per jaar terug van het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA). Het gaat dus eigenlijk om 'rentesubsidie'. Meer informatie hierover kan je [hier](#) terugvinden.

2. Energielening +

Erf je of verkrijg je een woning via een schenking? Dan kan je mogelijk genieten van de Energielening+ als het gaat om een energieverslindende woning die je energiezuinig wil maken. Je kan zo'n Energielening afsluiten bij het energiehuis voor een maximaal bedrag van 60.000 euro. Bij zo'n lening wordt er niet gewerkt met een rentesubsidie, de lening wordt automatisch renteloos toegekend. Vind meer informatie over [de voorwaarden](#).

3. 0%-energielening

De huidige **0%-energielening** kan je aanvragen bij een energiehuis in de buurt. Deze wordt bijgestuurd: het leenbedrag wordt verhoogd van 15.000 euro naar 50.000 euro, de looptijd wordt verlengd van 10 jaar naar 25 jaar en een grotere doelgroep komt in aanmerking. Meer over weten? [Hier](#) vind je alvast meer informatie.

4. Verschillende premies

Ook in 2022 geniet je van verschillende premies. Goed om te weten: in de loop van 2022 wordt het premiesysteem hervormd. Bepaalde **premies voor renovatie en energiebesparende investeringen en de renovatiepremie worden** samengevoegd in [Mijn VerbouwPremie](#). Particulieren en bedrijven kunnen hun premies van Fluvius voor isolatie en hernieuwbare energie via één loket aanvragen. Meer informatie over het aanvraagprocedure en de veranderingen hier rond vind je [hier](#).

Ook de [EPC-labelpremie](#) blijft bestaan (maar deze wordt niet opgenomen in de VerbouwPremie. Je kan die dus gewoon verder blijven aanvragen via Fluvius.

De Premies waarin ook wordt voorzien in trajectbegeleiding zoals de [huur- en isolatiepremie](#) en de [collectieve renovatieprojecten](#) blijven bestaan.

Wil je meer informatie over al deze verschillende financiële steuntjes?

Eén adres: www.energiesparen.be

Notaris.be

Als je beslist om een gebouw te verkopen, zijn de vele verplichte attesten waarschijnlijk niet meteen het eerste waar je als verkoper aan denkt. Maar het is wel degelijk een feit: een verkoop start met de nodige informatieverplichtingen én attesten. Op vandaag dien je als verkoper in Vlaanderen 7 verplichte attesten in je bezit te hebben voor je kan overgaan tot verkoop. Binnenkort wordt hier zelfs nog eentje aan toegevoegd: het asbestattest.

Keuringsattest elektrische installatie (KEI)

Bij de verkoop van een woning is de verkoper verplicht om op zijn kosten een keuringsattest met betrekking tot de elektrische installatie te bezorgen aan de koper. De verplichting tot het voorleggen van een KEI geldt enkel bij de verkoop van vastgoed dat bestemd is voor bewoning.

Het KEI wordt opgemaakt door een hiertoe erkend keuringsorganisme en zorgt ervoor dat de koper kan afleiden in welke staat de elektrische installatie zich bevindt. Zijn er overtredingen of gebreken aan de installatie, dan wordt ze afgekeurd. Geen zorgen bij een afgekeurde installatie: de verkoop kan doorgaan zoals gepland. De koper weet nu waaraan hij zich kan verwachten gezien de verplichting bij hem rust om binnen een bepaalde tijd de elektrische installatie te laten herstellen en een nieuwe controle te laten uitvoeren.

Verder vermeldt het KEI de geldigheidsduur van het attest. Bij een goedgekeurde installatie is dit 25 jaar. Wordt de woning verkocht binnen de geldigheidsduur, dan hoeft de verkoper niet in een nieuw attest te voorzien.

Keuringsattest stookolietank

Strikt gezien vermeldt de wet niet dat er een keuringsattest van de stookolie (mazout) tank aanwezig moet zijn bij de verkoop van vastgoed, maar het is sterk aan te raden dat de verkoper dit voorziet – wat in de praktijk ook ingeburgerd is. Een niet-gekeurde stookolietank kan immers aanleiding geven tot grote kosten.

Na een controle is het gemakkelijk af te leiden in welke staat de tank zich bevindt: dit blijkt niet alleen uit het attest, maar ook uit de kleur van de dop

die aangebracht wordt aan de tank: een rode dop (afgekeurd maar geen aanleiding tot verontreiniging, nood aan herstelling en herkeuring), een oranje dop (maatregelen nodig, maar de tank mag nog zes maanden gebruikt worden) of een groene dop (goedgekeurd).

Energieprestatiecertificaat (EPC)

De verkoper is verplicht om een EPC te laten opmaken wanneer het gaat om de verkoop van woningen, maar ook wanneer het gaat om klein niet-residentieel vastgoed (1) (winkel, kantoor, medische praktijk, slager, kinderopvang, etc.). Vanaf 2023 geldt dit ook voor grote niet-residentiële gebouwen.

Het EPC informeert de koper over de energetische kwaliteit van het gebouw en over de maatregelen voor de verbetering van de energiescore van het gebouw. Het gaat om suggesties; de koper is niet verplicht om de voorgestelde verbeteringen uit te voeren.

Een EPC is tien jaar geldig. Wordt de woning opnieuw verkocht binnen de geldigheidstermijn van tien jaar, moet geen nieuw EPC opgemaakt worden. Let wel: in 2019 werd het EPC in een nieuw jasje gestoken waardoor sinds 1 januari 2022 enkel nog de EPC's opgemaakt sinds 2019 in aanmerking komen bij een verkoop.

Vanaf 1 januari 2023 moet de koper van een woning met een EPC-label E of F (zijnde een energieverlindende woning), verplicht binnen de vijf jaar na aankoop de woning grondig energetisch renoveren tot minimum EPC-label D. De steunmaatregelen die de overheid voorziet, vind je hier terug.

Postinterventiedossier (PID)

Het PID is het technisch dossier van het gebouw en moet verplicht aanwezig zijn bij de verkoop van een

gebouw, waarvan de bouw dateert na 1 mei 2001 of waaraan werken door één of meerdere aannemers zijn uitgevoerd sinds deze datum. Gezien dit gekoppeld is aan het gebouw, wordt dit overhandigd bij een verkoop aan de koper.

Het PID wordt in principe opgemaakt door een architect, aannemer of door een veiligheidscoördinator en bevat op zijn minst: plannen en tekeningen van de structuur van het gebouw en de aanwezige technische installaties, aanduidingen met nutsleidingen, eventuele aankoopfacturen en garantiebewijzen, etc. Voer je als eigenaar zelf structurele werken uit aan je gebouw, dan moet je zelf alle documenten bijhouden en zelf een PID opmaken.

Stedenbouwkundig uittreksel

Bij de verkoop is het verplicht om een stedenbouwkundig uittreksel van het gebouw ter beschikking te stellen aan de koper. Dit document informeert de koper over vergunningen, eventuele bouwovertradingen, verkavelingsvoorschriften etc. en heeft een geldigheidsduur van een jaar. De stad of gemeente waar het gebouw gelegen is, levert dit document af.

Bodemattest

Opdat de koper goed geïnformeerd zou zijn over de toestand van de grond, moet de verkoper een bodemattest opvragen bij de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) en aan de koper overhandigen. Dit document vermeldt de relevante gegevens over de bodemkwaliteit en of er een risico bestaat op bodemverontreiniging. Het bodemattest moet dateren van na 1 juni 2008. Voor niet-risicogronden blijft het attest geldig zolang de toestand van het terrein hetzelfde blijft en er geen kadastrale gegevens wijzigen.

Wat staat er ons nog te wachten?

Omdat Vlaanderen tegen 2040 'asbestveilig' wil zijn, zet zij de eerste stap in die richting door het aanwezige asbest in kaart te brengen. Zie meer in ons eerder artikel dat je [hier](#) kunt raadplegen.

Inmiddels heeft de Vlaamse regering beslist dat elke verkoper van vastgoed – gebouwd voor 2001 – vanaf 23 november 2022 een asbestattest moet kunnen voorleggen bij verkoop. Meer nog, tegen 2032 moet iedere gebouweigenaar over zo een attest beschikken. Dit attest wordt opgemaakt door een gecertificeerd asbestdeskundige en inventariseert het asbest, vermeldt de toestand van het asbest en geeft advies over hoe je het asbest kunt beheeren en verwijderen. Je kan deze aanvragen vanaf juni 2022. De wetgeving rond vastgoed dan ook staat niet stil. Titeca volgt deze voor jou op de voet op.

Auréli Bouillon,
juridisch adviseur bij [Titeca](#).

De wandelgangen van Titeca zijn gevuld met jonge dynamiek, vakkennis en teamspirit. Titeca is geen standaard boekhoudkantoor dat enkel met cijfers jongleert. Een kantoor tot de nok gevuld met doeners, niet met zeggars. De Titeca pro accountants & experts, leven en werken dichtbij ondernemers, zij aan zij.

Voor elke vraag of uitdaging waar je als ondernemer mee te maken krijgt, staat er een Titeca pro accountant of pro expert aan je zijde die jou met de juiste kennis en ervaring een gepaste oplossing op maat kan bieden.

Titeca is een van de groeiende accountancy- & advieskantoren in West- & Oost-Vlaanderen met in-tussen 11 vestigingen in Roeselare, Moeskroen, Gent, Merelbeke, Brugge, Kortrijk, Maldegem, Ieper, Waregem, Knokke & Oostende.

Soort attest	Hoe verkrijgen?
Keuringsattest elektrische installatie	Bij een erkend keurder
Keuringsattest stookolietank	Bij een erkend keurder
Energieprestatiecertificaat	Bij een erkend keurder
Postinterventiedossier	Bij de aannemer of architect die de werken heeft uitgevoerd
Stedenbouwkundig uittreksel	Bij het omgevingsloket van de gemeente of stad
Bodemattest	Bij OVAM
Asbestattest	Bij een gecertificeerd asbestdeskundige

Vastgoed

Stijgende materiaal prijzen: alleen het probleem van de aannemer?

Auteur: Vandelanotte

De pandemie, de oorlog in Oekraïne en de stijgende energie- en transportprijzen worden alsmear sterker voelbaar in de bouwsector. Hoeft u als aannemer dit lijdzaam te ondergaan of zijn er mogelijkheden om een deel van de prijsstijgingen door te rekenen aan uw klant?

Prijs herzieningsclausule

De prijs is een essentieel onderdeel van de overeenkomst waardoor u deze bij lopende overeenkomsten niet zomaar eenzijdig kan veranderen. Een aanpassing kan in principe enkel als in de overeenkomst een prijs herzieningsclausule is opgenomen. Hoewel er tussen ondernemingen contractsvrijheid geldt, dient een dergelijke clausule

te voldoen aan een aantal voorwaarden zodat ze geldig zou zijn. De prijs moet eerst en vooral steeds bepaald of bepaalbaar zijn, zo ook wanneer er een prijs herzieningsclausule wordt opgenomen. Louter de vermelding *"de aannemer kan zijn prijs te allen tijde aanpassen in functie van de economische omstandigheden"* is bijvoorbeeld ongeldig. De klant kan hier niet inschatten hoe de prijs zal stijgen, of dalen.

Een geldige clausule moet bovendien ook voldoen aan de volgende **vereisten**:

- De prijs herziening moet wederkerig zijn. Met ander woorden, zowel een prijsstijging als een prijsdaling is mogelijk.
- Er moeten objectieve parameters gehanteerd worden: de aannemer moet duidelijk aangeven op grond van welke parameters de prijs kan wijzigen;
- De prijs herziening mag maximaal op 80% van de

- oorspronkelijk bepaalde prijs worden toegepast.
- Enkel de reële kosten mogen in rekening gebracht worden én deze moeten hun werkelijk aandeel in de kostprijs te vertegenwoordigen.
- De prijs herziening mag niet louter gekoppeld worden aan een vaste index zoals de consumptieprijsindex of de gezondheidsindex.

In veel gevallen wordt de oorspronkelijke prijs aangepast in functie van de materiaal prijzen en personeelskosten. Daarbij wordt een correctiecoëfficiënt toegepast die volgt uit een vooraf bepaalde index, zoals bijvoorbeeld de 'Mercuriale' (officieel "Index I 2021") of de referte-uurlonen van Agoria.

Als een bouwproject onder de Wet Breyne valt, geldt bovendien een specifieke prijs herzieningsclausule. Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen de prijs van de grond en de prijs van de werken. De herziening van de prijs kan geen betrekking hebben op de prijs van de grond. Daarnaast kan, net zoals hierboven vermeld, de prijs herziening slechts betrekking hebben op 80% van de oorspronkelijke prijs. De parameters die in rekening kunnen worden gebracht zijn de schommelingen van de arbeidskosten en de schommelingen van de materiaal prijzen. Bovendien kan de herziening van de arbeidskosten maximaal 50% van de prijs van de werken inhouden.

Imprevisie

Betekent dit dat u niets kan doen als u geen prijs herzieningsclausule heeft opgenomen? Niet helemaal. Wanneer u geen prijs herzieningsclausule heeft opgenomen en de werken worden uitgevoerd tegen een vaste prijs, kan u controleren of uw contract met uw klanten een zogenaamde 'imprevisieclausule' of 'hardship-clausule' bevat. Dergelijke clausule stelt dat als er zich onvoorzienbare omstandigheden voordoen

waardoor de uitvoering van de overeenkomst aanzienlijk zwaarder (maar niet onmogelijk) wordt voor een partij tegenover de economische situatie op het ogenblik van het sluiten van de overeenkomst, de partijen opnieuw zullen onderhandelen over de prijs en de uitvoering van de overeenkomst. Dit principe moet echter ook contractueel opgenomen zijn, als u dit wil kunnen toepassen.

[Vandelanotte](#)

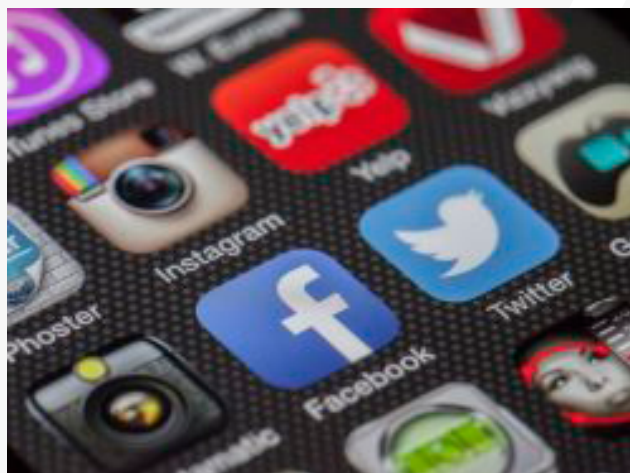

Vandelanotte werd in 1948 opgericht door Roger Vandelanotte en is inmiddels uitgegroeid tot een top 10 accountantskantoor- en auditkantoor in België. Naast accountancy, tax en audit heeft Vandelanotte ook specialisten in huis op vlak van HR, legal, vermogensplanning, corporate finance en risk management. Met meer dan 280 medewerkers in 8 vestigingen adviseert het kantoor dagelijks meer dan 6300 vrije beroepers, zelfstandigen, bedrijven en familiale ondernemingen bij de opstart, groei of overdracht van hun bedrijf.

Strafrecht

Uw afbeelding plots online? Wat zijn uw rechten en mogelijkheden?

Auteur: VDV Advocaten

VDV-iLaw is een advocatenkantoor dat zich specialiseert in de niche van ICT-recht. Het is een rechtsgebied dat zich razendsnel ontwikkelt. Dergelijke ontwikkelingen gaan gepaard met juridische vraagstukken. Wij vertalen alle ontwikkelingen in deze niche in goede juridische adviezen, contracten en staan u bij tijdens procedures.

De onderwerpen privacy en recht van afbeelding zijn brandend actueel, dit mede door de actuele gebeurtenissen maar ook door digitalisering van onze maatschappij met inbegrip van een nieuwe eenvoudige manier van communiceren waarvan het bereik eindeloos is.

Wetgeving, zowel nationaal als Europees, over dit onderwerp is legio. Ook toepasselijke rechtspraak is er in overvloed aanwezig. Dit is enerzijds positief te noemen. Het is namelijk het bewijs dat de wetgever op verschillende niveaus de problematiek wil aanpakken, maar anderzijds zorgt dit ook voor versnippering waardoor het niet eenvoudig is om het bos door te bomen te zien.

Ten einde uw rechten als persoon en deze van uw afbeelding te handhaven kan u beroep doen op verschillende juridische gronden, die cumulatief kunnen worden toegepast, namelijk *het recht van afbeelding, uw privacyrecht en de wetgeving gegevensbescherming*.

“De keuze van procedure die door de benadeelde wordt gemaakt om de gemaakte beelden niet langer te laten verspreiden is bepalend voor de snelheid, doeltreffendheid van het eventuele verbod en de mogelijke schadevergoedende mogelijkheden.”

Recht van afbeelding

Het recht van afbeelding biedt de mogelijkheid om zowel preventief als repressief op te treden tegen het ongeautoriseerd publiekelijk maken of gebruiken van beelden.

Vooreerst gaat het recht van afbeelding uit van een dubbele toestemming van de persoon wiens beeltenis wordt genomen en/of verspreid: de toestemming voor het nemen van de afbeelding en de toestemming voor het gebruiken van de afbeelding. Dit uitgangspunt heeft als gevolg dat de bewijslast, in tegenstelling tot een klassiek burgerlijk geschil, wordt omgedraaid en de verspreider van de afbeelding de verkregen toestemming zal moeten bewijzen.

Dit uitgangspunt heeft als gevolg dat de bewijslast wordt omgedraaid en de verspreider van de afbeelding de verkregen toestemming zal moeten bewijzen.

De persoon wiens belangen worden geschonden door de verspreiding van zijn afbeelding zonder zijn toestemming, kan naar de kortgedingrechter stappen en verzoeken om verspreiding- of publicatieverbod, eventueel onder verbeurte van een dwangsom en provisionele schadevergoeding.

Bij uiterste hoogdringendheid kan men zelfs via eenzijdig verzoekschrift ook een verspreiding- of publicatieverbod laten opleggen.

Wanneer het gerechtelijk verbod niet afdoende is, beschikt de benadeelde, nadien en ten gronde, ook nog over een arsenaal aan middelen om eerherstel te bekomen, een schadevergoeding in natura te verkrijgen (zoals de publicatie van het vonnis in de krant) of een schadevergoeding bij equivalent voor de geleden materiële en/of morele schade.

De vordering op grond van het recht van afbeelding kan de benadeelde gebruiken ongeacht de kwalificatie van de tegenpartij. Het maakt aldus niet

uit of de tegenpartij een natuurlijk persoon dan wel een rechtspersoon. Het maakte evenmin uit of de afbeelding voor beroepsdoeleinden gebruikt wordt of niet.

Gegevensbescherming

Het recht van afbeelding gaat hand in hand met de wetgeving op gegevensbescherming (i.c. de AVG en de Belgische wet betreffende de verwerking van persoonsgegevens). Beide hebben een andere juridische basis, maar de handhavingsmogelijkheden zijn grotendeels gelijkaardig, waardoor het mogelijk is een gerechtelijk verbod tot verspreiding of publicatie en schadevergoeding te verkrijgen.

Wel is het zo dat in het kader van gegevensbescherming er mogelijk rekening moet worden gehouden met de hoedanigheid van de verspreider van de beelden en de uitzondering van het “huishoudelijk gebruik”.

Zo stelt de AVG namelijk dat de verordening niet van toepassing is wanneer persoonsgegevens, zoals afbeeldingen, verwerkt worden in het kader van een huishoudelijke activiteit.

“Deze verordening is niet van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens door een natuurlijke persoon in het kader van een louter persoonlijke of huishoudelijke activiteit die als zodanig geen enkel verband houdt met een beroeps- of handelsactiviteit. Tot persoonlijke of huishoudelijke activiteiten kunnen behoren het voeren van correspondentie of het houden van adresbestanden, het sociaal netwerken en online-activiteiten in de context van dergelijke activiteiten. Deze verordening geldt wel voor verwerkingsverantwoordelijken of verwerkers die de middelen verschaffen voor de verwerking van persoonsgegevens voor dergelijke persoonlijke of huishoudelijke activiteiten.”

Bij de interpretatie van voormelde overweging moet natuurlijk rekening gehouden worden met de rechtspraak van het Europees Hof van Justitie in het arrest Lindqvist.

Het Europees Hof stelt namelijk dat er sprake is van een elektronische en automatische verwerking van persoonsgegevens (afbeeldingen) wanneer deze worden opgeladen naar een server zodat deze openbaar worden gemaakt. Derhalve kan het posten van afbeeldingen op een website, een social media profiel gezien worden als een automatische verwerking van persoonsgegevens.

De uitzondering van huishoudelijke activiteiten kan mogelijk in dergelijke situaties geen toepassing kennen gezien de gegevens (afbeelding) geopenbaard worden op een wijze zodat deze toegankelijk zijn voor iedereen die via het internet vrij toegang verschaft tot de website.

Een beheerder van een website (persoonlijk, bedrijf, vereniging) moet voor het plaatsen van de afbeeldingen dus over een rechtsgrond beschikken, dit is meestal de toestemming van de betrokkene.

Wanneer de beelden betrekking hebben op iemands seksueel gedrag of gerichtheid, geldt een wettelijk verbod tot verwerking, behoudens de uitdrukkelijke toestemming van de betrokkene.

In lijn met voormelde rechtspraak zou overeenkomstig de Belgische wet gegevensbescherming een vordering tot staken kunnen worden ingediend in een procedure zoals in kortgeding. Deze procedure zoals in kortgeding biedt als voordeel dat, in tegenstelling tot andere procedures waarbij de bevoegde rechtbank meestal deze is van de woonplaats van de verwerende partij, de rechtbank van de woonplaats van de eisende partij bevoegd is, dit zowel voor het opleggen van het verbod als voor het vorderen van een schadevergoeding.

Niet enkel is er in deze procedure sprake van de omkering van bewijslast, gezien de beheerder, de mogelijk verkregen toestemming zal moeten bewijzen, maar ook wordt het gerechtelijke procedure in de thuisplaats van het slachtoffer gevoerd.

Het is aan de rechter om te oordelen dat een specifieke situatie onder het toepassingsgebied van de wetgeving gegevensbescherming valt.

Een procedure voor de Gegevensbeschermingsautoriteit behoort ook tot de mogelijkheden, maar zal waarschijnlijk meer tijd vragen alvorens een uitspraak verkregen wordt.

De administratieve procedure die door de wetgever is opgesteld is namelijk tijdrovender dan het aanhangig maken van een procedure in kort geding of zoals in kortgeding voor de klassieke rechtbanken. Een bijkomend belangrijk is verschil is dat de Gegevensbeschermingsautoriteit, als administratief college, geen schadevergoedingen kan toekennen.

Probleem: Social Media

Het is belangrijk om weten dat niet het bij alle social media een probleem is om uw rechten te handhaven en beelden te laten verwijderen (eventueel gedwongen, onder verbeurte van dwangsom). Openbare profielen en mensen die foto's posten of andere personen taggen, vormen meestal geen probleem om aan te pakken.

Het gevaar sluimert in de (niet)openbare communicatie die vluchtig is en heden ten dage ook end-to-end geëncrypteerd is, waardoor zelfs de beheerder van het platform of de server geen kennis heeft van de content die aanwezig is of vlijtig wordt gedeeld.

“**Het gevaar sluimert in de niet openbare communicatie die vluchtig is en heden ten dage ook end-to-end geëncrypteerd is, waardoor zelfs de beheerder van het platform of de server ook geen kennis heeft van de content die aanwezig is of vlijtig wordt gedeeld.**

Dergelijke praktijken zijn moeilijk vast te stellen en er ontstaat ook een spanningsveld tussen de privacy van de persoon wiens afbeelding wordt gedeeld of gecommuniceerd en het recht op privacy van de personen die deelnemen aan deze niet-openbare communicatie. Privacy is namelijk een grondrecht voor iedere natuurlijk persoon.

Door de juridische kwalificatie van social media als diensten van informatiemaatschappij, moeten we bij het gebruik van dergelijke communicatiemiddelen rekening houden met strafrechtelijke bepalingen en mogelijk, in de toekomst, de rechtspraak van het Europees Hof van Justitie die een verdere toepassing kan maken van het arrest Lindqvist.

Het meedelen, het toegankelijk maken, het verspreiden van expliciete beelden, ook via geëncrypteerde berichten, is namelijk strafbaar wanneer dit gebeurt zonder toestemming of medeweten van de afgebeelde persoon.

Gerechtelijk wetboek en de strafwet

Een derde mogelijkheid ontstaat wanneer de gepubliceerde afbeeldingen de seksuele integriteit van de betrokken persoon in het gedrang brengen. Dan kan naast het recht op afbeelding en gegevensbescherming rechtstreeks beroep worden gedaan op gerechtelijk wetboek.

Zo bestaat sinds 1 juli 2020 de mogelijkheid om aan de hand van een eenzijdig verzoekschrift naar de voorzitter van de rechtbank te stappen en een verbod op publicatie van de beelden te vorderen waarbij een termijn van zes uur wordt toegestaan om de beelden te verwijderen, dit onder verbeurte van een dwangsom.

De digitalisering van ons bestaan brengt nieuwe juridische en technische uitdagingen met zich mee, waardoor meer dan ooit beroep dient te worden gedaan op ieders moreel kompas.

De keuze van procedure die door de benadeelde wordt gemaakt om de gemaakte beelden niet langer te laten verspreiden is bepalend voor de snelheid, doeltreffendheid van het eventuele verbod en de mogelijke schade vergoedende mogelijkheden.

Wenst u meer informatie omtrent het recht van afbeelding, uw privacy online, de handhavingsmogelijkheden, dan kan u vrijblijvend contact op nemen ons.

Maarten Verhaghe, advocaat [VDV ilaw](#)

Strafrecht

Grote strafrechtelijke risico's voor witwassende 'money mule'

Auteur: Waeterinckx Advocaten
Ondernemingsstrafrecht

Ons hoogste rechtscollege heeft zich recent uitgesproken in een zaak waarbij een *money mule* ('muilezel voor geld') haar bankrekening wetens en willens ter beschikking stelde om een bedrag te ontvangen dat werd verkregen uit een door derden gepleegde *phishing* ('internetfraude door personen te lokken naar een valse website'). Uit het cassatie-arrest bleek dat de *money mule* een deel van het onrechtmatig verkregen bedrag zelf had uitgegeven. De bank had intussen ingegrepen en het resterende bedrag overgeboekt naar een wachtrekening. Uit onderstaande bespreking blijkt dat de *money mule* ondanks de beperkte aanwending verplicht kan worden om het volledige bedrag op te hoesten.

De *money mule* werd vervolgd voor één tenlastelegging: witwassen (in de zin van artikel 505, eerste lid, 2° Strafwetboek) door het eerder gephishte bedrag op haar bankrekening te *ontvangen*. De rechters van het hof van beroep verklaarden het volledige op rekening ontvangen bedrag van 10.300 euro bij haar verbeurd. Hiertegen tekende ze cassatieberoep aan aangezien de rechters volgens haar onterecht het volledige bedrag verbeurdverklaarden en geen rekening hielden met het feit dat zij slechts een bedrag van 3.415 euro voor zichzelf spendeerde.

'Voorwerp' vs. 'voordeel'

Het is hierbij van belang om het verschil te duiden tussen het voorwerp van een (witwas)misdrijf vs. een voordeel uit een (witwas)misdrijf. Er kan met name enkel sprake zijn van een witwasmisdrijf als er een basismisdrijf aan is voorafgegaan. Zodra de witwasser een witwashandeling stelt met de voordelen uit een basismisdrijf zullen deze *voordelen* vervellen tot het *voorwerp* van een witwasmisdrijf. Als er nadien met het voorwerp van het witwasmisdrijf nieuwe witwasmisdrijven worden gepleegd, bijvoorbeeld een aankoop van een horloge met een eerder illegaal ontvangen bedrag, zal dat horloge dan weer het voordeel uit het witwasmisdrijf (artikel 505, eerste lid, 3° Strafwetboek) worden. Witwasmisdrijven manifesteren zich niet zelden in zulke witwasketens. Ook de aanwending voor eigen rekening van het bedrag door de *money mule* kon theoretisch als witwasmisdrijf worden vervolgd.

De strikte toepassing van de wet verplicht de rechter om het voorwerp van het witwasmisdrijf verbeurd te verklaren, ook al heeft de witwasser het bedrag niet of slechts gedeeltelijk aangewend. Het voordeel uit het witwasmisdrijf kan daarentegen onder bepaalde voorwaarden verbeurd worden verklaard.

De wet verplicht de rechter om het ontvangen bedrag verbeurd te verklaren, ook al heeft de ontvanger het bedrag niet (!) of slechts gedeeltelijk aangewend.

De *money mule* stelde een witwashandeling toen zij het uit de *phishing* afkomstig bedrag heeft ontvangen op haar rekening. De totale som (10.300 euro) vervelde van *vermogensvoordeel* uit het basismisdrijf *phishing* tot *voorwerp* van het eerste witwasmisdrijf. De wet verplicht de rechter (zoals gezegd) om het ontvangen bedrag verbeurd te verklaren, ook al heeft de ontvanger het bedrag niet (!) of slechts gedeeltelijk aangewend. Het resultaat is dat de *money mule* 10.300 euro zal moeten ophoesten terwijl zij zichzelf 3.415 euro toe-eigende en het saldo volgens het arrest veiliggesteld werd door de bank.

Dit arrest illustreert in ieder geval dat de combinatie van de witwasbepalingen en regels van de verbeurdverklaring grote strafrechtelijke risico's met zich meebrengen voor eenieder die zich laat verleiden tot een witwashandeling, zelfs al blijft het aandeel in de feiten eerder beperkt tot een tussenkomst als passieve *money mule*.

Ruben Van Herpe
([Waeterinckx Advocaten](#))

Wij zijn experts in ondernemingsstrafrecht.

Ons team helpt ondernemingen, organisaties en hun leidinggevenden hun strafrechtelijke verantwoordelijkheid te begrijpen en te beheersen. Als het misgaat helpen wij de crisis te managen en begeleiden wij hen bij geschillen.

Het strafrecht is immers een risico in het alledaags bedrijfs- en verenigingsleven. Niet enkel fraude maar ook onachtzaamheid kunnen de strafrechtelijke verantwoordelijkheid in het gedrang brengen. Daarnaast kan je ook slachtoffer worden van strafbare feiten, niet alleen offline, maar meer en meer ook online, dikwijls met ingrijpende financiële gevolgen.

Een uitgebreide praktijkervaring gecombineerd met een academische werking en wetenschappelijke bijdragen, staan garant voor kwaliteit en pragmatisme.

KNOPSPUBLISHING BV
Sint-Antoniusstraat 22 - 2200 Herentals
T. 014 73 78 11